

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

Vprašanje univerzalnega temeljnega dohodka

Avtorica: Ana Pančur

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ljubljana, 2017

Zahvala

Zahvaljujem se fantu Luku za vso podporo, ki mi jo je namenil med študijem in pisanjem diplomske naloge, ter da me je spoznal s temo UTD in me tudi spodbudil k pisanju o njej. Zahvaljujem se tudi staršem, ki so mi finančno omogočili študij in me podpirali.

Prav tako gre zahvala tudi mentorju Sreču Dragošu za vso pomoč pri težavah in vprašanjih v zvezi z nalogo ter za odzivnost.

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Ana Pančur

Naslov naloge: Vprašanje univerzalnega temeljnega dohodka

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Kraj: Ljubljana

Leto: 2017

Št. strani: 134, Št. tabel: 2, Št. slik: 3, Št. virov: 53, Št. prilog: 3

Povzetek

V Evropi se je gospodarska kriza začela leta 2008 in je zajela tudi Slovenijo. Močno je naraslo število brezposelnih in se posledično povečalo število ljudi, ki živijo v revščini. Povečala se je socialna problematika. Sedanji sistem socialne varnosti se zdi čedalje manj učinkovit, saj je veliko ljudi v socialni stiski, sistem socialne varnosti pa jim ne zagotavlja ustrezne pomoči. Poleg tega so nekateri ljudje izključeni iz sistema pomoči, saj je ta pogojen, zato veliko ljudi izpade, ker ne izpolnjujejo ustreznih pogojev. V iskanju rešitve za trenutne družbene probleme se je ponovno pojavila ideja univerzalnega temeljnega dohodka, ki bi vsakemu prebivalcu/državljanu zagotovil eksistenčni minimum. Ideja ni nova, saj se je pojavila že v začetku 16. stoletja. Na ta način bi lahko UTD prispeval zlasti k reševanju problema revščine, hkrati pa bi zagotovil večjo socialno varnost ljudi. V sistem pomoči bi bili vključeni vsi, saj je UTD nepogojen in tako ne bi bil izključujoč. Prav tako tak sistem ne bi stigmatiziral, kar bi prav tako prispevalo k reševanju stiske ljudi. Olajšal bi trenutno zelo razdrobljeno in komplicirano administracijo, hkrati pa bi v veliki meri onemogočil izkoriščanje sistema, kar je sedaj zaradi velikega števila transferjev mogoče.

Ljudem bi omogočil boljše življenje, saj bi jim zagotovil finančno varnost, jih razbremenil plačevanja nekaterih stroškov ter omogočil več časa za dejavnosti, kot so šport, vrtnarjenje, itd. Prav tako bi jim zagotovil več možnosti, saj bi se lahko odločili in se ne zaposlili, lažje bi zamenjali zaposlitev, s katero niso zadovoljni, skratka, povečal bi njihovo fleksibilnost in tudi ustvarjalnost ob raziskovanju novih možnosti ter poti.

Ključne besede: univerzalni temeljni dohodek, sistem socialne varnosti, socialno delo

Abstract

In Europe, the economic crisis began in 2008 and it influenced Slovenia as well. The unemployment rate, together with the number of people living in poverty, has since risen. Consequently, the number of social problems has increased. The current system of social security seems less and less effective, since a lot of people are in social need, but the social security system does not provide them with adequate help. Many people in need are excluded from the system of aid, as it is conditional and people do not meet the necessary requirements. In search of a solution for today's social problems, the idea of a universal basic income (UBI) providing the existential minimum for each citizen has reappeared. The UBI was first mentioned at the beginning of the 16th century. It would help to solve the problem of poverty and to guarantee a higher level of people's social security. The system of aid would include all people, as the UBI is unconditional and, as such, not exclusive. As a consequence, nobody would be stigmatized, which would benefit people as well. The UBI would also greatly reduce the administrative work required by the traditional social security systems and it would largely prevent the abuse of the system, which is currently possible due to a high number of transfers.

The UBI would enable a better life by assuring financial security, reduce some of their expenses and leave them with more time for leisure activities. It would also create more possibilities, as people could decide not to work for meagre wages and would be able to change the employment with which they are unhappy. In short, it would improve their flexibility and creativity while searching new possibilities and paths in life.

Keywords: universal basic income, social security system, social work

Kazalo vsebine

1. TEORETIČNI UVOD.....	9
1.1. O UNIVERZALNEM TEMELJNEM DOHODKU	9
1.1.1. Sedanji sistem	12
1.1.2. Oblike UTD-ja	14
1.1.3. Vpeljava UTD-ja in financiranje.....	16
1.1.4. Argumenti proti	17
1.1.5. Argumenti za.....	19
1.1.6. Mednarodni dokumenti	22
1.1.7. UTD v Sloveniji	24
1.2. ZGODOVINA UTD-ja	30
1.3. PREGLED SLOVENSКИH AVTORJEV O TEMI UTD-JA	36
2. PROBLEM	40
3. METODOLOGIJA	42
3.1. VRSTA RAZISKAVE	42
3.2. OPREDELITEV KLJUČNIH POJMOV.....	42
3.3. RAZISKOVALNI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV	43
3.4. POPULACIJA IN VZORČENJE.....	43
3.5. ZBIRANJE PODATKOV	43
3.6. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV.....	45
4. REZULTATI IN RAZPRAVA	48
5. SKLEP	62
6. PREDLOGI	64
7. UPORABLJENA LITERATURA:	65
8. PRILOGE.....	71
8.1. Opomnik za intervju.....	71
8.2. Intervjuji.....	72
8.3. Kvalitativna analiza.....	97

Kazalo slik

Slika 1: Podpora uvedbi univerzalnega temeljnega dohodka	27
Slika 2: Občutenje krize v Sloveniji	28
Slika 3: Potrošnja.....	29

Kazalo tabel

Tabela 1: Primerjava pogledov slovenskih avtorjev o temi UTD-ja.....	36
Tabela 2: Rezultati intervjujev.....	48

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. O UNIVERZALNEM TEMELJNEM DOHODKU

Avtor ideje univerzalnega temeljnega dohodka (v nadaljevanju UTD) in eden od njenih glavnih zagovornikov Philippe Van Parijs v članku Temeljni dohodek – preprosta in močna ideja za enaindvajseto stoletje (2011) navede definicijo UTD. »Temeljni dohodek je dohodek, ki ga politična skupnost individualno plačuje vsem svojim članom, ne da bi ugotavljala njihovo premoženjsko stanje ali postavljala delovne zahteve« (Van Parijs 2011: 22). UTD se imenuje temeljni zato, ker lahko človek nanj vedno računa in pomeni materialni temelj, na katerem je možno graditi življenje (Van Parijs 2004: 21). V nadaljevanju članka natančneje pojasni komponente UTD, ki so:

- Dohodek: Zanj je UTD dohodek »v gotovini in ne v naravi« (Van Parijs 2011: 22). Na ta način ni omejitev glede časa in namena potrošnje tega dohodka; posameznik lahko z njim svobodno ravna in ga dobiva redno, npr. mesečno (Van Parijs 2011: 22–23).
- Vsem svojim članom: Ker je namen UTD vključevanje in ne izključevanje, je ta namenjen vsem stalnim prebivalcem. Med zagovorniki ideje pa so različna mnenja glede izplačevanja UTD določenim družbenim skupinam, kot so na primer otroci, upokojenci, zaporniki, ... (Van Parijs 2011: 24–25).
- Na individualni osnovi: UTD se izplača vsakemu posamezniku in ni odvisen oziroma pogojen z vrsto gospodinjstva, v katerem živi, kar pomeni, da se dobljena vsota ne spremeni, če se na primer dva preselita v skupno gospodinjstvo. Pri UTD ni preverjanja življenjskih okoliščin in na podlagi tega pogojevanja vsote dohodka (Van Parijs 2011: 29).
- Brez ugotavljanja premoženjskega stanja: Do UTD so upravičeni vsi v isti višini, ne glede na njihovo premoženjsko stanje. Van Parijs pravi, da je za revne bolje, če temeljni dohodek dobijo vsi, in sicer vsaj zaradi treh razlogov. Prvi razlog so višji prejemki pri univerzalnem dohodku, kot če

so ti pogojeni s premoženjskim stanjem. S tem misli na ljudi, ki ne poznajo svojih pravic in ne izkoristijo ugodnosti, do katerih so upravičeni. Drugi razlog je, da prejemki, ki so namenjeni vsem, niso ponižujoči in ne stigmatizirajo, kar ima vpliv tudi na odstotek prejemnikov. Kot zadnji razlog pa navede, da se pri temeljnem dohodku prejetje ne prekine, tudi če se spremenijo okoliščine, kot na primer zaposlitveni status posameznika (Van Parijs 2011: 30–29).

- Brez delovne obveznosti: Do UTD so upravičeni vsi, ne glede na to, ali so bili kdaj zaposleni, koliko so delali, koliko so vplačali prispevkov za socialno varnost, ... Prav tako ni pomembna pripravljenost za delo, kot to velja v sedanjem sistemu (Van Parijs 2011: 33, 34). Tako UTD prekine povezavo med plačano zaposlitvijo in dohodkom (Popović 2016).

Ideja UTD je utemeljena s teorijo egalitarnega liberalizma. Preko načel pravega libertarizma si prizadeva doseči dejansko svobodo za vse, namesto miloščine za nekatere. Dejanska svoboda naj bi pomenila predvsem »abstraktno pravico posameznika do proste izbire lastnega življenjskega sloga in do zagotovljenih ekonomskih sredstev za realizacijo te pravice« (Strban 2015: 35, 36). Tako naj bi UTD omogočal večjo enakost in večjo osebno svobodo (Strban 2015: 36).

Van Parijs UTD smatra kot »orodje družbene pravičnosti«, saj naj bi ta ljudem zagotovil materialna sredstva, ki jih potrebujejo za uresničitev svojih ciljev, hkrati pa bi pomagal pri reševanju političnih dilem glede revščine in brezposelnosti. Prav tako bi vsem ljudem omogočil večjo dejansko svobodo (Van Parijs 2004: 19). S tem avtor misli, da bi se ljudje lahko sami odločili, ali bodo iskali plačano zaposlitev ali ne, od odločitve pa ne bi bilo odvisno njihovo preživetje. Tako bi se lahko nekateri umaknili iz trga dela in delali druge družbeno koristne dejavnosti, kot so na primer skrb za starejše, prostovoljno delo, ... Glavni cilj uvedbe UTD-ja je po mnenju Van Parijsa boj proti revščini in brezposelnosti (Horvat 2008).

Po besedah Rusa (1990: 15) lahko le država zagotovi zadostno pravno, socialno in ekonomsko varnost; »država, ki teh funkcij ne opravlja, je nepotrebna (...)«. Tako ima država pomembno funkcijo pri zagotavljanju posameznikove varnosti,

kar pa lahko doseže tudi z uveljavitvijo UTD (Rus 2011: 106). Koprivnikar (2009) pravi, da »UTD prinaša korenite premike pri zagotavljanju socialne varnosti, katere težišče se od zaposlitve in stalnega delovnega mesta preveša na pripadnost širši skupnosti«.

Boljka (2011) v svoji doktorski disertaciji navaja osnovne značilnosti UTD-ja, ki so po njegovem mnenju univerzalnost, individualnost, brezpogojnost, uniformnost in trajnost.

Univerzalnost se nanaša na obseg populacije, ki ga temeljni dohodek doseže. V svoji polni obliki je UTD, kot že ime pove, univerzalen in naj bi zajel vse ljudi. Za razliko od sedanjih socialnih politik je tudi individualen, kar pomeni, da je vsak posameznik prejemnik temeljnega dohodka, ter da je neodvisen od gospodinjstva, v katerem živi. Naslednja značilnost UTD-ja je brezpogojnost, ki ima dve značilnosti. Prva je neodvisnost od preverjene potrebe, kar pomeni, da je do njega upravičen posameznik ne glede na to, ali je njegov dohodek višji ali nižji od UTD-ja. Ta neodvisnost je vezana tudi na nepreverjanje premoženjskega stanja tako posameznika kot gospodinjstva, v katerem živi. Druga značilnost, ki odraža brezpogojnost, pa je neodvisnost od plačanega dela, kar pomeni, da UTD ni odvisen od posameznikove pripravljenosti za delo kot tudi ne od njegove predhodne zaposlitve. Uniformnost temeljnega dohodka se nanaša na to, ali ta dohodek vsi, ki so do njega upravičeni, tudi prejemajo. Tako lahko obstajajo različne različice UTD-ja, ki se razlikujejo od idealnega tipa UTD-ja, pri katerem dohodek prejemajo vsi upravičenci, razlikujejo pa po tem, da opustijo strogo uniformnost. To pomeni, da na primer določenim starostnim skupinam časovno omejijo prejetje temeljnega dohodka. Veliko zagovornikov UTD-ja predlaga, da bi se ideja vpeljala postopno, kar pomeni, da bi se krog uniformnosti postopoma povečal, dokler ne bi bil dosežen idealni tip UTD-ja. Zadnja značilnost UTD-ja je trajnost. Temeljni dohodek ni časovno omejen in človeku pripada doživljenjsko (Boljka 2011: 34–37). Izplačan je v rednih intervalih, ne v enkratnem znesku (BIEN).

Na strani Basic Income Earth Network (BIEN) so kot posebno značilnost UTD-ja izpostavili tudi to, da je izplačan v gotovini. Na ta način lahko vsak posameznik

odloči, na kakšen način bo temeljni dohodek porabil, za razliko od na primer bonov za hrano in vavčerjev, s katerimi je namen porabe določen.

1.1.1. Sedanji sistem

Za lažje razumevanje sprememb, ki bi jih prinesel UTD, bom v nadaljevanju navedla nekaj podatkov iz trenutnih zakonov ter njihove pomanjkljivosti. Hkrati bom opisala, kaj bi se spremenilo ob uvedbi enotnega temeljnega dohodka za vse.

V sedanjem sistemu je v veljavi Zakon o socialnem varstvu (ZSV), v katerem so zapisane pravice, ki obsegajo storitve in ukrepe, namenjene preprečevanju in odpravljanju socialnih stisk posameznikov, družin in skupin prebivalstva, ter denarno socialno pomoč, ki je namenjena posameznikom, ki si ne morejo sami zagotoviti socialne varnosti zaradi okoliščin, na katere nimajo vpliva (3. člen, Ur. l. RS, št. 3/2007). Pravice se uveljavljajo po načelu enake dostopnosti in proste izbire oblik za vse upravičence pod pogoji, kot jih določa zakon (4. člen, Ur. l. RS, št. 3/2007). V zakonu je zapisanih veliko različnih pravic, do katerih je upravičen posameznik pod določenimi pogoji. Potrebne je veliko administracije in usklajevanje pravic, poleg tega pa je večina pravic pogojenih in mora za njihovo pridobitev človek zaprositi, kar lahko stigmatizira. Poleg ZSV je v veljavi še Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre), ki ureja pravico do denarne pomoči in pravico do varstvenega dodatka (1. člen, Ur. l. RS, št. 61/2010). Do teh dveh pravic je upravičena oseba, ki si ne more zagotoviti preživetja sama z delom oziroma s pravicami iz dela, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov (6. člen, Ur. l. RS, št. 61/2010). Iz tega sledi, da mora oseba, ki zaprosi za ti dve pravici, razkriti vso svoje premoženje, prav tako pa je do te pravice upravičena samo za čas, ko nima sredstev. Ko oseba sredstva dobi, izgubi pravico iz tega zakona.

Ena izmed velikih pomanjkljivosti sedanjega sistema je zapletena in zahtevna administracija, ki poteka znotraj razdrobljene institucionalne strukture. Tak sistem ni dober za uporabnike, saj jih stigmatizira, prav tako pa je v takem sistemu možna manipulacija s socialnimi upravičenji (Dragoš 2004: 133). Na ta način je

spregledanih veliko družin, ki so malo nad pragom minimalnega dohodka, in so tako na slabšem od tistih, ki so pod tem pragom (Dragoš 2004: 134). Tako bi se lahko z uvedbo UTD-ja socialni prejemki poenotili, zaradi česar bi bilo manj težav z usklajevanjem prejemkov in obseg potrebne administracije bi se zmanjšal. Prav tako bi bil postopek manj stigmatizirajoč in prijaznejši do uporabnikov.

Velika pomanjkljivost sedanjega sistema socialnih pomoči je njegova pogojenost. Človek mora izpolnjevati bolj ali manj stroge pogoje oziroma zahteve, da bi dobil materialno podporo. Razkriti mora vse svoje premoženje, preverjanju mora podvreči vsa sredstva, prav tako pa se preverijo tudi njegova delovna zmožnost in razmere v gospodinjstvu, saj na upravičenost do socialne pomoči vpliva tudi to, ali človek živi sam ali s partnerjem, ter to, ali je ta zaposlen ali nezaposlen (Van Parijs 2004: 23). Prav tako je v sedanjem sistemu zelo pomembno, da je posameznik aktiven na trgu dela. Če je nekdo na primer brez zaposlitve in ni aktiven iskalec zaposlitve ali pa je brezposeln po svoji krivdi, potem ni upravičen do denarne pomoči. Pri UTD-ju ni pomembno, da je posameznik vključen na trg dela ali da je bil vključen, temveč je do UTD-ja upravičen vsak.

V primerjavi s sedanjim sistemom daje UTD revnim možnost, da zavrnejo slabo plačano, izkoriščevalsko zaposlitev, saj jim temeljni dohodek nudi materialni minimum, na katerega se lahko oprejo (Van Parijs 2011: 35). UTD posameznikom zagotovi tudi možnost, da prekinejo polno zaposlitev, skrajšajo delovni čas, ... (Popović 2016). Prav tako jim daje možnost povečanja dohodka, saj so na boljšem, če prejemajo UTD in plačo. Po sedanjem sistemu pa v primeru pridobitve zaposlitve izgubijo nekatere prejemke, do katerih so bili upravičeni v času brezposelnosti, kar lahko celo poslabša njihov položaj, če so dobili slabo plačano zaposlitev (Van Parijs 2011: 31). Problem je, da so nekatere zaposlitve tako slabo plačane, da so ljudje, ki dobivajo socialne prejemke, na boljšem, če niso zaposleni. Nekateri se zato odločijo, da ne bodo delali, saj bo njihov materialni položaj boljši, in tako pride do pojava pasti brezposelnosti.

1.1.2. Oblike UTD-ja

Ideja UTD-ja se lahko udejanja v svoji polni obliki, ki je nepogojena in neselektivna, ali pa v delni obliki, ki je po večini pogojena in selektivna (Strban 2015: 48). Polni UTD naj bi bil v celoti udejanjen in bi bil v tem primeru po besedah Clausa Offeja (2004: 114) v višini eksistenčnega minimuma; ne bi ga omejevale nikakršne metode preverjanja, kar pomeni, da bi bil popolnoma brezpogojen; prav tako pa bi se ga izplačevalo vsem državljanom in prebivalcem. Takšen UTD je tako »nepogojen, neselektiven, reden in individualen dohodek, ki ni vezan na ekonomsko aktivnost posameznika ali drugo obliko družbeno koristnega udejstvovanja ter je neodvisen od premoženjskega stanja in drugih prihodkov posameznika« (Strban 2015: 48). V takšni obliki temeljni dohodek ni vezan na nastanek socialnega primera, kar je v sedanjem sistemu eden izmed glavnih razlogov za pogojevanje. Načinov uvedbe takšnega UTD-ja je več in se med seboj razlikujejo, zlasti glede načinov implementacije z obstoječim sistemom socialne varnosti (Strban 2015: 49).

Glede na to, kdo temeljni dohodek prejema in v kolikšni višini, je odvisno, ali je ta polni ali delni. UTD je lahko delni, če ga prejemajo le določeni člani družbe in če ta ni v višini eksistenčnega minimuma ter tako ne zadošča za preživetje posameznika (Popović 2016: 16). Ima pa zato delni UTD manjši učinek, kot ga ima polni (Popović 2009: 26).

Strban (2015) v knjigi Univerzalni temeljni dohodek kot delni UTD omenja osem oblik, in sicer selektivno, pogojeno, kategorično, parcialno, neindividualno, kontributivno, netrajno in segmentirano obliko UTD-ja. V nadaljevanju bom vsako na kratko opisala. Selektivna oblika temeljni na načelu preverjanja upravičenosti posameznika do dohodka, in sicer glede na njegov socialni ter ekonomski položaj. Tako pri tej obliki ostaja delitev na pomoči potrebne in nepotrebne posameznike. Zaradi tega je UTD v tej obliki precej podoben sedanjemu sistemu denarnih socialnih pomoči in precej odstopa od osnovnega namena temeljnega dohodka (Strban 2015: 50). Naslednja omenjena je pogojena oblika. Veliko zagovornikov te ideje vidi ustrezno pogojenost kot nujno za doseganje želenih ciljev tega koncepta

v praksi, kljub temu, da je pogojenost v nasprotju z osnovnim namenom UTD-ja, ki je brezpogojna pravica do sredstev za preživetje (Strban 2015: 51). Pri tej obliki se lahko UTD tako pogoji z obveznostjo družbenopriskevne aktivnosti, se pravi z opravljanjem dela, lahko pa je pogoj tudi ta, da mora biti posameznik upravičen član družbe (Strban 2015: 51–52). Kot tretjo obliko omenja kategorično, pri kateri bi bil temeljni dohodek namenjen zgolj določenim skupinam prebivalstva. Ta oblika bi bila lahko primerna kot začetna faza v primeru postopne vpeljave ideje UTD-ja ali pa kot način zmanjševanje stiske in revščine najbolj ogroženih skupin prebivalstva, na primer otrok in starejših (Strban 2015: 53). Četrta je parcialni, ki je za razliko od polnega UTD-ja določen pod pragom revščine in tako ne zadošča za zadovoljitev osnovnih življenjskih potreb (Strban 2015: 55). Sicer v prvih definicijah višina temeljnega dohodka ni bila določena, vendar pa sodobna definicija UTD-ja pravi, da mora biti ta »dovolj visok, da lahko zagotavlja človeka dostojno življenje, omogoča socialno vključenost in preprečuje materialno revščino« (Strban 2015, 56). Naslednji je neindividualni UTD, pri katerem je prejemek vezan na gospodinjstvo in tako ni individualna pravica posameznika, kot je sicer značilno temeljni dohodek (Strban 2015: 56). Šesta oblika je kontributivni UTD. Temeljni dohodek naj bi bil sicer nekontributiven, kar pomeni, da bi bil davčno financiran sistem. Pri tej obliki pa bi bil dohodek prispevno financiran, se pravi bi se na primer ukinile nekatere dajatve iz sistema socialnega zavarovanja, prispevki zanje pa bi se preoblikovali v prispevke za financiranje temeljnega dohodka (Strban 2015: 57). Kot predzadnjo obliko omenja netrajni UTD, kar pomeni, da bi bila pravica do temeljnega odhodka časovno omejena. Posameznik bi na primer prejemal temeljni dohodek za obdobje enega leta, pri tem pa bi sam odločil o času uveljavljanja te pravice (Strban 2015: 58). In še zadnja oblika, segmentirani UTD, ki predpostavlja različne višine temeljnega dohodka glede na skupino upravičencev. Do prejema bi bili torej upravičeni vsi, vendar v različni višini. Največkrat se omenja segmentiranje upravičencev glede na starost in ekonomsko aktivnost posameznika (Strban 2015: 58–59).

1.1.3. Vpeljava UTD-ja in financiranje

Idejo UTD-ja se lahko vpelje takoj v polni obliki ali pa postopno, kar je po mnenju večine avtorjev bolj možno. Slednje se lahko izvede na več načinov. Eden izmed možnih načinov je, da se UTD na začetku izplačuje le določenim skupinam ljudi, na primer študentom, upokojencem in brezposelnim (Offe 2004: 113), nato pa se lahko število upravičencev razširi. Naslednji možni način je, da se UTD najprej uvede eksperimentalno. Za ta način so se odločili na Finskem. Eksperiment bo trajal dve leti, v tem času pa bo 2000 brezposelnih Fincev prejelo mesečni temeljni dohodek, ki pa ga ne bodo nehali prejemati v primeru zaposlitve. Za to so se odločili, ker upajo, da bo eksperiment z UTD-jem povečal zaposlovanje, saj lahko sedanji sistem potencialno zmanjša željo brezposelnega po zaposlitvi, saj se mu v tem primeru zniža socialna pomoč (Graham 2017). Polni UTD naj bi bil v višini eksistenčnega minimuma, za kar pa veliko avtorjev meni, da je predrago in si država ne more privoščiti. Tako bi lahko država pri uvajanju UTD-ja na začetku poskusila z dodatkom na dohodek, ki še ne bi bil v višini eksistenčnega minimuma, bi pa že bil dovolj za umik iz plačanega dela vsaj za nekaj ur (Offe 2004: 114).

Možnih načinov financiranja UTD-ja je več. Popović (2016: 128) v svoji doktorski disertaciji navede načine financiranja tako na nacionalni ravni kot tudi na mednarodni ravni. Kot možne načine financiranja na nacionalni ravni navaja davek na dohodek, in sicer v obliki davka na potrošnjo, energetskega davka in davka na dodano vrednost. Prav tako se ga lahko financira še z davkom na premoženje in dediščino, z davkom na kapital, z davkom na javne vire in s sredstvi, zbranimi z uporabo javne lastnine. Možno je tudi financiranje s prihranki od krčenja birokracije na področju upravljanja s socialno pomočjo, ki bi ob uvedbi UTD-ja postale enostavnejše, vendar pa ta način po njegovem mnenju ne predstavlja dolgotrajne rešitve. Na mednarodni ravni kot možen način financiranja navaja Tobinov davek, to je davek na vse vrste transakcij z vrednostnimi papirji (Pribac 2011: 18). Popović (2016: 128) meni, da v primeru uvedbe financiranja preko Tobinovega davka ne bi bilo potrebno uvesti novih davkov na nacionalni ravni. Poleg tega pa poudarja, da uvedba UTD-ja ne pomeni nujno vpeljave novih davkov, kar dobro prikaže Valerija Korošec (2010) v svojem predlogu o UTD-ju v Sloveniji.

Silvo Koprivnikar (2009) je leta 2009 (sedaj so razmere drugačne) napisal članek na temo UTD-ja, v katerem je zapisal, da bi morali v Sloveniji zanj nameniti približno 20 odstotkov BDP, da bi lahko zagotovili slehernemu državljanu prejemek v višini blizu 300 evrov. Ali je ta višina primerna ali ne, na tem mestu ni pomembno. V denarju ta odstotek BDP-ja pomeni 6 milijard evrov na leto. Vendar pa »ta denar že obstaja v osebni porabi in prihodkih državljanov. Uvedba UTD bi pomenila le, da se ta del družbenega proizvoda razdeli drugače, in prav nič ne povečuje stroškov dela in proizvodnje ter ne prerazporeja denarja iz investicij (zasebnih in javnih), razvoja, izobraževanja in drugih področij, ki so pomembna za državo in njen razvoj« (Koprivnikar 2009).

1.1.4. Argumenti proti

Ideja UTD-ja se v precej točkah razlikuje od sedanjega sistema. Kar nekaj avtorjev ugovarja tej ideji in nekatere najpogostejše argumente bom navedla v nadaljevanju.

Najpogostejši ugovor, ki ga navajajo nasprotniki UTD-ja je, da bi v primeru izplačila dohodka posameznikom, neodvisno od plačanega dela, veliko ljudi izstopilo iz trga dela. UTD vidijo kot »negativno spodbudo za delo« (Šušteršič 2004: 160). Tako kritiki menijo, da bi temeljni dohodek pomembno vplival na trg dela, saj bi ljudje zaradi zagotovljenega dohodka manj (učinkovito) delali in bi se povečala brezposelnost. To pa bi znižalo gospodarsko rast in posledično ne bi bilo denarja, s katerim bi država lahko izplačevala UTD (Šušteršič 2004; Zver 2004). Prav tako nekateri ideji temeljnega dohodka očitajo, da zanemarja pozitivne plati dela, saj naj bi delo imelo pomembno vlogo pri osmišljanju in organizaciji življenja; življenje brez dela postane brezciljno (Galstone 2004). Vendar pa avtorji, ki podpirajo idejo UTD-ja navajajo, da ni veliko ljudi, ki si ne bi želeli prispevati družbi, ter da je motivacija ljudi v družbeni primerjavi in ne v dejanskem zaslužku (Van Parijs 2004; Simon 2004). Kot proti ugovor tej kritiki navajajo tudi to, da nihče ne očita bogatim, ki ne delajo. Večina bogatih ni nikoli v svojem življenju delala, vendar pa njihovo brezdelje ni družbeno problematizirano. Brezdelje ljudi, ki imajo

slabši življenjski standard, pa je družbeno nesprejemljivo, čeprav imajo ti običajno najbolj stigmatizirajoče, slabo plačane, izkoriščevalske in najmanj notranje nagrajujoče zaposlitve (Popovič 2016: 77). Poleg tega pa so v Namibiji, v vasi Otijvero, že pred leti uvedli projekt, pri katerem so prebivalci prejeli 100 namibijskih dolarjev na mesec, kar je približno 9 evrov. Rezultati projekta so bili, da so se vaščani »izkopalili iz najhujše revščine, povečala se je ekonomska aktivnost, več otrok je začelo hoditi v šolo in pogosteje so si "privoščili" zdravstvene storitve; poleg tega pa se je zmanjšala stopnja kriminala« (Kralj 2016). Sicer so nekateri pričakovali, da se bodo ljudje zaradi zagotovljenega dohodka polenili in ne bodo hoteli delati, vendar se je zgodilo ravno nasprotno – ljudje so postali aktivnejši in so se lotili malega podjetništva, predvsem pa so ohranili človeško dostojanstvo (Kralj 2016). Tako tudi izkušnje uvedbe temeljnega odhodka kažejo, da bi ljudje kljub zagotovljenemu dohodku delali.

Zelo pogost ugovor je tudi to, da ni pravično, če nekdo dobi nekaj za nič (Šuštaršič 2004: 160). V slovenski družbi je zakoreninjen pregovor »kdor ne dela, naj ne je«, ki utrjuje miselnost, da nekdo ni upravičen do dohodka brez dela (Šuštaršič 2004: 160; Popovič 2016). Tu se avtorji sklicujejo na načelo vzajemnosti, po katerem morajo ljudje, ki prejemajo podporo, tudi sami kaj prispevati po svojih močeh (Galstone 2004). Tako je eden glavnih ugovorov UTD-ja ugovor izkoriščanja, saj naj bi temeljni dohodek omogočal delazmožnim nedejavnim posameznikom, da živijo na račun delovnih ljudi. Vendar pa, kot je navedeno že zgoraj, je lenoba kapitalistov sprejemljiva, lenoba revnih ljudi pa ne, čeprav ti vzdržujejo razred bogatih (Popovič 2016).

Kot proti argument kritiki navajajo tudi to, da bi UTD neenakost poglobil. Pravijo, da bi se transferji, ki so sedaj namenjeni revnim, ukinili in bi se ta denar porazdelil med vse prebivalce v obliki UTD-ja, zaradi česar bi bili revni v slabšem položaju (Šuštaršič 2004: 160). Med prebiranjem literature sem naletela tudi na migracijski ugovor. Nekateri avtorji so mnenja, da če bi bil UTD uveden le v nekaterih državah (vse si ga po mnenju nekaterih niti ne morejo privoščiti), bi to imelo velike migracijske posledice (Offe 2004; Galstone 2004). Navajajo, da bi prišlo do mednarodne krize, ker bi se ljudje preseljevali iz držav brez UTD-ja v države, ki

imajo temeljni dohodek. Prav tako veliko kritikov pravi, da je le-ta predrag in si ga ne moremo privoščiti (Galstone 2004). Van Parijs (2011) na ta ugovor odgovarja, da ni utemeljen, saj nista nikjer določena točna višina UTD-ja in njegovo financiranje.

1.1.5. Argumenti za

Kljub zgoraj navedenemu pa je tudi veliko zagovornikov te ideje. Glavni argument avtorja ideje temelji na videnju pravičnosti. Van Parijs (2004; 2011) pravi, da ljudje potrebujejo formalno svobodo, da izpolnijo svoje cilje, to pa je potrebno zagotoviti s sredstvi. Človek poleg pravice potrebuje tudi sredstva, da živi življenje skladno s svojimi željami. Poleg tega je UTD individualen, kar pomeni, da ga dobi vsak posameznik in ne na primer gospodinjstvo, v katerem posameznik živi, zaradi česar ga lahko zares vsak porabi v skladu s svojimi željami. Zelo pomemben moralni argument, ki ga Van Parijs (2004: 36) izpostavlja glede UTD-ja, pa je ta, da naj bi temeljni dohodek zagotavljal enako izhodišče. V sedanjem sistemu »nezaslužena sreča« določa razdelitev bogastva. Nihče ne more trditi, da se je po svoji zaslugi rodil v družino z dobrim življenjskim standardom. Premoženje, spol, državljanstvo, rasa, izobraževanje, videz, talentiranost za jezike, matematiko so večinoma posledica tega, kdo so naši starši. Vendar so takšni darovi sreče neizogibni. Pomembno pa je, da vsak dobi vsaj delček »nezasluženi« darov, kar lahko prinese UTD (Van Parijs 2004: 36).

V nadaljevanju Van Parijs (2004) navaja argument, ki se navezuje na delovna mesta in rast. V zadnjih letih se v Evropi, pa tudi v katerih drugih državah, pojavlja visoka brezposelnost. Zaradi tehnološkega napredka je veliko ljudi izgubilo službe, saj je njihovo delovno mesto zamenjal stroj, kar je za delodajalce ceneje. Prav tako bo tudi v prihodnosti sodobna tehnologija zamenjala še nekatera delovna mesta in bo posledično služb čedalje manj (Popovič 2016). Gerlič (2011: 290) omenja »prihod« petinske družbe v prihodnosti, v kateri bo le petina ljudi zaposlenih. Vse manj delavcev opravi vse več dela in navaja, da danes že skoraj petina za delo sposobnih ljudi ne more najti zanesljive zaposlitve. Sedanji ideal

polne zaposlenost postaja vse bolj nedostopen. S tega vidika je možna rešitev UTD. Ta bi delavcu omogočil, da bi delal krajši čas, da bi zavrnil izkoriščevalsko zaposlitev, lahko bi si vzel odmor med zaposlitvijo, prav tako pa UTD ponuja tudi več prostora za samozaposlovanje in dodatno usposabljanje. Delavec ne bi bil več eksistenčno odvisen od plače. Lahko bi si našel delo, ki bi bilo donosno in bi mu dalo priznanje in zadoščenje, prav tako pa bi imel možnost iti na dodatna usposabljanja in izobraževanja (Van Parijs 2004). Tako bi UTD lahko prispeval tudi k izrinjanju ničvrednih delovnih mest (Dragoš 2011). Zaradi novih tehnologij in napredka se od delavcev zahteva dodatno znanje, vendar si lahko le redki vzamejo čas in gredo na potrebna usposabljanja. Zaradi UTD-ja bi si to lahko privoščilo več delavcev, kar bi imelo pozitiven vpliv na delo (McFate 2004).

Pri tretjem argumentu se Van Parijs (2004: 32) navezuje na feministična in zelena gibanja. Pri prvem se opira na spolno delitev dela. Sicer se je v zadnjih letih razporeditev dela spremenila in se moški bolj vključujejo v gospodinjska dela in skrbništvo, vendar je še vedno velikokrat ženska tista, ki prevzame večino skrbi nad otroci in starejšimi člani družine ter gospodinjskega dela. Zaradi tega je za ženske tudi bolj omejena izbira zaposlitve in na ta način same dobijo manj materialnih sredstev. Anne L. Alstott (2004) vidi prednost UTD-ja za ženske v tem, da ni nobenih skritih pogojevanj oziroma zahtev. To pomeni, da bi lahko ženske razporedile denar, kakor bi si same želele. Nekatere bi na primer prenehale z dvema zaposlitvama, nekatere bi ta denar izkoristile in otrokom zagotovile varstvo, ... Van Parijs (2004) še pravi, da bi lahko bil UTD v pomoč v primerih ločitve in nasilja v družini, saj bi omogočil varno podlago za bolj ranljivega. Vendar pa slednjemu argumentu Šribarjeva (2011) ugovarja, saj na odhod iz razmerja ne vplivajo le sredstva, ampak neenaka delitev moči, ki odhod onemogoča. Hkrati pa pravi, da UTD, ki ne bi bil najmanj v višini minimalnih življenjskih stroškov, ne bi omogočal ekonomske samostojnosti in tako ne bi bistveno prispeval k odhodu iz odnosa. Zelena gibanja sestavljata dve sestavini, in sicer okoljska, katere skrb je onesnaženja, ter zelena alternativa, katere skrb je odtujitev, ki jo prinaša industrijska družba. Zeleno gibanje si prizadeva, da bi bila gospodarska rast v mejah, ki bi bile za okolje sprejemljive, hkrati pa si prizadeva tudi, da bi imeli ljudje čas tudi za lastne dejavnosti. Glede na navedena glavna prizadevanja zelenega

gibanja lahko vidimo, da je UTD za njih privlačen. Temeljni dohodek je lahko alternativa za povečano gospodarsko rast v boju proti brezposelnosti, prav tako pa daje ljudem več dejanske svobode in tako možnost, da se posvečajo avtonomnim dejavnostim (Van Parijs 2004: 32–33). Tudi nekateri drugi avtorji opozarjajo na pozitivno povezavo med UTD-jem in reševanjem ekološke krize. Šoštaričeva (2011) pravi, da UTD omogoča, da poskrbimo za minimalne potrebe ljudi in posledično dobimo priložnost, da izberemo alternativni način življenja, in sicer antipotrošniški življenjski stil.

V povezavi z delom in UTD-jem kot argument za navajajo, da bi bilo s temeljnim dohodkom nagrajeno tudi skrito in neformalno delo. Ena bistvenih značilnosti UTD-ja je nepogojenost dohodka z delom. Vendar pa Babičeva (2011: 157–162) pravi, da je potrebno tudi temeljni dohodek razumeti kot dohodek iz dela, vendar pa se pri tem vseeno ohrani element brezpogojnosti (ni pogojen s formalnim delom). UTD vidi kot »pavšalno plačilo« članom posamezne skupnosti za njihov neformalni prispevek k ustvarjanju presežne vrednosti. Sodobno delo je netransparentno prepletanje dela in življenja. Sodobni kapitalizem presežno vrednost v veliki meri črpa iz neformalnega dela ljudi, iz njihovega celotnega življenja, kot ga živijo. Babičeva (2001: 162) navaja tudi Fumagallija, po katerem je UTD kot pravica, ki izhaja iz formule delo = življenje, zaradi česar je potrebno to življenje na delu nagraditi z temeljnim dohodkom. V primeru UTD-ja bi vsak dobil temeljni dohodek, ne glede na vrsto dela, ki ga opravlja, in bi tako lahko spremenil vladajoče pojmovanje ne le zaposlitvenega dela, ampak zasebnega (Šribar 2011: 215).

Eden od glavnih argumentov za uvedbo UTD-ja je po mnenju Dragoša (2011: 121) redukcija absolutne revščine. To bi prineslo humanizacijo države. Paternalizem bi se premaknil iz trdega v mehkejšega in to na področju temeljnih življenjskih tveganj, ki so na ravni posameznika eksistenčni minimum, na ravni družbe pa dezintegracija.

Popović (2011: 143–144) vidi prednost UTD-ja v tem, da bi ta lahko služil kot mehanizem udejanjanja koncepta varne prožnosti. Omogočal naj bi bolj učinkovito in inkluzivno socialno politiko ter posledično večjo socialno varnost vsakega

posameznika. Poleg tega pa naj bi prispeval k razvoju družbene odgovornosti. UTD namreč ne poskrbi le za porazdelitev bogastva, temveč prispeva tudi k prerazporeditvi odgovornosti od posameznika k družbi. UTD je model, ki posameznika ne izključuje, temveč ga ekonomsko, družbeno in politično vključuje (Popović 2016).

Poleg vseh naštetih argumentov za UTD pa lahko med njimi omenim še manjše stroške z administracijo in tudi na splošno manj administracijskega dela. V zvezi s tem Koprivnikar (2009) pravi, da bi se tako socialne službe lahko »ukvarjale s socialnimi problemi in ne s papirnato vojno z izdajanjem odločb«. Prav tako bi uvedba UTD-ja pozitivno vplivala na ljudi, ki morajo v sedanjem sistemu dokazovati socialno stisko, kar je ponižujoče, zato je nepogojen UTD velika prednost (Horvat 2009).

1.1.6. Mednarodni dokumenti

Pri argumentaciji za vpeljavo UTD-ja se lahko opremo tudi na nekatere mednarodne dokumente, ki se zavzemajo za varovanje socialnih in ekonomskih pravic (Popović 2011: 136). Čeprav pravica do UTD-ja v njih ni izrecno zapisana, pa ti predstavljajo pomembno izhodiščno točko za oblikovanje zahtev po takih idejah (Popović 2011: 143).

Splošna deklaracija človekovih pravic (1948) varuje pravico posameznika do preživetja (Popović 2011: 139). Tako ta v preambuli varuje človekovo dostojanstvo in enake pravice vseh ljudi, prav tako pa tudi pravico, da ljudje ne bi živeli v strahu in pomanjkanju. V 22. členu varuje pravico vseh članov družbe do socialne varnosti, ki se zagotavlja s pomočjo skupnosti, mednarodnega sodelovanja in v skladu z sredstvi in ureditvijo države. Poleg tega pa je v 25. členu deklaracije (1948) tudi zapisano, da ima vsak pravico do življenjske ravni, ki zagotavlja zdravje in blaginjo, ter pravico do varstva v času nezmožnosti pridobivanja življenjskih sredstev zaradi okoliščin, ki so neodvisne od posameznikove volje.

Tako kot Splošna deklaracija človekovih pravic tudi Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (1966) varuje pravico posameznika do preživetja. V preambuli je zapisano, da je človek lahko svobodno bitje le, če ta uživa svoje ekonomske, socialne in kulturne pravice. Tako kot Splošna deklaracija tudi ta vsakomur priznava »pravico do socialne varnosti« (Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah 1966, 9. člen) ter pravico do življenjskega standarda tako zanj kot za družino in »pravico do stalnega izboljševanja njegovih življenjskih razmer« (Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah 1966, 11. člen).

Izpostavljeni deli obeh dokumentov lahko služijo kot argumentacija za uvedbo UTD-ja. Oba dokumenta poudarjata pravico do človekovega dostojanstva in do socialne varnosti. Prav tako poudarjata posameznikovo pravico do socialne varnosti v primeru, ko ta nima dohodka zaradi razlogov, na katere ne more vplivati, in posredno varujeta pravico dohodka, ki ni vezan na zaposlitev. Poudarjene so tudi pravice do ohranjanja ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic kot tudi do državljanskih in političnih ter ustvarjanje pogojev za njihovo vzpostavitev (Popović 2016: 156). Temeljni dohodek razumemo kot »mehanizem s potencialom uresničitve prizadevanj človeštva v boju proti revščini in lakoti« (Popović 2016: 157).

Poleg zgoraj navedenih dokumentov lahko podlago za argumentacijo temeljnega dohodka najdemo tudi v evropskih pravnih dokumentih, kot so Evropska socialna listina, Listina Skupnosti o temeljnih pravicah delavcev in Listina Evropske unije o temeljnih pravicah. Ti trije dokumenti poudarjajo pravico do dohodka kot temeljno socialno pravico (Popović 2011: 140). Evropska socialna listina (1999) varuje socialne in ekonomske pravice. V svojih prvih členih vsem ljudem priznava pravico do pravičnih pogojev dela, do varnih delovnih pogojev ter do pravičnega plačila za svoje delo. Prav tako pa v 30. členu pravi, da ima vsak »pravico do varstva pred revščino in socialno izključenostjo« (Evropska socialna listina 1999). V skladu s tem členom naj bi se države podpisnice trudile z ukrepi za učinkovit dostop do zaposlitve, nastanitve, izobrazbe, kulture, socialne in zdravstvene pomoči

posameznikom in njihovim družinam, ki živijo ali pa so v nevarnosti, da bi živele socialno izključene ali v revščini (Evropska socialna listina 1999, 30A. člen).

V 1. členu Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (2010) je zapisano, da je človekovo dostojanstvo nedotakljivo in ga je potrebno varovati in spoštovati. Njen 34. člen (2010) se nanaša na socialno varnost in socialno pomoč ter pravi, da »unija priznava in spoštuje pravico dostopa do dajatev socialne varnosti in socialnih služb, ki nudijo varstvo v primerih, kot so materinstvo, bolezni, (...) ter v primeru izgube zaposlitve (...)«. Prav tako po listini unija priznava in spoštuje pravico do socialne pomoči in pomoči pri pridobitvi stanovanj v boju proti socialni izključenosti, ki naj zagotovita dostojno življenje vsem, ki nimajo dovolj sredstev (Listina Evropske unije o temeljnih pravicah 2010, 34. člen, 3. odstavek).

Listina Skupnosti o temeljnih pravicah delavcev v 10. členu govori o socialni varnosti. Piše, da ima vsak delavec evropske skupnosti pravico do socialnega varstva in uživa njegove ustrezne ugodnosti, ne glede na njegov status in na količino sredstev, ki jih ima podjetje, v katerem je zaposlen. Osebe, ki ne morejo vstopiti ali se vrniti na trg dela in nimajo sredstev za preživetje, so upravičene do zadostnih sredstev in socialne pomoči v skladu s svojim posebnim položajem (Community Charter of the Fundamental Social Rights of Workers 1989, 10. člen).

Iz navedenih odsekov vseh treh dokumentov lahko vidimo, da priznavajo pravico do socialnega varstva in dohodka zaposlenim, brezposelnim in še posebej socialno izključenim ter tistim, ki so v nevarnosti, da se znajdejo v takšnem položaju. Popović v svoji doktorski disertaciji zapiše, da je iz 34. člena Listine Evropske unije o temeljnih pravicah možno razbrati, da je zadosten dohodek, ki ne izhaja iz plačanega dela, temeljna socialna pravica v evropski uniji (Popović 2016: 157, 158).

1.1.7. UTD v Sloveniji

Splošna deklaracija človekovih pravic Slovenije pravno ne zavezuje, ima pa tudi pri nas velik pomen. Sicer je Slovenija ratificirala Mednarodni pakt o ekonomskih,

socialnih in kulturnih pravicah ter Evropsko socialno listino (z izjemo treh členov, ki se navezujejo na pravice tujih državljanov), s čimer se je zavezala k izpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz teh dveh dokumentov. Listina Evropske unije o temeljnih pravicah ima pravno zavezujoč status na ravni Evropske unije in tako velja za zakonodajo in pravne akte, ki jih izvajajo direktno evropske institucije ali pa posredno države članice, regije ali lokalne oblasti. Tako se je Slovenija zavezala k zagotavljanju socialne varnosti svojim članom, kar pa ne izključuje uvedbe UTD-ja (Popović 2011: 142).

Valerija Korošec je leta 2010 napisala Predlog UTD-ja v Sloveniji: zakaj in kako?, v katerem je ponudila možen način izvajanja tega koncepta pri nas. V svojem predlogu je zapisala, da bi se UTD izplačeval vsem državljanom RS in tistim stalnim prebivalcem Slovenije, ki živijo v Sloveniji nepretrgano 10 let, od tega neprekinjeno zadnjih 5 let (Korošec 2010: 15). Pri tem pa so do UTD-ja upravičeni tudi otroci, in sicer v enaki višini kot odrasli (Korošec 2010: 16–17). Glede višine je zapisala, da mora UTD predstavljati »materialni temelje, na katerem je mogoče graditi življenje v smislu zagotavljanja eksistenčne varnosti, da sistem UTD ne sme poslabšati finančnega položaja najbolj ogroženih (zaželeno pa je, da bi izboljšal občutek socialne varnosti za večino uporabnikov slovenske socialne države), da bi naj UTD bil v nekem smiselnem razmerju do drugih vrst dohodka (Korošec 2010: 20)«. V predlogu je tako predlagala višino 300 evrov na mesec, vendar pa za trenutne razmere ta višina ni več primerna. V predlogu pa je tudi podala idejo za vavčerje, kar pomeni, da bi ljudje del UTD-ja (v njenem predlogu 1/6) prejeli v obliki izobraževalnega/aktivacijskega vavčerja¹ (Korošec 2010).

Tako bi se sedanjí sistem poenostavil in bi nadomestil nekatere že obstoječe transferje, ki bi se tako združili v enotni sistem UTD-ja. »Sistem UTD je v primerjavi s sedanjim sistemom zagotavljanja eksistence enostaven za razumevanje, spričo svoje univerzalnosti enostaven za administriranje in zato cenejši, obenem pa ljudi ne bi diskriminiral in stigmatiziral« (Korošec 2010: 26).

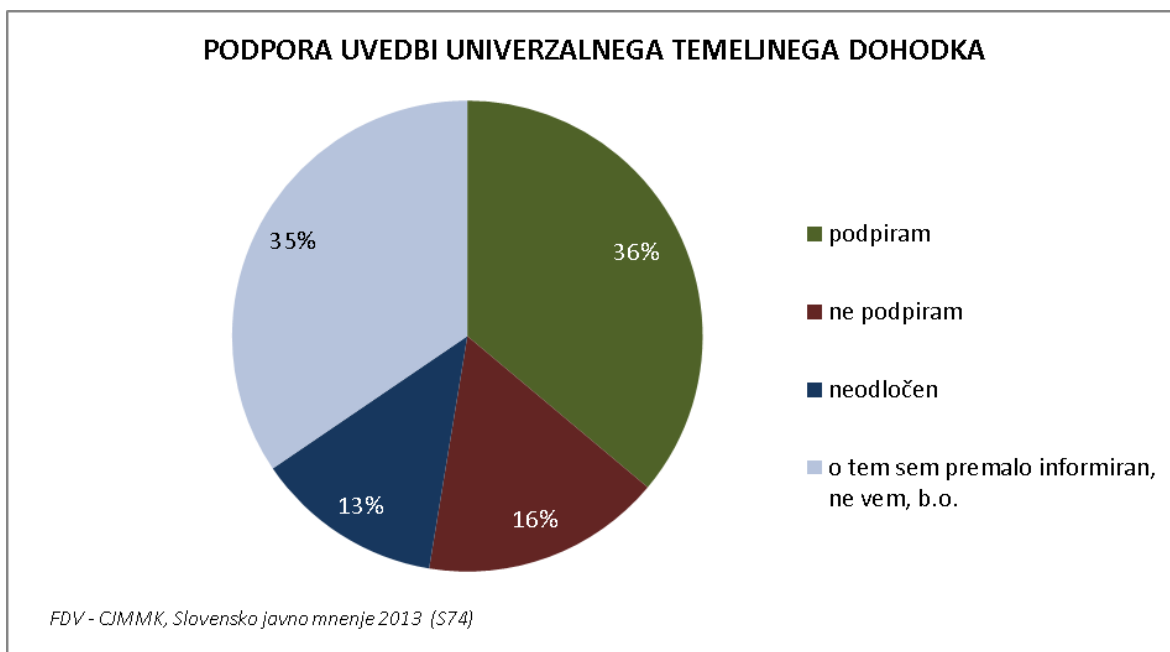
¹ Izobraževalni oziroma aktivacijski vavčer bi bil izdan na ime posameznika in bi ga ta lahko unovčil pri različnih izobraževalnih ponudnikih. Ta bi veljal predvsem za otroke in mlade (Korošec 2010, 20-21). Ostali posamezniki pa bi prejeli aktivacijski vavčer, ki bi ga uporabili za potrebe aktivacije, osebne rasti, krepitev medgeneracijskih, sosedskih, družbenih vezi, vseživljenjskega izobraževanja, ... (ibid. 22) Tako bi bila v sistem UTD-ja vključena ideja prostovoljnega dela (ibid. 23).

Prav tako bi ta sistem nadomestil nekatera socialna zavarovanja ter poenostavil tudi davčni sistem, saj bi UTD nadomestil nekatere izmed davčnih olajšav, ki pa bi predstavljale vir financiranja UTD-ja (Korošec 2010: 27–29).

Glede financiranja UTD-ja je zapisala, da bi se ta financiral iz proračuna, ki temelji na sedaj veljavnem načinu financiranja eksistenčne varnosti, vendar bi bil malo poenostavljen. V sistemu UTD-ja bi se v proračunu združila sredstva iz sistema socialnih zavarovanj, ki bi jih nadomestil UTD, davčna sredstva, ki se preko MDDSZ namenjujejo financiranju eksistenčne varnosti, in dodatni davčni prilivi, ki bi nastali z ukinitvijo olajšav. »Na podlagi združitve teh virov bi se UTD v celoti financiral iz proračuna« (Korošec 2010: 31).

Tako bi bil pri nas možen način financiranja UTD-ja brez dodatne obdavčitve. Zaposleni in upokojenci bi si »sami« financirali UTD preko glavarine, tako da bi od svojih dohodkov prenakazali glavarino v višini UTD-ja DURS-u, ta pa bi jim sredstva v višini UTD-ja nakazoval na njihov transakcijski račun. Na ta način bi se zagotovila večja eksistenčna varnost za primere neizplačevanja plač (Korošec 2010: 32). »Cilj uvedbe UTD namreč ni izključno in prvenstveno izboljšanje finančne situacije za vse ljudi, pač pa izboljšanje občutka eksistenčne varnosti za vse ljudi« (Korošec 2010: 36).

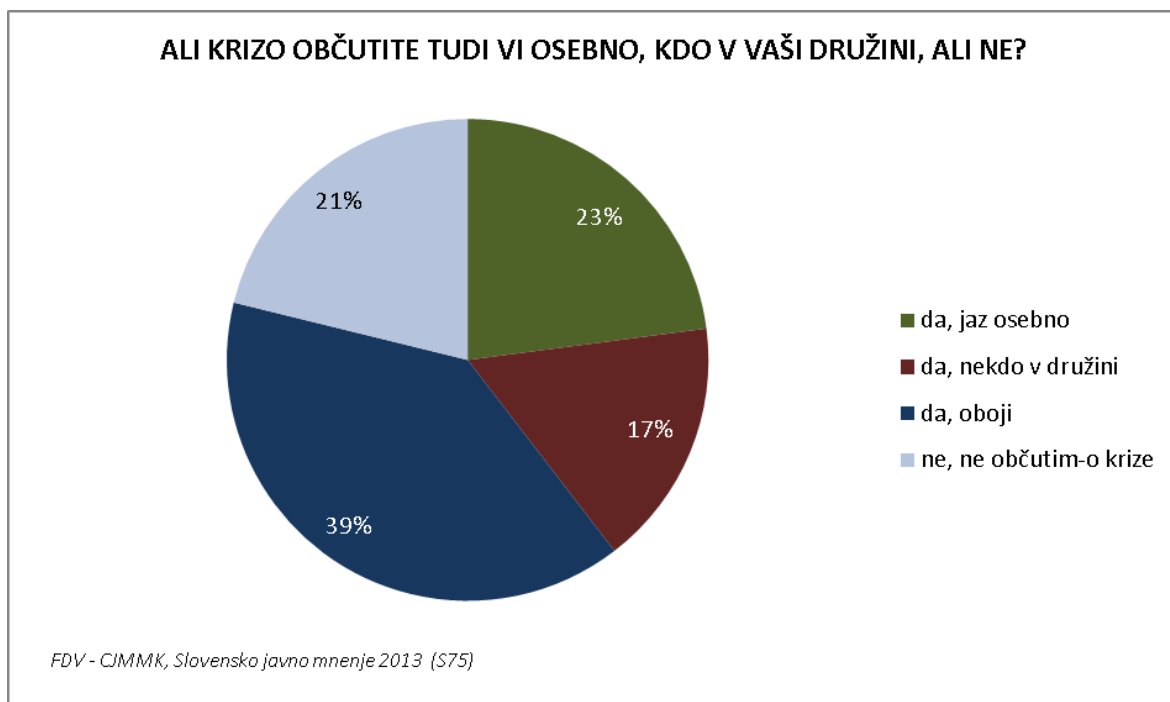
V Sloveniji bi bilo potrebno več govoriti o UTD-ju. Razprava o tej ideji je v državnem zboru potekala že leta 2010. Leta 2013 pa je Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij naredil raziskavo Slovenskega javnega mnenja, v kateri so tudi zastavili vprašanje o UTD. Rezultati ankete so bili sledeči: 36,1 % vprašanih je odgovorilo, da idejo podpirajo, 16,5 % ljudi je reklo, da temeljnega dohodka ne podpirajo, 12,9 % jih je bilo neodločenih, 33,8 % ljudi pa je odgovorilo, da so premalo informirani o tej temi, da bi lahko odgovorili (SJM 2013: 77), kar lahko vidimo tudi v spodnjem tortnem diagramu (Slika 1). Kljub temu, da se razgovor o tej temi že tri leta prej razvil v državnem zboru, je bilo veliko ljudi, ki s temo niso bili seznanjeni. Bilo bi zanimivo videti, kakšni bi bili odstotki sedaj, torej če se je procent ljudi, ki poznajo idejo, že kaj zvišal. Menim, da bi bilo smiselno ponovno raziskati poznavanje ideje UTD-ja, saj je od takrat minilo že kar nekaj časa.

Slika 1: Podpora uvedbi univerzalnega temeljnega dohodka

(Vir: FDV – CJMMK 2014, Slovensko javno mnenje 2013 (S74))

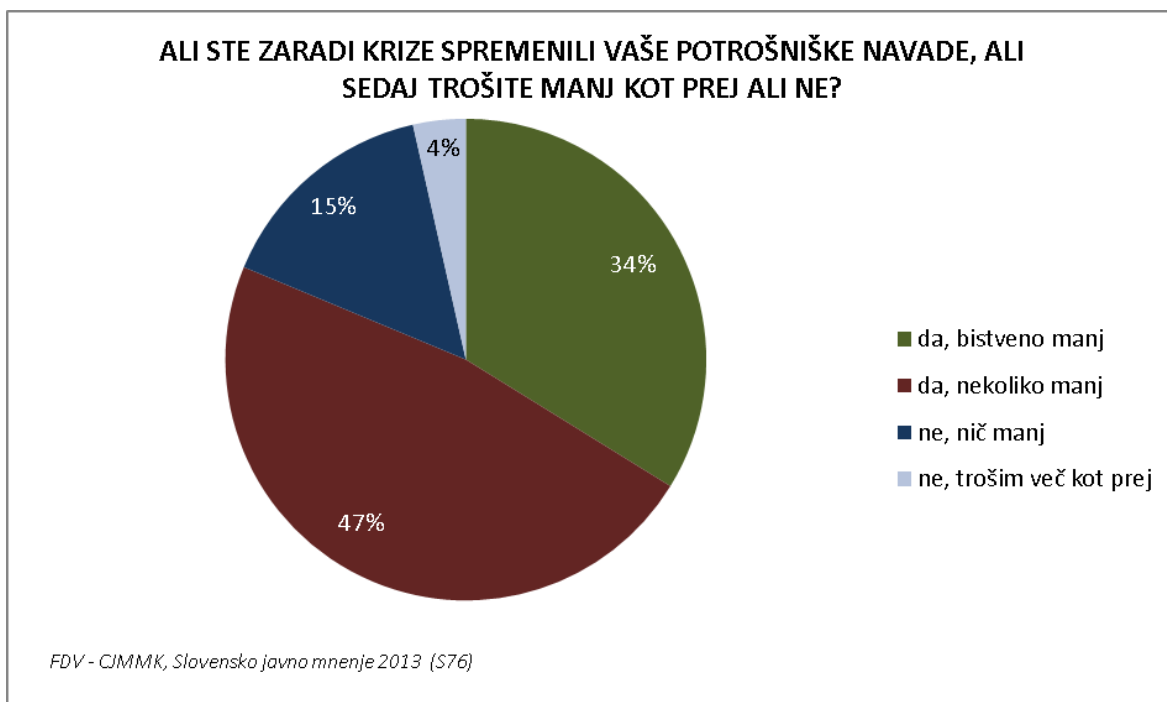
Spraševali so tudi po občutenju gospodarske krize v Sloveniji ter o tem, ali jo občutijo oni osebno, ali kdo v njihovi družini. Večina je odgovorila, da jo občutijo oni osebno in nekdo v družini, in sicer kar 38,2 % vprašanih, 16,2 % jih je odgovorilo, da krizo občuti nekdo v družini, 22,3 % vprašanih pa je reklo, da jo občutijo oni osebno. 20,6 % ljudi je odgovorilo, da krize ne občutijo (SJM 2013: 77). Podatki so prikazani v spodnjem grafikonu (Slika 2).

Slika 2: Občutenje krize v Sloveniji

(Vir: FDV – CJMMK 2014, Slovensko javno mnenje 2013 (S75))

V nadaljevanju so zastavili še vprašanje, če so se potrošniške navade vprašanih zaradi krize kaj spremenile. Večina je odgovorila, da trošijo nekoliko manj, teh je bilo kar 46,9 %, sledil pa je odgovor, da trošijo bistveno manj – tako je odgovorilo 33,4 % vprašanih. 15 % jih je odgovorilo, da trošijo enako, le 3,5 % vprašanih pa je odgovorilo, da trošijo več kot prej (SJM 2013: 77) (Slika 3).

Slika 3: Potrošnja

(Vir: FDV – CJMMK 2014, Slovensko javno mnenje 2013 (S76))

Kot lahko vidimo iz grafikonov, so ljudje krizo občutili in je vplivala tudi na vsakdanje življenje pri večini, saj so morali tudi spremeniti svoj način potrošnje. Menim, da so ti podatki dober prikaz, da je razmislek o uvedbi UTD-ja potreben, saj bi temeljni dohodek lahko pozitivno vplival na ljudi in jim omogočil boljše razmere za življenje.

1.2. ZGODOVINA UTD-ja

UTD je ideja, ki se je ohranila več stoletij, ampak ni bila nikoli povsem zavrnjena kot tudi ne celostno potrjena ali realizirana. Pojavila se je tako v obdobju, ko še ni bil vzpostavljen sistem socialne varnosti, kot tudi v času, ko so bili mehanizmi državne blaginje zelo razviti. Temeljni razlog, ki je prispevali k razvoju ideje, je »težnja po večji enakosti v družbi, torej po izenačevanju materialnih pogojev ljudi in s tem po zmanjševanju socialnih razlik« (Strban 2015: 26).

Ideja UTD ima tri zgodovinske izvore. V začetku 16. stoletju se je pojavila ideja o minimalnem dohodku, za njo pa se je pojavila ideja o brezpogojnem enkratnem izplačilu, in sicer konec 18. stoletja. Nato sta se ti dve ideji združili in tako se je v sredini 19. stoletja oblikovala ideja o brezpogojnem univerzalnem temeljnem dohodku (BIEN-2).

Zagotovljen minimalni dohodek za vse člane določene družbe, ki ga zagotovi vlada, je veliko starejša ideja kot ideja o univerzalnem temeljnem dohodku. V obdobju renesanse je skrb za revne nehala biti izključno v domeni cerkve in dobrodelnih posameznikov. Nekateri humanisti so tako začeli razmišljati o ideji minimalnega dohodka v obliki socialne pomoči. Eden izmed njih je bil Thomas More, ki je leta 1516 v svoji knjigi Utopija zapisal, da bi bila taka ureditev boljši način za preprečevanje kraje kot pa kaznovanje kradljivcev na smrt (BIEN-2). Vendar pa je bil Johannes Ludovicus Vives tisti, ki je pravi avtor ideje zagotovljenega minimalnega dohodka, saj je prvi izdelal podrobno shemo minimalnega dohodka in podal izčrpen argument za njegovo uvedbo, ki je temeljil tako na teoloških kot pragmatičnih razlogih. Vendar mora po njegovi shemi reven posameznik pokazati, da si zasluži dobljeno pomoč s tem, da pokaže pripravljenost za delo (BIEN-2).

Proti koncu 18. stoletja se je pojavila nova ideja, ki je imela še pomembnejšo vlogo pri zmanjševanju revščine v Evropi. Prvi znani avtor, ki je v grobem predstavil idejo, je bil matematik in politični aktivist Marques de Condorcet. V francoski revoluciji je imel pomembno vlogo, po njej pa so ga zaprli. V zaporu je napisal delo, v katerem je v zadnjem poglavju tudi zapisal, kako bi lahko bilo videti

socialno zavarovanje ter kako bi zmanjšali neenakosti, negotovosti in revščino (BIEN-2).

To ideja je eno stoletje kasneje navdihnil razvoj evropskega sistema socialnega zavarovanja, ki ga je začel Otto von Bismarck s sistemom starostne pokojnine in zdravstvenim zavarovanjem v Nemčiji. Čeprav ta sistem ni bil usmerjen k revnim in je vključeval prispevke za ne revne, je imel velike učinke na revščino in na takratni sistem javne pomoči. Po eni strani nas je socialno zavarovanje zbližalo s temeljnim dohodkom, saj prejemanje socialnih prejemkov ni temeljilo na usmiljenju, temveč na upravičenosti, ki je izhajala iz plačanih premij v sistem zavarovanja. Po drugi strani pa je v preteklosti ravno upravičenje glede na zadostno plačilo prispevkov v sistem zavarovanja, običajno v obliki procentov od plače, oddaljevalo od ideje temeljnega dohodka. Tako tudi najbolj vsestranske oblike socialnega zavarovanja ne morejo priskrbeti zagotovljenega minimalnega dohodka (BIEN-2).

Vendar pa je v tem času Thomas Paine zapisal idejo, pri kateri prejemek ni omejen niti za revne (zaslužni zaradi usmiljenja), niti za zavarovance (upravičeni do kompenzacije v primeru uresničitve tveganja). Po tej ideji je do enkratnega enakega prejemka upravičen vsak, ko doseže odraslost, in tako dobi kapital, ki je potreben za razvoj njegovih dejavnosti (BIEN-2).

V 19. stoletju pa se pojavi ideja o temeljnem dohodku. Za to idejo se je zavzemal tudi utopični socialist, pisatelj Charles Fourier. V enem izmed svojih del je zapisal, da je dolžnost civilizacije, da svojim prebivalcem izplača nadomestilo, če ti ne morejo sami zadovoljiti svojih osnovnih potreb. Vendar pa njegova ideja ni univerzalni dohodek, saj bi bil po njegovem ta namenjen le manjšini ljudi.

Leta 1848 je Joseph Charlier objavil knjigo *Solution du problème social ou constitution humanitaire* (slovenski prevod: Rešitev socialnega problema), za katero se lahko šteje, da je prva, ki vsebuje formulacijo univerzalnega temeljnega dohodka (BIEN-2). Charlier je v svojem delu predstavil idejo »ozemeljska dividenda«, ki naj bi pripadala vsem državljanom, saj smo vsi enako lastniki nacionalnega ozemlja (Van Parijs 2004: 22). V svojem delu je podrobneje določil

posameznikove dolžnosti in pravice. Ključno vlogo pa ima zagotovljen minimalni dohodek, ki predstavlja rešitev socialnih problemov. S to ureditvijo naj bi ustavili dominacijo kapitala nad delom, prav tako pa bi zagotovili pravični minimalni dohodek, ki izhaja iz pravice potenciala državnega ozemlja. Zagotovljen minimalni dohodek bi bil osnova, kar pa bi posameznik želel več, bi si moral zagotoviti sam s svojim delom (Lukovnjak 2016: 43).

Zgoraj navedeni avtorji so večinoma izhajali iz teze, da je »zemlja in vse, kar nas naravno obdaja, last človeške rase. Ko se zemlja kultivira, narašča vrednost tega vložka, ne pa zemlje same. Vsak uporabnik zemlje zato človeški skupnosti dolguje 'zemljiško rento'. In zato je vsak član te človeške skupnosti (bogat ali reven) upravičen do delne 'kompenzacije', ker je zaradi uvedbe sistema zasebne lastnine izgubil pravico do koriščenja svoje naravne dediščine« (Korošec 2010: 3).

Eno leto po Charlierju pa je John Stuart Mill objavil drugo izdajo svoje knjige *Principles of Political Economy* (slovenski prevod: *Načela politične ekonomije*) (BIEN-2). V njej je predstavil fourerizem, ki je med vsemi najboljše sestavljena oblika socializma, z največjim možnim številom ugovorov. Nato ga je povzel kot predlog za univerzalni temeljni dohodek in zapisal, da se pri distribuciji vsakemu posamezniku najprej dodeli nek minimum za preživetje, ne glede na to, ali je ta zmožen za delo ali ne. Ostanek proizvoda pa se, po njegovih besedah, po vnaprej določenih razmerjih razdeli med tri sestavine, in sicer med delo, kapital in talent (Van Parijs 2004: 22).

V 20. stoletju so bila še posebej intenzivna tri obdobja diskusije o temeljnem dohodku. Najprej so se v času med obema vojnoma razvile debate o temeljnem dohodku, pod imenom »družbena dividenda«, »državni bon« in »nacionalna dividenda«, v Angliji. Nato so bile po nekaj letih te ideje ponovno odkrite in so postale popularne v razpravah o »ljudski dotaciji« in »negativni dohodnini« med 60. in 70. leti 20. stoletja. Tretjič se je ideja ponovno pojavila, ko so o temeljnem dohodku začeli spet bolj aktivno razpravljati v več državah v severozahodni Evropi, od poznih 70. do zgodnjih 80. let 20. stoletja (BIEN-2). Prav tako je v tem stoletju prišlo tudi do prve uvedbe UTD-ja, ko je leta 1999 Aljaški stalni sklad vsaki

osebi, ki je vsaj eno leto preživela na Aljaski, izplačal letni UTD, ne glede na njeno starost (Van Parijs 2004: 20).

Od tedaj naprej je v svetu veliko zagovornikov ideje UTD-ja, kot so na primer Bertrand Russell, ekonomisti Robert M. Solow, Milton Friedman, James Tobin, John Kenneth Galbraith, sociolog Ulrich Beck, socialni filozof Andre Gorz,... (Korošec 2010: 3) Bertrand Russell se je leta 1918 v svojem delu zavzemal za socialni model, ki združuje prednosti socializma in anarhizma. Zapisal je: »Določena majhna vsota, ki zadostuje za preživetje, naj bo zagotovljena vsem, pa naj delajo ali ne (...) večji dohodek pa naj pripada tistim, ki so pripravljeni delati tisto, kar družba prepozna kot uporabno. Ko ljudje končajo z izobraževanjem, ne smejo biti prisiljeni delati in tisti, ki se odločijo da ne bodo delali, bi morali dobiti sredstva za golo preživetje in jim pustiti svobodo« (BIEN-2).

Ekonomist George D.H. Cole je v nekaterih svojih knjigah zagovarjal idejo »družbena renta«. Zapisal je, da je »trenutna produktivna moč družbe, skupni rezultat sedanjega dela in podedovanega družbenega znanja, pridobljenega v fazi izobraževanja in napredovanja; zaradi tega je edino pravično, da so vsi prebivalci deležni delitve skupne dediščine in šele po tej uravnoteženi delitvi, se lahko ostalo razdeli v obliki nagrad za sedanjo produktivnost« (BIEN-2). Govorimo lahko tako o skupni intelektualni lastnini kot tudi o skupni materialni lastnini (Korošec 2010: 3). Juliet Rhys-Williams je leta 1943 v Britaniji predlagal nov socialni program, katerega glavni element je bil temeljni dohodek. Vendar pa ta ni bil univerzalen, saj je bila sposobnost za delo nujni del enotne podpore. Njegov program ni bil sprejet, saj so se Britanci odločili za drug program (nacionalni minimalni dohodek – vezan na program enotnega državnega otroškega dodatka in socialnega zavarovanja), ki ga je predlagal William Beveridge (BIEN-2).

Leta 1962 je ameriški ekonomist Milton Friedman predlagal radikalno poenostavitev ameriške države blaginje z uvedbo »negativne dohodnine«, ki bi povezala davek na prihodek in sistem transferjev. Ta ideja je bila mišljena le kot prehodno obdobje na poti do idealne, breztransferne kapitalistične družbe (BIEN-2).

V tem času sta tudi James Tobin in John Kenneth Galbraith začela zagovarjati idejo zagotovljenega minimalnega dohodka (BIEN-2). Leta 1968 sta v Ameriki skupaj z več kot tisoč ekonomisti podpisala peticijo za »zajamčeni dohodek in pomoči«, ki so jo poslali ameriškemu kongresu z namenom manjšanja obsega in moči državne administracije. Vendar pa je razprava o tej temi z zmago Nixona v Ameriki izginila iz medijev (Korošec 2010: 3).

Leta 1970 se je začela razprava v številnih evropskih državah, ki je bila skoraj popolnoma neodvisna od prejšnjih razprav, ki so potekale tako v Evropi kot v Ameriki. Tako so na primer na Danskem podali predlog UTD-ja z imenom »državljska plača«. Na Nizozemskem je profesor socialne medicine J.P. Kuiper predlagal »zajamčeni dohodek«, saj je videl, kako bolni so nekateri ljudje zato, ker preveč delajo ali ker ne morejo najti zaposlitve. Predlagal je, da se loči med delom in dohodkom ter se tako uniči nehumano naravo plačane zaposlitve. Po njegovem mnenju lahko le »zajamčeni dohodek« ljudem omogoči, da se razvijejo neodvisno in avtonomno (BIEN-2). Nizozemska razprava o UTD-ju je dosegla vrhunec leta 1985, ko je znanstveni svet za vladno politiko objavil poročilo, v katerem je predlagal nedvoumno uvedbo »delnega temeljnega dohodka«. Tak delni temeljni dohodek je pravi UTD, vendar ni v višini, ki bi posamezniku lahko omogočila kritje njegovih potreb, zaradi česar ni mišljen kot nadomestilo za obstoječi sistem pogojenega minimalnega dohodka. Razprava se je v tem času začela tudi v drugih državah, vendar bolj diskretno (BIEN-2).

Ulrich Beck, nemški sociolog, je mnenja, da bo prišlo v prihodnosti do revščine, če ne uveljavimo ideje zagotovljenega minimalnega dohodka. UTD povezuje z državljskim delom, kamor je uvrstil tudi neplačano delo, kot je skrb za starejše, otroke, pomoč migrantom, družbeno kulturne aktivnosti, ... (Korošec 2010: 4)

V Franciji se je razprava o UTD-ju razvila počasneje. Sociolog in filozof André Gorz je sprva zagovarjal dosmrten temeljni dohodek, ki pa je bil pogojen. Vendar je kasneje zaradi strahu, da bi plačana zaposlitev preveč vplivala na družabno življenje, začel zagovarjati brezpogojni dohodek (BIEN-2). Yoland Bresson je ponudil idejo univerzalnega »eksistenčnega dohodka«. Jean-Marc Ferry pa je argumentiral UTD kot pravico državljana na ravni Evropske unije v kontekstu

zavedanja, da postaja polna zaposlenost nedosegljiva in je potrebno razviti sektor družbeno koristnih aktivnosti (BIEN-2).

V Sloveniji je dr. Veljko Rus že leta 1990 opisal uvedbo UTD-ja v svoji knjigi Socialna država in družba blaginje. V njej je zapisal, da lahko le država zagotovi svojim državljanom ustrezno socialno varnost (Rus 1990: 7). Kot ukrep za zagotovitev minimalne varnosti je navedel uvedbo minimalnega dohodka. Ta bi se izplačeval vsem polnoletnim državljanom in bi bil v višini ene tretjine povprečnega osebnega dohodka. »Takšen sistem bi ustvaril zelo visoko stopnjo socialne varnosti vseh državljanov na zelo nizki materialni ravni« (Rus 1990: 12). Tak ukrep je primeren v vzhodnoevropskih držav iz naslednjih razlogov:

- ker so to enorazredne družbe in so socialne razlike med sloji majhne,
- ker so potrebe po prestrukturiranju in po mobilnosti delovne sile velike, visoka delovna mobilnost pa ne sme ogrozati socialne varnosti,
- ker so potrebe po podjetniškem tveganju zelo velike, z zagotovitvijo minimalne socialne varnosti pa bi bila volja po poslovnem tveganju lahko bistveno večja (Rus 1990: 12).

Rus (1990: 12, 13) je v knjigi zapisal, da ti razlogi veljajo tudi za slovenski prostor, saj je v zadnjih letih postala socialna razlika med sloji zelo majhna. Prav tako se pri nas kaže velika težnja po samozaposlitvi, ki pa zahteva določeno stopnjo socialne varnosti, da posameznik sprejme tveganje, ki ga ta prinaša.

Vidimo, da se je ideja temeljnega dohodka v slovenskem prostoru pojavila že zgodaj in upam, da se bo v prihodnosti razprava o njem še razširila.

1.3. PREGLED SLOVENSКИH AVTORJEV O TEMI UTD-JA

Tabela 1: Primerjava pogledov slovenskih avtorjev o temi UTD-ja

	Glavni namen	Glavni pomisleki	Odnos do UTD-ja	Področja, na katera bi vplivala uvedba UTD-ja
Srečo Dragoš	Redukcija absolutne revščine.	?	Da	Pozitivni učinki za celotno civilno družbo. Z UTD-jem bi se humanizirala država. Mehkejši paternalizem.
Grega Strban	Skrb družbe za vsakega posameznika. Preprečil bi materialno ogrožitev življenja.	Ne nudi zaščite ob najbolj obremenjujočih okoliščinah.	Ne	Povečal bi brezposelnost, zmanjšal gospodarsko rast; povečal bi obseg revščine in socialne izključenosti; povečal bi družbeno neenakost.
Daniel Popović	Omogoča inkluzivno in pravično socialno politiko ter večjo socialno varnost.	?	Da	Večja socialna varnost, pomagal bi pri soočanju s brezposelnostjo.
Janez Šušteršič	Omogoči ljudem čas za osebni razvoj. Poveča osebno svobodo.	Pravico potrebno zaslužiti; zmanjšala bi se delovna prizadevnost.	Trenutno ne	Izstop iz trga dela, kar bi vplivalo na gospodarsko rast. V nasprotju s trenutnimi pogledi.
Milan Zver	?	Je diskriminatoren in krivičen.	Ne.	Povzročil znižanje gospodarske rasti, tehnološko zaostajanje, povečal bi

				brezposelnost, zadušil bi zasebno ponudbo – gospodarski sistem bi pahnil v strukturno krizo.
Mirjana Nastran Ule	Priznal bi študij kot delo, študentom omogočil ekonomsko neodvisnost.	?	Da.	Predvsem za študente in študentke, saj sedaj podaljšujejo čas študija zaradi nezadostne ponudbe na trgu dela.
Renata Šribar	Osvetli žensko »neplačano delo« v zasebnosti.	Lahko utrjuje diskriminatorne odnose med spoloma.	Razširiti razpravo.	Razgradnja obstoječih hierarhij pri razporejanju državnega denarja. »Prava državljanska svoboda žensk«.
Marko Cerar	Prispevek k bolj trajnostni energetiki.	?	Da.	Ljudje bi vlagali več v energetske gradnje stavb; smotrna raba energije.

V zgornji tabeli sem navedla različne slovenske avtorje, ki so pisali o temi univerzalnega temeljnega dohodka. Poskušala sem zajeti avtorje z različnim odnosom do UTD-ja, tako pozitivnim kot tudi negativnim ali neodločenim, izpostavila pa sem tudi različne poudarke glede ideje UTD-ja, predvsem to, kaj vidijo kot prednosti oziroma slabosti te ideje.

Kot avtorja z zelo negativnim odnosom do ideje temeljnega dohodka sem vključila Grega Strbana in Milana Zvera. Strban (2015) pravi, da bi UTD povečal obseg revščine in socialne izključenosti ter družbeno neenakost, oba pa navajata, da bi temeljni dohodek povečal brezposelnost in znižal gospodarsko rast. Podobno mnenje ima tudi Janez Šušteršič (2004), ki pravi, da bi ljudje izstopili iz trga dela, kar bi negativno vplivalo na gospodarsko rast. Za razliko od Šušteršiča in Strbana

Zver (2004) ni navedel nobene prednosti UTD-ja, temveč zanj pravi, da je diskriminatoren in krivičen. Strban (2015) je kot prednosti ideje navedel, da bi družba na ta način poskrbela za posameznika ter da bi preprečil materialno ogrožitev posameznikovega življenja. Je pa navedel tudi to, da UTD povečuje odvisnost posameznika od družbe (s čemer je nekako razvrednotil prednost ideje) ter da ne zagotavlja zaščite ob najbolj obremenjujočih okoliščinah.

Sicer pa Šušteršič (2004) ideji temeljnega dohodka ni nenaklonjen, vendar je mnenja, da je v velikem nasprotju s trenutnimi pogledi in da morda zanj še ni čas. Šušteršič (2004) kot prednosti UTD-ja navaja, da bi ljudem omogočil čas za osebni razvoj ter da bi povečal osebno svobodo ljudi. Prav tako je glede temeljnega dohodka neodločena Renata Šribar (2011), ki njegov namen vidi v osvetlitvi neplačanega dela žensk, vendar pa je pri tem kritična in opozarja, da lahko ta doseže ravno nasproten učinek in še poglobi diskriminatorne odnose med spoloma, zaradi česar predlaga, da se razširi razpravo o UTD-ju. Sicer pa v ideji vidi možnost »prave svobode za ženske«.

Dragoš (2011) in Popovič (2011) imata pozitivno stališče do temeljnega dohodka, pri čemer slednji pravi, da temeljni dohodek omogoča bolj inkluzivno in pravično socialno politiko ter večjo socialno varnost. Dragoš (2011) vidi glavni namen UTD-ja v preprečitvi absolutne revščine in je mnenja, da bi pozitivno vplival na celotno civilno družbo. Popovič (2011) je za razliko od Strbana in Zvera, ki pravita, da bi UTD brezposelnost povečal, mnenja, da bi pomagal pri soočanju z brezposelnostjo, ki je trenutno v družbi velik problem, ter da bi omogočil večjo socialno varnost.

Ideji sta naklonjena tudi Mirjana Nastran Ule in Marko Cerar, vendar zelo različno gledata na pozitivne učinke temeljnega dohodka. Ule (2011) UTD vidi kot pozitivnega z vidika družbene skupine, in sicer študentov, saj ti dobili neko priznanje za svoje delo, prav tako pa bi jim omogočil ekonomsko neodvisnost. Pravi, da bi pomagal, da bi mladi hitreje končali s študijem, saj je trenutno podaljševanje študija posledica nezadostne ponudbe na trgu dela. Cerar (2011) pa pravi, da bi UTD pozitivno pripomogel k trajnostni energetiki, kar pomeni, da bi

ljudje namenili več časa in sredstev za energetske varčnejše stavbe ter bi bolj smiselno uporabljali energijo.

Kot lahko vidimo, je pravzaprav preprosta ideja univerzalnega temeljnega dohodka, ki jo je predstavil Van Parijs, zelo raznolika in ljudje na njo gledajo različno. Vsak v njej opazi druge pozitivne oziroma negativne vidike. Opazen je prispevek UDT-ja na različnih področjih in za različne družbene skupine. Avtorji tudi različno gledajo na to, kaj bi UTD povzročil oziroma kaj bi se spremenilo. Tako na primer Strban UTD smatra kot idejo, ki bi poglobitveno vplivala na celoten sistem in bi spremenila vse. Vendar pa UTD v bistvu ne bi imel nobenih drastičnih sprememb znotraj trenutnega sistema, torej ne bi odpravil kapitalizma, bi pa vpeljal spremembe, ki bi pomembno vplivale na življenje ljudi.

Vendar pa so različna mnenja, tudi kritike UDT-ja lahko z vidika razprave o njem pozitivne. Kot pravi Dragoš (2004: 136), nekateri avtorji UTD kritizirajo zaradi dvomov glede izvedbe, ne pa zaradi tega, ker bi dvomili v pravičnost in koristnost, zaradi česar lahko te kritike celo spodbudijo realizacijo UDT-ja in je ne zavirajo.

Ključno, kar bi temeljni dohodek spremenil, je, da bi preprečil absolutno revščino ter poglobitev težav ljudi, saj bi ti imeli zagotovljen dohodek, ki bi omogočal preživetje. Bi pa potem poleg te ključne spremembe sledile tudi druge, ki bi bile posredne, kot so na primer zmanjšanje obsega administracije zaradi ukinitve nekaterih socialnih transferjev, ali pa večja podjetnost ljudi, ki bi si bolj upali menjati zaposlitev, morda odpreti zasebno podjetje, kar je sedaj veliko težje, saj ljudje nimajo eksistenčne podlage, ki bi jim jo dal temeljni dohodek. Prav tako bi lahko omogočil več prostega časa, morda bi se nekateri celo odločili, da se ne bodo zaposlili, dal bi večji občutek varnosti, ljudi bi finančno razbremenil ... Skratka, ljudem bi omogočil več možnosti.

2. PROBLEM

Veliko sem razmišljala o temi diplomske naloge in zame je bila ta odločitev kar težka, saj sem imela v mislih več različnih tem. Sicer me niso nikoli preveč zanimale politične teme oziroma politika nasploh, UTD pa je povezan s politiko. Na koncu sem se vseeno odločila za temo UTD-ja, saj je socialno delo tudi družbeno-politično in se mi zdi pomembno, da socialni delavci poznamo tudi to tematiko. Prav tako menim, da bi uvedba temeljnega dohodka lahko izboljšala delovanje centrov za socialno delo, saj bi se z njegovo uvedbo nekateri socialni transferji lahko ukinili, s čimer bi socialni delavci dobili več prostora za delo z ljudmi. Tako sem samo sebe z izbrano temo izzvala, da se bolj poglobim v tematiko, prav tako pa se mi zdi dobra ideja za reševanje trenutnih problemov.

Problem brezposelnosti je vse večji. Tehnologija napreduje, zaradi česar bo tudi človeško delo čedalje manj potrebno. Prav tako se mi zdijo trenutne razmere negativne za človeka, saj menim, da človek veliko preveč časa nameni službi in mu posledično ne ostane časa za druge stvari. Življenjski tempo je hiter, delovni čas je vsaj 8 ur dnevno in zaradi tega se tudi kakovost življenja slabša, saj ni časa za oddih in sprostitve, kar pa povzroča stres v življenju ljudi.

Z raziskavo sem hotela dobiti vpogled, kako bi dodaten dohodek, ki bi bil povsem neodvisen od statusa, zaposlitve, nepogojen in individualen vplival na ljudi oziroma kaj bi jim pomenil. Prav tako sem hotela raziskati trenutne razmere oziroma trenutno življenjsko situacijo intervjuvancev, saj sem lahko na ta način bolje razumela vpliv oziroma pomen temeljnega dohodka za ljudi. Prav tako sem z raziskovanjem življenja ljudi želela dobiti vtis o tem, ali trenutni sistem socialne varnosti opravlja svojo funkcijo in ljudi ščiti pred revščino.

Za raziskovalna vprašanja sem si postavila sledeče:

- V kakšnih razmerah trenutno živijo intervjuvanci?
- Je njihov vir dohodka dovolj za preživetje ali potrebujejo dodatna sredstva?
- Ali se morajo intervjuvanci v sedanjih razmerah čemu odrekati?
- Česa si intervjuvanci želijo, pa si ne morejo privoščiti?

- Kakšni so strahovi intervjuvancev v trenutnih razmerah ter ali imajo kakšne načrte?
- Kaj bi intervjuvancem pomenil dodatni zagotovljen mesečni dohodek?

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE

Opravljen raziskava je empirična, saj sem zbrala novo gradivo, in sicer neposredno na terenu z metodo spraševanja. Raziskava je tudi kvalitativna, saj sem zbirala besedne opise, ki se nanašajo na raziskovalni pojav (Mesec 1997a), podatke pa sem nato tudi kvalitativno obdelala.

Prav tako je raziskava tudi eksplorativna ali poizvedovalna, saj me je zanimalo, kako bi UTD vplival na ljudi ter kaj bi jim pomenil, za kar sem zbirala besedne opise. Je pa tudi eksplanativna ali pojasnjevalna, saj mi je bilo pomembno, da razumem oziroma spoznam življenjski svet posameznika, saj se brez tega razumevanja ne more predvideti učinka temeljnega dohodka na ljudi. UTD je individualen dohodek, zaradi česar ima na vsakega posameznika drugačen vpliv, ta pa je odvisen od njegove življenjske situacije.

3.2. OPREDELITEV KLJUČNIH POJMOV

Viri – sredstva, ki jih človek uporablja v vsakdanjem življenju za izpolnjevanje svojih potreb.

Dohodek – dohodek sem opredelila kot denar, ki ga človek potrebuje za življenje in ga prejme z lastnim delom ali pa mu je podarjen oziroma si ga sposodi.

Stroški – vse, za kar človek porablja svoje vire, bodisi za osnovne potrebščine za preživetje (hrana, položnice za stanovanje) bodisi za druge materialne dobrine.

Odrekanje – prilagajanje življenja in načinov potrošnje (na primer tako, da si zaradi tega nečesa ne kupi oziroma si kupi ceneje) zaradi pomanjkanja virov.

3.3. RAZISKOVALNI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV

Kot raziskovalni instrument sem uporabila polstrukturiran, odprt intervju. Nisem oblikovala točnih vprašanj, temveč sem imela določenih pet tem za intervju, preko samega pogovora pa sem postavljala še podvprašanja, ki so se navezovala na posamezne odgovore. Tako sem z empiričnim delom zbrala primarne podatke. Intervjuji so bili med sabo različni, saj je imel vsak izmed intervjuvancev svojo zgodbo, ki je vplivala na pogovor.

3.4. POPULACIJA IN VZORČENJE

V raziskavi sem delala s heterogeno populacijo, sestavljeno iz oseb različnih starosti, izobrazbe in statusa. Želela sem izvedeti, kaj bi uvedba UTD-ja pomenila nekomu, ki je že upokojen, kaj študentu, kaj zaposlenemu in kaj bi zagotovljen dohodek pomenil brezdomnemu človeku. Namen raziskave ni bil pridobiti podatke, ki bi jih lahko posplošila, saj sem pri raziskavi izhajala iz teze, da je UTD individualen in je potrebno njegove učinke videti v kontekstu zgodb ljudi. Zato sem za raziskavo uporabila vzorec, ki je bil neslučajnostni in priročni, saj sem v vzorec zajela ljudi, ki so mi bili najbolj dostopni.

Moj vzorec je sestavljalo 8 ljudi. Od tega so bili 1.) študentka, brez štipendije in ne opravlja študentskega dela; 2.) mlad, zaposlen za določen čas; 3.) študentka, brez štipendije, opravlja študentsko delo; 4.) gospod, ki prejema denarno socialno pomoč; 5.) gospod, ki prejema pokojnino; 6.) mama, srednjih let, ločena, zaposlena za nedoločen čas; 7.) študent, prejema štipendijo in opravlja študentsko delo; 8.) gospa, ki je že v pokoju in prejema pokojnino.

3.5. ZBIRANJE PODATKOV

Podatke sem zbirala z metodo spraševanja, in sicer so vsi intervjuji potekali ustno in individualno. Za raziskavo sem izvedla 8 intervjujev, ki sem jih opravila v času

med 2. februarjem in 7. aprilom 2017. Kot sem že zgoraj omenila, sem za intervju izbrala ljudi, ki so mi bili najbolj dostopni. Nekaj pomoči pa sem dobila tudi na Društvu za pomoč in samopomoč Kralji ulice, kjer sem opravila intervju z dvema uporabnikoma.

Prvi intervju je potekal 2. februarja 2017, s študentko, ki nima štipendije in ne opravlja študentskega dela. Ni želela, da bi intervju snemala, zaradi česar sem si sproti zapisovala pomembnejše podatke in nato po spominu doma intervju tudi zapisala. Pogovor je potekal sproščeno, je pa pri nekaterih vprašanjih potrebovala malo spodbude, da je bolj razmislila o njih.

Naslednji intervju sem naredila z mladim, ki je zaposlen za določen čas. Opravila sem ga 8. marca, ravno v tem mesecu pa mu je potekla pogodba o zaposlitvi, zato je že iskal novo zaposlitev. Tudi v tem primeru nisem dobila dovoljenja za snemanje intervjuja, zaradi česar je intervju zapisan po spominu. Opazila sem, da se je zelo zamislil pri vprašanju o stroških.

Tretji intervju je potekal 10. marca 2017, s študentko, ki opravlja študentsko delo. Tudi tega intervjuja nisem snemala, ampak sem si med pogovorom zapisala pomembnejše podatke in kasneje pogovor zapisala po spominu. Študentka je bila zelo zgovorna in nisem imela občutka, da bi ji bilo težko govoriti o denarju, stroških, ...

21. marca sem se po predhodnem dogovoru odpravila na Društvo za pomoč in samopomoč Kralji ulice. Tam sem opravila dva intervjuja, in sicer enega z gospodom srednjih let, ki prejema denarno socialno pomoč, drugega pa z gospodom v pokoju. Prvi intervjuvanec je bil na začetku malo zadržan, ni hotel govoriti o svojem finančnem stanju, vendar se je potem razgovoril in mi povedal podatke, ki so bili potrebni za intervju. Pri tem nisem silila z vprašanji, tako da je povedal, kolikor je sam želel. Drugi gospod pa je bil zelo odprt in je brez težav z mano delil svoje finančne podatke. Oba sta dovolila, da pogovor tudi snemam.

Šesti intervju je potekal z mamo, zaposleno za nedoločen čas, ki sem ga opravila 26. marca 2017. Pogovor je dovolila snemati, zaradi česar je potekal zelo tekoče in hitro. Ni se mi zdelo, da bi ji bilo o čem težko govoriti, tako da je bil pogovor

sproščen. Se mi je pa zdelo, da ji je trenutna situacija težka in da ji je bila ideja UTD-ja všeč.

Naslednji intervju sem izvedla istega dne, 26. marca 2017, s študentom, ki ima štipendijo in opravlja tudi študentsko delo. Trenutna situacija je zanj težka, saj opravlja delo, ki ga ne veseli, prav tako pa mu zaradi dela zmanjkuje časa za študij. Do situacije, ki je trenutno prisotna v družbi, je zelo kritičen in vidi idejo UTD-ja kot eno možnih rešitev za trenutne razmere. Bil je tudi edini sogovornik, ki je bil z idejo temeljnega dohodka dobro seznanjen. Pogovor je dovolil snemati.

Zadnji intervju sem opravila z upokojeno gospo, ki poleg pokojnine prejema še invalidnino, vendar ji kljub temu s tem ne uspe pokriti vseh stroškov, saj so stroški zaradi njenega zdravstvenega stanja veliko višji kot je njena invalidnina. Intervju je potekal 7. aprila 2017. Pogovor je bil sproščen, gospa ni imela zadržkov govoriti o teh temah. Sem pa dobila občutek, da si res želi več nameniti za zdravje, vendar žal trenutno tega ne more storiti. Tudi ona je dovolila, da sem pogovor snemala.

3.6. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Ker je moja raziskava kvalitativna, sem naredila kvalitativno analizo podatkov. »Analiza pomeni interpretirati. V spletu neurejenega izkustvenega gradiva prepoznamo posamezne celote, ki se nanašajo na kak pojav, lastnost, proces, in jih poimenujemo. Te pojme povežemo v raznolike strukture in tako pojasnujemo dogajanje« (Mesec 1997b: 28). Tako sem najprej morala zbrane podatke urediti. Po vsakem končanem intervjuju sem naredila transkript pogovora. Nekaj sem jih zapisala po zvočnem posnetku, pogovore tistih, za katere nisem dobila dovoljenja za snemanje, pa sem zapisala po spominu.

Postopek kvalitativne analize se lahko razdeli v šest korakov, in sicer 1) urejanje gradiva; 2) določitev enot kodiranja; 3) odprto kodiranje; 4) izbor in definiranje relevantnih pojmov in kategorij; 5) odnosno kodiranje ter 6) oblikovanje končne teoretične formulacije (Mesec 1997b: 29).

Ko sem imela gradivo urejeno in prepisano, sem začela z določitvijo enot kodiranja. Intervjuje sem pregledala, podčrtala relevantne dele ter si za vsak intervju izpisala enote kodiranja.

Pri odprtem kodiranju posameznim delom besedila pripisujemo pojme (Mesec 1997b: 30). Vsebuje štiri različne postopke, in sicer 1) pripisovanje pojmov empiričnim opisom; 2) združevanje sorodnih pojmov v kategorije; 3) osno kodiranje in 4) analizo različnih pojmov in kategorij. Tako sem po določitvi enot kodiranja nadaljevala z odprtim kodiranjem, pri čemer sem ob vsaki enoti kodiranja pripisala pojme, ki sem se jih spomnila ob prebiranju, in to so bile kode.

Po odprtem kodiranju sem prej pripisane pojme primerjala med seboj in pri tem sem dobila širše kategorije. Kategorije, ki sem jih v tem koraku izluščila, so: viri, dohodek, stroški, breme in perspektiva, pri čemer sem slednjo razdelila še na želje, strahove in načrte ter UTD. Določila sem jih na podlagi pomena enot kodiranja in pripisanih kod.

Nato sem za lažje nadaljnje delo enote kodiranja prepisala pod izbrane kategorije in podkategorije. Pri tem so se nekatere enote kodiranja pojavile pri več kot eni kategoriji, saj so vsebovale kode tako za eno kot drugo kategorijo.

Potem je sledilo osno kodiranje, pri katerem sem najprej ponovno pregledala enote kodiranja in pri nekaterih zamenjala kode oziroma jih preimenovala, na koncu pa sem dobila poleg prejšnjih kategorij in podkategorij še nekaj dodatnih podkategorij.

Tako sem na koncu izluščila naslednje kategorije in podkategorije. Znotraj nekaterih podkategorij sem razčlenila na še nekaj podkategorij. Kategorijo viri sem naprej razčlenila na zunanja sredstva/socialna mreža in lastna sredstva, znotraj zunanjih sredstev/socialne mreže pa še na družina, prijatelji/znanci, organizacija/društvo, partner. Lastna sredstva sem razčlenila še na študentsko delo, socialni transferji, zaposlitev/pokojnina in dodatno delo. Kategorijo dohodek sem razčlenila na študentsko delo/zaposlitev/pokojnina, dodaten dohodek (socialna mreža, dodatno delo), prihranki, zelen dohodek, socialni transferji. Naslednja kategorija so stroški, ki sem jo razdelila na: pomoč pri pokrivanju

stroškov, tekoči stroški, dodatni stroški, kompenzacija pri potrošnji in ni možnosti varčevanja. Kategorijo breme sem razdelila na naslednje podkategorije: ni odrekanj, odrekanje, težave in obremenitev. Zatem sledi kategorija perspektiva, ki sem jo že v prejšnjem koraku razdelila na podkategorije želje, strahovi in načrti, znotraj katerih pa sem sedaj izpisala še nekaj podkategorij. Za želje sem zapisala: materialna sredstva, potovanje/dopust, zaposlitev/prihodnost, zdravje ter brez stresa. Pri strahovih sem izpisala: stroški, zaposlitev in prihodnost ter ni strahov; za načrte pa: zaposlitev, ni načrtov, osamosvojitve, stroški, študij, stanovanje/hiša, dopust, družina in zdravje. Zadnja kategorija je UTD. Pri slednji sem kot podkategorije določila sledeče: dodaten denar, varnost, možnosti, čas, ne delo, osamosvojitve, razbremenitev, stres, zadovoljstvo, potovanje/dopust in na koncu zdravje.

Vse skupaj sem še enkrat prepisala tako, da sem izjave podpisala pod določene kategorije in podkategorije, da sem imela boljši pregled. Nato sem naredila primerjalno tabelo, v katero sem vnesla ključne podatke iz vsakega intervjuja v kategorijo, ki sem jo izluščila s kodiranjem, kar mi je pomagalo pri analizi podatkov.

4. REZULTATI IN RAZPRAVA

Tabela 2: rezultati intervjujev

	1	2	3	4	5	6	7	8
VIRI – lastna sredstva / zunanja sredstva	Poletno delo.	Zaposlitev.	Študentsko delo.	Denarna socialna pomoč.	Pokojnina, dodatno delo.	Zaposlitev	Štipendija, študentsko delo.	Pokojnina, invalidnina.
	Družina – starši, babica.	Starši.	Starši, sorodniki.	Teta, sposodi denar (od koga ni navedel), društvo.	Partnerka.	Družina – mami.	Starši, sorodniki.	Prijateljice.
DOHODEK	85 €	1300 €	400-600€	270€	414€	1500€	250-400€	768€
STROŠKI	60€, večino stroškov krijejo starši	Pozimi: 1160-1260, poleti: 960 - 1060	200€-400€, nekaj stroškov krijejo starši	Ok 550€	500-600 €	1200€ + še kdaj kaj dodatno.	200-300€, pri tem ne plačuje stroškov stanovanja	Ok. 760 €
BREME	Nima odrekanj.	Nima odrekanj.	Nima odrekanj. Pogleda na ceno in si česa ne privošči.	Pri hrani gleda da je čim cenejša, v naprej naredi načrt stroškov, manj kadi.	Kajenje, dopust oz. počitnice.	Kupuje cenejšo hrano, skupna vožnja na delo.	Kupi manj, najcenejšo ponudbo. Poleg študija dela, to delo pa ga ne veseli. Manj gre kam.	Manj fizioterapij.

PERSPEKTIVA (želje, strahovi, načrti)	Želja: nov računalnik, potovanje.	Želja: obnova hiše in nov avto.	Želja: avto, potovanje, s fantom obnovila hišo.	Želja: popravilo zob, leče oziroma očala, skuter.	Želja: počitnice.	Želja: finančno manj stresno; ohranitev prikolice na morju.	Želja: orodje, potovanje, avto, kolo, včlanitev v družbeno organizacijo, življenje brez stresa	Želja: beljenje stanovanja, toplice, več fizioterapij, toplice.
	Strahovi: da bi si morala sama plačevati položnice, saj tega finančno ne bi zmogla.	Strahovi: ostati brez zaposlitve in tako brez dohodka.	Strahovi: strah za prihodnost, ali bo zaposlitev, in če ne, kako bo potem finančno.	Strahovi: materialno nič, samo zdravje	Strahovi: nima strahov.	Strahovi: kaj bo s penzijo in stroški s hišo.	Strahovi: nezadovoljstvo ob delu; neuspešen zaključek študija zaradi dela. Strah pred porabo prihrankov za tekoče stroške.	Strahovi: nima strahov.
	Načrti: služba, ki bo zagotavljala dohodek in finančno osamosvojitev od staršev.	Načrti: obdržati zaposlitev in tako dohodek, ter optimizirati odhodke.	Načrti: redna služba s solidno plačo. Možnost prihranka od plače.	Načrti: nima finančnih načrtov, želi si najti partnerko.	Načrti: stanovanje.	Načrti: dodatno delo.	Načrti: zaključek študija. Služba, ki ga veseli, solidna plača, samostojno življenje, hiša z vrtom in družina.	Načrti: toplice.

UTD (kako bi razbremenil)	Možnost prihranka. Zmanjšal strah pred zaposlitvijo (dobila ali ne; če bi bila nezadovoljna, lažje dala odpoved). Pomagal pri osamosvojitvi. Varnost.	Zmanjšal bi strah pred izgubo zaposlitve, saj bi z njim ohranil vsaj nek dohodek. Vložil v potovanja.	Lahko bi kaj privarčevala, si privoščila potovanje. Pomagal bi pri zaposlitvi, zmanjšal strah in omogočil, da se ne zaposli. Omogočil obnovo hiše.	Manj stiske kako zdaj naprej finančno, pomenil bi zagotovljen mesečni dohodek. Imel bi več možnosti. UTD bi ga razbremenil.	Zmanjšal bi stres in omogočil bi dopust.	Zmanjšal bi stres ob dodatnih stroških in tako bi tudi razbremenil. Bil bi prihranek, dal bi občutek varnosti.	Omogočil študij brez zaposlitve in s tem čas za študij ter aktivnosti, ki ga veselijo. Manj bi se rabil obremenjevati, lahko bi se bolj osamosvojil. Zmanjšal strah pred stroški.	Omogočil bi več sredstev za zdravje.
---------------------------	---	---	--	---	--	--	---	--------------------------------------

Kot lahko vidimo iz tabele, večina intervjuvancev nima visokega dohodka, vendar pa je med njimi vseeno kar velika razlika. Najvišjega ima drugi intervjuvanec, ki ga ima 1300 €, najnižjega pa prva intervjuvanka, in sicer 85 €. Vendar pa slednji starši krijejo večino stroškov, kot na primer stroške stanovanja, avta, nekaj hrane, za kar ji potem ta dohodek zadostuje (razvidno iz intervjuja). Dohodek ostalih se giblje vmes. Iz podatkov lahko vidimo, da jih nekaj živi pod pragom revščine, vsekakor pa nima nihče zelo visokega dohodka.

Glede stroškov lahko vidimo, da so le-ti visoki približno toliko kot dohodek, kar pomeni, da večini intervjuvancev na koncu meseca ne ostane veliko denarja. Pri nekaterih je strošek celo višji od dohodka, kot na primer pri četrtem in petem intervjuvancu. Četrti si mora denar sposojati in ga naslednji mesec vračati, kar počne iz meseca v mesec, drugemu pa pri pokrivanju stroškov pomaga partnerka.

Skoraj vsi dobijo denar od svoje zaposlitve oziroma pokojnine/štipendije, vendar ima večina še dodatno dohodkovno podporo s strani družine ali prijateljev. Lahko vidimo, da ima večina sicer prenizek dohodek, zaradi česar potrebujejo dohodkovno podporo. V večini primerov so to družina oziroma starši.

Naslednja tema je bila odrekovanja. Iz tabele lahko vidimo, da so prvi trije intervjuvanci navedli, da teh nimajo, čeprav je tretja intervjuvanka kasneje povedala, da pogleda na ceno in si določenih stvari ne privošči. Ostali so odrekovanja navedli takoj. Ta so pri večini kupovanje cenejše hrane, izdelkov, skratka kompenziranje pri nakupovanju, da se denar bolj porazdeli.

Nadalje so intervjuvanci govorili o svojih željah za prihodnost in vsi so jih imeli. Nekateri so si želeli nekaj več, nadstandard, na primer nov avto, nov računalnik, potovanje, nekateri pa bolj osnovno, kot na primer počitnice, leče, manj stresa v finančnem smislu. Strahove v sedanjih razmerah so večinoma omenili mlajši intervjuvanci, in sicer večinoma povezane z zaposlitvijo, pa tudi s stroški in študijem. Starejši o strahovih niso govorili in so navedli, da jih nimajo, razen šeste intervjuvanke, ki jo je strah, kaj bo s pokojnino. Tudi pri načrtih je bilo podobno. Mlajši intervjuvanci so govorili v povezavi z načrti o zaposlitvi in dobri plači. Dva starejša intervjuvanca načrtov nista imela, vendar je potem intervjuvanka

povedala, da je že dvakrat podala vlogo za toplice, tako da lahko iz tega sklepamo, da načrtuje toplice, eden pa si želi stanovanja.

Ob pogovoru o UTD-ju pa lahko iz tabele razberemo, da so bili tej ideji vsi naklonjeni. Mlajši so povedali, da bi ta zmanjšal stres ob iskanju zaposlitve, prav tako bi lahko omogočil študij brez dodatnega dela. Starejši pa so v UTD-ju videli možnost dodatnega dohodka, ki bi zmanjšal stres ob stroških, za katere jim sedaj zmanjka denarja in si ga morajo izposojati, medtem ko v primeru uvedbe UDT-ja to morda ne bi bilo potrebno.

Iz tabele lahko vidimo, da so si intervjuvanci podobni glede virov dohodka. Sicer je njihov glavni vir zaposlitev, vendar pa brez pomoči socialne mreže verjetno nebi zmogli pokriti vseh stroškov, zaradi česar jim ali družina ali prijatelji dajo oziroma posodijo denar. Izjema je drugi intervjuvanec, ki je navedel, da mu je za trenutne stroške njegova plača dovolj, vendar pa bi mu v primeru izgube dohodka pomagali starši. Tako lahko vidimo, da plača oziroma dohodek, ki ga intervjuvanci dobivajo, pri večini ni dovolj za pokritje vseh mesečnih stroškov in pri tem potrebujejo dodatno podporo, kar je še posebej značilno za mlade. Študentka, s katero sem opravila prvi intervju, je na primer finančno odvisna od staršev.

Zaradi tega se mladi veliko težje osamosvojijo od staršev, saj še vedno potrebujejo njihovo dohodkovno podporo v času študija. V zadnjih letih sta se zgodili dve družbene spremembi, ki sta bistveno spremenili položaj mladih, in sicer podaljševanje študija, ki povzroča daljšo ekonomsko odvisnost od staršev, ter kriza neoliberalne ekonomije, ki zožuje zaposlitvene možnosti mladih (Ule 2011: 204). »Za veliko mladih je njihovo nadaljnje izobraževanje prej odsev manjših možnosti na trgu delovne sile kot večjih možnosti v izobraževanju« (Ule 2011: 204). V Sloveniji je zelo izrazit proces podaljševanja študija in posledično podaljšane odvisnosti mladih od izvirne družine. Mladi so ekonomsko odvisni od staršev, kar od njih zahteva, da vzdržujejo odnos s starši in tudi morebitne konflikte, ki izvirajo iz tega sobivanja odrasčajočih mladih in staršev (Ule 2011: 205). To pa je lahko problematično, saj mladi in starši sklepajo kompromis ter

lahko pretirano prilagajajo svoje življenjske poteke. Poleg tega pa naj bi ameriške raziskave pokazale, da podaljšano bivanje otrok pri starših stresno vpliva na starše. Odhod mladih odraslih naj bi izboljšal splošno zadovoljstvo staršev in odnos med njimi (Gogola 2014: 14).

Sicer pa je pri dodatni finančni podpori velikega pomena socialna mreža. Vsi intervjuvanci imajo nekoga, na katerega se lahko obrnejo na primer ob finančni stiski. Kot sem že omenila, je to v večini primerov družina. Pri zadnji intervjuvanki, ki je že v pokoju, pa so glavna socialna mreža prijateljice, ki ji pomagajo pri vsakdanjih opravilih, ji nudijo prevoz in ji tako pravzaprav tudi finančno pomagajo, saj bi sicer potrebovala negovalko, ki pa si je ne more plačati. Iz tega lahko sklepamo, da bi bilo večini intervjuvancev finančno zelo težko, če ne bi imeli socialne mreže, ki bi jim bila pripravljena finančno pomagati. Peti intervjuvanec je na primer sam izpostavil, da brez partnerke finančno ne bi imel dovolj za preživetje. Prav tako tudi četrti intervjuvanec ne bi mogel preživeti skozi mesec, če ne bi imel tete, ki mu kdaj da nekaj denarja, in prijateljev, ki mu skozi mesec posodijo. Enako velja tudi za prvo intervjuvanko, ki ima zaradi podpore staršev zelo malo stroškov, zaradi česar je njen sedanji dohodek dovolj za pokritje njenih stroškov. Če pa bi si morala sama plačevati stroške stanovanja, telefona in avta, pa bi bili ti veliko višji, zaradi česar bi si morala poiskati zaposlitev, da bi finančno zmogla, kar je v intervjuju tudi sama izpostavila.

Večini intervjuvancev je skupno, da so njihovi stroški približno tolikšni kot dohodek. V nekaterih primerih so sicer nekoliko nižji, pri nekaterih pa so stroški celo višji od dohodka. Zaradi tega zelo težko kaj privarčujejo. Tudi, če jim v katerem mesecu kaj ostane, pride v naslednjem mesecu kakšen dodaten strošek, zaradi česar morajo nekateri porabiti svoj prihranek in jim tako ne ostane nič.

Poznamo tri koncepte revščine, in sicer absolutni koncept, relativni koncept in subjektivni koncept. Po absolutnem konceptu revščino merimo glede na sredstva za preživetje, kar pomeni, da »ljudje živijo v revščini, če nimajo sredstev, potrebnih za fizično ohranjanje svojega življenja« (Haralambos 1999: 132). Običajno se jo meri z oceno osnovnih življenjskih potrebščin. V skladu s to oceno se določi mejo revščine in se kot revne opredeli tiste, katerih dohodek je nižji od te meje. Nekateri

avtorji so poskušali operacionalizirati in definirati koncept absolutne revščine. Drewnowski in Scott sta na primer operacionalizirala temeljne fizične potrebe, kot so prehrana, bivališče in zdravje, pri vsakem dejavniku pa sta tudi določila, s katerim dejavnikom je merjen; na primer prehrana je merjena z zaužitjem kalorij in beljakovin (Haralambos 1999: 133).

Relativni koncept upošteva standarde določene družbe v določenem času. Tako se bo meja, kjer lahko potegnemo črto med reveži in ostalimi člani družbe, spreminjala glede na premožnost družbe (Haralambos 1999: 132). Zagovorniki slednjega koncepta so mnenja, da revščine ni dovolj razumeti le kot pomanjkanje materialnih dobrin, temveč je revščina tudi to, da so nekateri člani družbe izključeni iz načina življenja družbe, ki ji pripadajo (Haralambos 1999: 137). »Gre torej za spremenljive povprečne standarde skupnosti, ki omogočajo dožemanje revščine, zato je reven tisti, čigar zadovoljene potrebe so pomembno pod ravniyo družbenih standardov« (Novak 1994: 27). Pojemovni okvir relativne revščine tako poskuša v spoznavne okvire vpeljati prav dvom glede absolutne ne/enakosti in poudariti raznolikost potreb tako v različnih obdobjih kot tudi v različnih družbenih okoljih. Revščina ni nekaj danega in nespremenljivega, ampak je rezultat dogovora (Novak 1994: 28).

Tretji koncept je subjektivna revščina, ki poudarja posameznikovo dožemanje stanja revščine. Tako je slednji koncept le ena oblika raziskovanja kakovosti življenja pri prebivalcih določene družbe, kjer se glede na objektivne kazalce lahko sklepa na nezadovoljstvo z danim materialnim in življenjskim standardom. Vendar pa je lahko življenje v objektivno siromašnih življenjskih pogojih stvar odločitve posameznika za tak stil življenja (Novak 1994: 28–29).

Na tem mestu bi lahko pogledali prag revščine v Sloveniji. Ko sem iskala letni prag tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo, sem na strani Statističnega urada Republike Slovenije našla podatek za leto 2015. Takrat je letni prag znašal 7399 evrov, kar pomeni, da je bil neto razpoložljiv dohodek oseb, ki so živele pod pragom tveganja revščine, pod 617 evrov na mesec (SURS 2016). Žal nisem našla novejših podatkov, tako da bom za primerjavo vzela podatke, ki jih imam. Če pogledam dohodek mojih intervjuvancev in ga primerjam z mesečnim

razpoložljivim dohodkom osebe, ki je v letu 2015 živel pod pragom revščine, lahko vidim, da tudi nekaj mojih intervjuvancev živi pod pragom revščine.

Seveda moram pri primerjavi upoštevati vse informacije, ki sem jih izvedela skozi intervjuje, zaradi česar kljub nizkemu dohodku, ki je prikazan v tabeli pri 1., 3. in 7. Intervjuvancu, ne morem govoriti o tem, da živijo pod pragom revščine. Prva intervjuvanka je navedla le svoj dohodek, ki ga dobi kot žepnino od babice, poletno delo in kdaj kaj od staršev, pri tem pa ni upoštevala denarja, ki ga dajo starši za plačilo stroškov stanovanja v katerem živi, avta, ... Še vedno so starši tisti, ki ji plačujejo večino stroškov in zaradi tega na podlagi pridobljenega podatka ne morem reči, da živi pod pragom revščine. Podobno velja za tretjo intervjuvanko in sedmega intervjuvanca.

Pri ostalih sem dobila relevantne podatke. Tako vidimo, da bi za 4. in 5. intervjuvanca na podlagi podatkov iz leta 2015 lahko rekli, da živita pod pragom revščine, saj je njun mesečni dohodek nižji od 617 evrov na mesec; pri četrtem intervjuvancu je ta celo za več kot polovico nižji. Iz tega lahko tudi vidimo, da je denarna socialna pomoč, katere osnovni znesek od 1. 8. 2016 znaša 292,56 evrov na mesec (MDDSZ), prenizka, in človek, ki jo prejema, nima dovolj sredstev za pokritje vseh stroškov. Če že pogledamo podatek slovenske košarice hrane² iz leta 2015 (novejšega podatka nisem našla), ki znaša na mesec za samsko osebo 231 evrov, vidimo, da osebi, ki prejema denarno socialno pomoč, kaj več kot za hrano, glede na ta podatek, ne ostane.

Če se sedaj vrnem nazaj na intervjuje, lahko vidimo, da je poraba denarja med intervjuvanci precej različna. Morda nekaterim ne ostane veliko na koncu meseca, vendar si nekateri lahko več privoščijo kot drugi. Tako na primer nekateri denar porabijo za potovanja, drugi pa zgolj za hrano in stroške, morda pa jim še za to zmanjka. To je precej opazno pri odrekanjih, saj nekateri kljub temu, da jim na koncu meseca veliko denarja ne ostane, nimajo odrekanj ter si privoščijo, kar si

² V košarico so zajeli proračun za hrano in kuhinjsko opremo, ki je potrebna za njeno pripravo, uživanje in shranjevanje živil. Prav tako pa upošteva tudi proračun, potreben za telesno dejavnost in druge funkcije hrane, npr. njeno družbena funkcija. Pripravljena je v skladu s priporočili nutricionistov in nacionalnimi prehranskimi smernicami, upošteva pa tudi kulturne značilnosti slovenskih prehranjevalnih navad (Evropska komisija 2015, 1).

želi, saj imajo dovolj sredstev za to. Nekateri pa gledajo, da kupujejo čim cenejše izdelke, se omejujejo pri razvadi, kot je kajenje, si morda ne morejo privoščiti počitnic, ... Vidimo, da je poraba denarja med intervjuvanci različna, kar se odraža tudi pri željah.

Tako si tisti, ki imajo več denarja in si že sedaj lahko več privoščijo, želijo nekaj več, na primer avto, nov računalnik, potovanje. Tisti, ki imajo manj in se odrekajo, pa si želijo osnovnejših stvari, kot na primer leče oziroma očala, dopust ... Verjetno je to precej pričakovano, saj si tisti, ki nima za osnovno, po mojem mnenju ne bo želel oziroma ne bo hotel izraziti želje po tem, da bi na primer prepotoval svet, saj mu bo prva želja, da si zagotovi osnovno, kar mu bo omogočilo lažje življenje. Tisti, ki pa ima dovolj za preživetje, si bo želel nekaj več. Želel si bo boljši avto, boljši računalnik, več potovati, ...

Žal mi je, da pri intervjuju nisem zastavila še vprašanja, kako intervjuvanec gleda na svoj položaj, kako bi ga opisal. Ali se mu zdi, da živi dobro, da živi slabo, ... Zanimivo bi bilo videti, kdo bi rekel, da živi slabo, in kdo, da dobro – tisti z višjim dohodkom ali tisti z nižjim. Zelo velikega pomena je subjektivna percepcija lastnega položaja. V intervjuju je četrti intervjuvanec, ki ima najnižji dohodek in za katerega bi lahko glede na objektivne podatke rekli, da živi pod pragom tveganja revščine, povedal: »ta situacija je men najboljša k jo mam zdej« (intervju 4). Kljub temu, da si mora vsak mesec izposoditi denar za hrano, ga finančno ni ničesar strah in se v trenutni situaciji dobro počuti. Ni rekel, da ne bi ničesar spremenil, saj si želi na primer popraviti zobe ipd., vendar mu je v finančnem smislu, kljub »objektivnem pomanjkanju«, tako, kot je, v redu. Verjetno bi marsikdo, če bi bil v njegovem položaju, videl svojo situacijo drugače. Iz tega je jasno, kako pomembna je subjektivna percepcija lastnega položaja. Nekdo ima lahko veliko več, kot moj intervjuvanec, pa bi svoj položaj ocenil slabše, ker ima drugačne želje, ambicije, morda se je njegova situacija v zadnjem času finančno spremenila in se je mogel marsičemu odreči, česar prej ni bil vajen. Če bi intervjuvance povprašala, kako se njim zdi njihova trenutna situacija, bi po mojem mnenju lahko dobila zelo zanimive odgovore.

Zelo zanimivi so odgovori glede strahov. Mladi intervjuvanci jih imajo, starejši pa pravzaprav bolj ne. Verjetno na to vpliva starost, možen pa je tudi vpliv sedanjega dohodka, saj so tisti, ki so rekli, da strahov nimajo, že sedaj finančno v precej slabem položaju. Na primer četrti intervjuvanec ima denarno socialno pomoč, ki mu ne zadostuje niti za vse tekoče stroške, peti intervjuvanec pa je rekel, da mu pokojnine tako in tako ne morejo še znižati, ker je že zdaj tako nizka in se nima česa bati. Prav tako starejši nimajo ravno velikih načrtov za prihodnost, na kar bi tudi lahko vplivalo, da nimajo strahov v finančnem smislu. Mladi pa se bojijo kaj in kako bo v prihodnosti finančno, saj imajo trenutno večinoma še kar veliko finančno podporo s strani staršev. Tako so tudi vsi mladi intervjuvanci kot načrt za prihodnost navedli (redno) zaposlitev oziroma ohranitev zaposlitve. Intervjuvanka srednjih let pa je kot načrt za prihodnost navedla dodatno delo (poleg zaposlitve), da bi si tako zagotovila dohodek, ki bi omogočil pokrivanje dodatnih stroškov. Dva načrta za prihodnost sploh nimata, eden pa si želi stanovanja zanj in za partnerko.

Pri vprašanju o univerzalnem temeljnem dohodku so ga vsi videli kot pozitivnega. Seveda bi vsem prišel prav dodaten dohodek. Mlajši so v UTD-ju videli varnost pred izgubo zaposlitve oziroma možnost dobivanja dohodka v primeru, da si ne bodo našli zaposlitve. Sedmi intervjuvanec, ki je sedaj zaposlen preko študentskega dela in hkrati študira, je v UTD-ju videl možnost, da bi se lahko posvetil le študiju. Četrti, peti in šesti intervjuvanec so videli UTD kot dohodek, ki bi omogočil lažje preživetje skozi mesec in bi tako zmanjšal stres ob stroških, osma intervjuvanka pa ga je videla kot priložnost, da bi lahko namenila več sredstev za svoje zdravje. Iz tega lahko vidimo, da bi UTD koristil tako tistim, katerih dohodek je sedaj prenizek in pravzaprav živijo pod pragom tveganja revščine, kot tudi tistim, ki so nad tem pragom. Denar bi porabili različno, vendar bi vsem omogočil boljše življenje. Tistim, ki imajo sedaj manj, bi omogočil manj finančnega stresa in lažje preživetje skozi mesec. Ostalim pa bi omogočil, da bi si privoščili nekaj več, kot na primer nov avto, saj je sedanji že slab, ali pa kakšno potovanje. Prav tako bi mladim pomagal pri zaposlitvi, saj bi jim na nek način dal izbiro. Danes veliko mladih vzame zaposlitev, ki jim je ponujena, čeprav jih to delo ne veseli, ali pa je

morda izven področja njihovega študija. S temeljnim dohodkom bi si lažje privoščili, da bi ponujeno delovno mesto zavrnil in iskali tisto zaposlitev, ki jih res veseli oziroma jim je bolj všeč.

Na pomembnost uvedbe UTD-ja za študente opozarja tudi Mirjana Nastran Ule (2011). Pravi, da je podaljšano izobraževanje mladih posledica pomanjkanja delovnih mest na trgu dela, zaradi tega pa se tudi podaljšuje obdobje odvisnosti mladih od izvornih družin, o čemer sem že pisala prej (Ule 2011: 204-205). Mnenja je, da je skrb za študente in študentke država preložila na družine študentov in na njih same. Družine pa imajo različen kulturni, ekonomski in socialni kapital, zaradi česar je zelo razvidna neenakost med študenti (Ule 2011: 207). Mladim je tako skupno nepriznavanje izobraževanja, ki je njihova ključna dejavnost, kot ekonomsko produktivnega (Ule 2011: 209). »UTD je sodoben instrument, s katerim bi simbolično priznali študij kot delo, seveda z zahtevami, vezanimi na rezultat dela« (Ule 2011: 210). Tako bi študentje lahko opravljali prostovoljno študentsko delo, ki bi bilo lahko družbeno koristno, lahko pa bi bilo v obliki neplačane študijske prakse, kar bi omogočilo povezovanje s potencialnimi delodajalci in tako pomagalo pri bolj naravnem prehodu k zaposlitvi (Ule 2011: 210).

Po končanem študiju je za mlade težko najti zaposlitev. Pri nas večina mladih dela v negotovih oblikah zaposlitve, kot so agencijska dela, volonterska pripravništva, ki pravzaprav predstavljajo suženjsko obliko brezplačnega dela. Mladi so tako podvrženi psihološkemu pritisku, saj dobivajo po eni strani sporočilo, da so prihodnost države, na drugi strani pa ne dobijo priložnosti za vključitev na trg dela. Tisti, ki imajo »srečo« in najdejo zaposlitev, jo običajno dobijo za določen čas, zaradi česar se pojavlja strah pred izgubo zaposlitve, hkrati pa se želi posameznik v službi čim bolj dokazati ter je tako izpostavljen nevarnosti delovne izgorelosti (Černoga 2014). Tako veliko mladih ostaja doma in Slovenija je med evropskimi državami med najvišje uvrščenimi; pred njo naj bi bila podatkih, ki sem jih našla na spletu, le Italija (Haynie 2016). Dr. Irena Šumi je opozorila na dejstvo, da je Slovenija edina v Evropski uniji, ki je v akciji Iniciativa za mlade pojem mladih

razširila do 30. leta (Černoga 2014). Morda bi lahko UTD pripomogel k lažjemu osamosvajanju mladih od staršev in jim dal možnost, da gredo živeti na svoje.

Strban v svoji knjigi Univerzalni temeljni dohodek (2015) zelo nasprotuje tej ideji. Pravi, da je namen sedanjega sistema socialne varnosti zagotavljanje ustrezne zaščite ob najbolj obremenjujočih okoliščinah v posameznikovem življenju in ne zgolj minimalne zaščite, kot naj bi bilo to pri UTD-ju (Strban 2015: 23). Vendar, če pogledam na primer četrtega intervjuvanca, ki ni zaposlen in tako prejema denarno socialno pomoč, se mi ne zdi, da mu zagotovi zadostno varnost, saj se mora vsak mesec zadolžiti, da dobi dovolj sredstev za preživetje. Prav tako bi se denarna socialna pomoč ob spremembi njegovega zaposlitvenega statusa spremenila. Ta mu z zaposlitvijo ne bi dala možnosti izboljšanja položaja, vsaj ne v tolikšni meri, kot bi bilo to možno pri UTD-ju, ki je brezpogojen in tako nanj ne vpliva sprememba okoliščin v posameznikovem življenju. Posameznik bi tudi, če najde zaposlitev, še vedno prejemal UTD, zaradi česar ga ne bi bilo potrebno biti strah, da bi ob ponovni izgubi zaposlitve izgubil dohodek (Kocbek 2017).

Po besedah Strbana (2015: 23) ima UTD večinoma proaktivni in tudi delno preventivni učinek, med tem ko ima sedanji sistem kurativni in delno preventivni učinek. Temeljni dohodek torej vnaprej zagotavlja osnovna sredstva, ponudi možnost takojšnjega odpravljanja posledic socialnega primera neposredno ob njegovem nastanku, delno pa lahko tudi prepreči nekatera socialna tveganja (Strban 2015: 23). Menim, da glede na navedeno temeljni dohodek ni slabši sistem od sedanjega sistema socialne varnosti. Sedanji sistem ukrepa, ko je posameznik že izpostavljen socialnemu tveganju, UTD pa pomaga, da do tega ne bi prišlo. Menim, da je UTD boljši od sedanjega sistema, saj človeku pomaga, da ne pride do prevelikega tveganja v življenju, in mu tako preprečuje morebitni stres zaradi finančne stiske.

Na Finskem so konec lanskega leta začeli s poskusno uvedbo UTD-ja in sedaj 2000 državljanov prejema 560 € na mesec. O tem sem že pisala v teoretičnem uvodu. Na Finskem že sedaj ugotavljajo, da UTD pozitivno vpliva na duševno zdravje prejemnikov temeljnega dohodka. Posredno vpliva na zmanjšanje stresa in na boljše duševno zdravje, pravi Marjukka Turunen, ki je pristojna za UTD na

Agenciji za socialno zavarovanje (Kocbek 2017). Sedaj pa so se tudi v Kanadi odločili, da bodo začeli s pilotnim projektom uvedbe UTD-ja (Kocbek 2017).

Tudi intervjuvanci so v UTD-ju videli le pozitivne stvari. Predvsem so izpostavili, da bi jih dodaten dohodek razbremenil, kar bi zagotovo vplivalo tudi na manj stresa, ki je povezan s finančnimi težavami. Dal bi jim neko varnost, omogočil bi jim več možnosti. Na primer, lahko bi si izbrali in ne delali oziroma bi lahko dali odpoved v službi, v kateri niso zadovoljni, in si poiskali službo, v kateri bi bili bolj zadovoljni. Menim, da bi UTD pozitivno vplival na delodajalce, saj sedaj veliko zaposlenih razmišlja tako, da so oni odvisni od svojega delodajalca, kar je pravzaprav res, saj jim on nakazuje denar, ki ga potrebujejo za preživetje. Z UTD pa bi se lahko to razmerje moči malo spremenilo, saj zaposleni ne bi bili več nujno eksistenčno odvisni od dela, saj bi imeli zagotovljen minimalni dohodek. Zaradi tega menim, da bi se lahko z uvedbo UTD-ja morda tudi izboljšale razmere na trgu dela.

Sicer kar nekaj avtorjev, ki ugovarjajo ideji UTD-ja, kot proti argument navaja, da bi ljudje prenehali z delom. Pri intervjujih je le ena izpostavila to možnost, pa še za to je potem rekla, da ne bi mogla nič delati in bi si poiskala zaposlitev. Menim, da ljudje ne bi kar hoteli ne delati, saj bi po mojem mnenju večina v UTD-ju videla možnost za izboljšanje njihovih trenutnih razmer. Predstavljal bi jim dodaten dohodek, ki bi ga lahko porabili, kakor bi želeli, npr. za potovanja, za pokrivanje dodatnih stroškov ali pa tekočih stroškov, in jim tako izboljšal oziroma finančno olajšal življenje. Če pa bi se nekateri res zadovoljili le z vsoto temeljnega dohodka in bi tako prenehali z delom, pa ni s tem nič narobe, saj bi tako odstopili delovna mesta tistim, ki želijo delati, saj delovna mesta že sicer nadomešča tehnologija.

Glede na to, da se v svetu dogajajo spremembe, položaj ljudi se slabša, brezposelnost in revščina sta velik problem, služb bo čedalje manj zaradi razvoja tehnologije itd., bo potrebno najti za to ustrezno rešitev. Morda bi bila ustrezna rešitev ravno UTD. Menim, da bi bila tudi v Sloveniji uvedba UTD-ja lahko ustrezna rešitev, saj glede na sedanje stiske in probleme ljudi trenutni sistem socialne varnosti očitno ne deluje najboljši. Morda bi tudi v Sloveniji lahko začeli s poskusno dobo uvedbe UTD-ja, da bi videli, kako bi se obnesel pri nas in kako bi vplival na prejemnike temeljnega dohodka.

5. SKLEP

Kot smo lahko videli iz pregleda rezultatov, bi UTD pozitivno vplival na ljudi oziroma na moje intervjuvance, saj podatki, ki sem jih dobila, niso reprezentativni. Vsi moji intervjuvanci so bili ideji naklonjeni in bi jim dodaten dohodek prišel prav.

Iz intervjujev sem ugotovila, da intervjuvanci finančno ne živijo ravno v dobrih razmerah; dva sta celo pod pragom tveganja revščine, nekateri so na meji. Eden izmed njih prejema denarno socialno pomoč, pa je kljub temu precej pod pragom tveganja revščine, zaradi česar menim, da trenutna višina denarne socialne pomoči ni dovolj visoka, da bi posameznika ustrezno zaščitila pred revščino. Seveda na tej točki ne morem trditi, da bi UTD posameznika bolje zaščitil, saj je to zelo odvisno od njegove višine, vendar vseeno menim, da bi nekaterim kljub vsemu pomagal pri soočanju s stroški.

Pokazalo se je tudi, da večini intervjuvancev le njihov dohodek ne zadošča za preživetje in so tako odvisni še od pomoči drugih; dodatni dohodek večinoma dobijo od družine. To je še posebej opazno pri študentih; prvi intervjuvanki na primer večino stroškov krijejo starši. UTD bi po mojem mnenju študentom omogočil, da se finančno bolj osamosvojijo od staršev in se morda tudi bolj posvetijo študiju, če sedaj med študijem delajo preko študentskega servisa. Tako bi UTD mladim pomagal pri osamosvojitvi, ostalim pa bi omogočil, da sami pokrijejo dodatne stroške in jim ni potrebno izposojati denarja.

Intervjuvanci se tudi odrekajo bodisi pri potrošnji tako, da na primer kupujejo cenejše izdelke, si česa ne privoščijo zaradi previsoke cene, si delijo stroške ..., ali pa ne gredo na dopust, ker jim za to zmanjka dohodka oziroma ga porabijo za dodatne stroške. UTD bi jim lahko omogočil prihranek, torej denar, ki bi ga lahko porabili po svoji želji in glede na potrebe. Morda bi izboljšal finančno situacijo intervjuvancev in tako omogočil, da se jim ne bi bilo potrebno odrekati oziroma da bi si kdaj lahko kaj več privoščili. Kot so povedali intervjuvanci, bi jih ta razbremenil, saj se jim ne bi bilo več potrebno toliko obremenjevati s stroški, ker bi

imeli na razpolago več dohodka. Nekaterim bi pomagal, da bi si privoščili nekaj več, česar si sedaj ne morejo, na primer potovanje.

Tako bi lahko UTD intervjuvancem pomagal tudi pri izpolnitvi želja; bodisi bi jim omogočil nakup novega kolesa, avtomobila, morda pa bi si lahko privoščili dopust. Vsekakor bi jim lahko pomagal pri premagovanju njihovih finančnih strahov – še posebej mladim, ki se bojijo glede zaposlitve v prihodnosti, s temeljnim dohodkom pa bi se ta strah zmanjšal, saj bi imeli neko zagotovljeno vsoto denarja, ki bi jim pomagala preživeti skozi mesec. Ostalim bi zmanjšal strah pred stroški, saj bi imeli sredstva za njihovo pokrivanje.

Kot sem že sproti pisala, bi UTD intervjuvancem pomenil veliko. Pomenil bi jim nek denar, ki bi ga lahko dali na stran in privarčevali za nekaj večjega ali pa le za pokrivanje dodatnih stroškov. S tem bi jih razbremenil, saj bi imeli denar za pokrivanje le-teh. Razbremenil bi jih tudi različnih finančnih strahov. Pomenil bi jim neko varnost, na primer mladim, če ne bi dobili zaposlitve, bi kljub temu imeli nek dohodek za preživetje, če v službi ne bodo zadovoljni, bi jim omogočil, da dajo odpoved, saj niso eksistenčno odvisni od zaposlitve. Skratka, povečal bi fleksibilnost in po mojem mnenju tudi ustvarjalnost ljudi, ker bi jim dal možnost, da kam gredo, da kaj novega odkrijejo, da se ne zaposlijo, da odprejo lastno podjetje, da si privoščijo nekaj več za zdravje ipd. Na ta način bi ljudem omogočil bolj kakovostno življenje.

Menim, da UTD ne bi imel negativnega vpliva, če bi le bil postavljen v zadostni višini. Ljudem bi dal varnost, možnosti in čas.

6. PREDLOGI

- Več govora v javnosti o UTD-ju – večina mojih intervjuvancev ni bila seznanjena z idejo temeljnega dohodka. Zato se mi zdi pomembno, da bi se idejo predstavilo širši javnosti, in morda bi se na ta način spodbudil tudi razgovor o tej temi v medijih ter v vladi.
- Zavzemanje političnih strank za UTD – na primer da se začnejo v kampanjah zavzemati za idejo temeljnega dohodka. Ni nujno, da so sami ideji naklonjeni, temveč podpirajo pogovor o tej temi, kar bi bil že kar velik napredek v smeri uveljavitve UTD-ja.
- Poskusna uvedba UTD-ja – kot so na primer to naredili na Finskem, ki ji sedaj sledi še Kanada. Dobro bi bilo, da bi jima sledila tudi Slovenija, saj bi na ta način dobili dober vpogled v učinke UTD-ja na ljudi, prav tako pa tudi vtis, na kakšen način bi ga bilo možno uvesti v Sloveniji. Poleg tega bi opazovali tudi, kako visok bi moral biti temeljni dohodek, da bi dosegel svoj namen, in katere socialne transferje bi lahko pri tem prenesli pod okrilje UTD-ja, ne da bi s tem poslabšali položaj prejemnikov teh transferjev.

7. UPORABLJENA LITERATURA:

- Alstott, Anne L. 2004. Dober za ženske. V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 79 – 82. Ljubljana: Krtina.
- Babič, Karolina. 2011. UTD v luči bioekonomije – pravica iz naslova dela/življenja. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 157 – 167. Ljubljana: Krtina.
- Boljka, Urban. 2011. Univerzalni temeljni dohodek: meje in možnosti njegove implementacije. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Dragoš, Srečo. 2004. Metadiskurz o UTD. V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 129 -137. Ljubljana: Krtina.
- Dragoš, Srečo. 2011. UTD – utemeljitev temeljev družbe. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 109 – 122. Ljubljana: Krtina.
- Galston, William A. 2004. Kaj pa vzajemnost? V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 41 – 44. Ljubljana: Krtina.
- Gogola, Irena. 2014. Socialna in psihološka protislovja poznega osamosvajanja mladih. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Haralambos, M. in Holborn M. 1999. Sociologija: teme in pogledi. Ljubljana: DZS.
- Korošec, Valerija. 2010. Predlog UTD v Sloveniji – zakaj in kako? Ljubljana: UMAR.
- Kovačič, Vili. 2011. Kdor ne dela, naj vsaj je? Samooskrba, energetska avtonomija in UTD. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 255 – 270. Ljubljana: Krtina.

- Lukovnjak, Sebastijan. 2016. Univerzalni temeljni dohodek kot sistemska rešitev razmer na trgu. Diplomsko delo. Maribor: Filozofska fakulteta, oddelek za sociologijo.
- McFate, Katherine. 2004. Razprava, ki jo potrebujemo. V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 99 – 101. Ljubljana: Krtina.
- Mesec, Blaž. 1997a. Metodologija raziskovanja v socialnem delu I: Načrtovanje raziskave. Študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mesec, Blaž. 1997b. Metodologija raziskovanja v socialnem delu II: Kvalitativne raziskave. Študijsko gradivo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Novak, Mojca. 1994. Dober dan, Revščina: dejstva, pristopi, politike. Ljubljana: Socialna zbornica Slovenije.
- Offe, Claus. 2004. Poti od tod. V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 111 – 115. Ljubljana: Krtina.
- Popović, Daniel. 2009. Univerzalni temeljni dohodek: konec kapitalističnih protislovij? Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Popović, Daniel. 2011. UTD kot mehanizem varne prožnosti v Evropski uniji – analiza mednarodnih in evropskih dokumentov. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 135 – 146. Ljubljana: Krtina.
- Popović, Daniel. 2016. *Onstran ideologije dela in ideja univerzalnega temeljnega dohodka*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Pribac, Igor. 2011. Z enim očesom uprtim v daljavo in drugim v tla. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 9 – 18. Ljubljana: Krtina.
- Rus, Veljko. 1990. Socialna država in družba blaginje. Ljubljana: Domus.

- Rus, Veljko. 2011. UTD – pravica državljanov in dolžnost države. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 105 – 107. Ljubljana: Krtina.
- Simon, Herbert A. 2004. UTD in linearna obdavčitev. V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 45 – 47. Ljubljana: Krtina.
- Strban, Grega in Mihalič Renata. 2015. Univerzalni temeljni dohodek. Ljubljana: IUS Software, GV Založba.
- Šoštarič, Nina. 2011. UTD v luči globalne ekološke krize. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 274 – 277. Ljubljana: Krtina.
- Šribar, Renata. 2011. Koliko svobode za ženske? UTD kot pogoj spremembe spolnega režima. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 213 – 223. Ljubljana: Krtina.
- Šušteršič, Janez. 2004. Človekov razvoj, liberalna skupnost in tehnološki napredek. V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 159 – 163. Ljubljana: Krtina.
- Ule, Mirjana Nastran. 2011. UTD – za študentke in študente. V *UTD v Sloveniji: premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 203 - 211. Ljubljana: Krtina.
- Van Parijs, Philippe. 2004. Temeljni dohodek za vse. V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 19 – 37. Ljubljana: Krtina.
- Van Parijs, Philippe. 2011. Temeljni dohodek – preprosta in močna ideja za enaindvajseto stoletje. V *UTD v Sloveniji: Premisleki, stališča, dokumenti*, ur. Igor Pribac in Valerija Korošec, 19 - 67. Ljubljana: Krtina.
- Zver, Milan. 2004. Nepravičnost univerzalnega temeljnega dohodka. V *Brezplačno kosilo za vse: predlog univerzalnega temeljnega dohodka*, ur. Joshua Cohen in Igor Pribac, 165 – 170. Ljubljana: Krtina.

Internetni viri:

- BIEN-1 – About Basic Income. Dostopno na: <http://basicincome.org/basic-income/>, 10. januar 2017.
- BIEN-2 – History of basic income. Dostopno na: <http://basicincome.org/basic-income/history/>, 25. januar 2017.
- Community Charter of the Fundamental Social Rights of Workers. 1989. Dostopno na: <http://www.aedh.eu/plugins/fckeditor/userfiles/file/Conventions%20internationales/Community Charter of the Fundamental Social Rights of Workers.pdf>, 6. januar 2017.
- Černoga, Meta. 2014. Svet stoji na mladih, ti pa visijo na starih. Dostopno na: <https://www.dnevnik.si/1042678445>, 19. maj 2017.
- Evropska komisija (2015). Slovenska košarica hrane. Dostopno na: http://bookshop.europa.eu/sl/slovenska-ko-arica-hrane-pbKE0115544/pgid=GSPefJMEtXBSR0dT6jbGakZD0000DwX4jMai;sid=sS-3hcVb_Cu3iJxHG7kplqd-E-zL1cKlt_w=?CatalogCategoryID=ZjsKABstHnIAAAEjH5EY4e5L, 17. maj 2017.
- Evropska socialna listina. 1999. Dostopno na: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/svet-evrope/evropska-socialna-listina/>, 7. januar 2017.
- FDV – CJMMK. 2014. SJM 2013: Slovensko javno mnenje 2013. Grafični prikaz. Dostopno na: <http://www.cjm.si/?q=edokumenti>, 10. junij 2017.
- Graham, Luke. 2017. Finland experiments with universal basic income scheme. Dostopno na: <http://www.cnbc.com/2017/01/03/finland-experiments-universal-basic-income.html>, 4. januar 2017.
- Haynie, Devon. 2016. Countries Where the Most Young Adults Live With Their Parents. Dostopno na: <https://www.usnews.com/news/best-countries/articles/2016-10-05/countries-where-the-most-young-adults-live-with-their-parents>, 19. maj 2017.

- Horvat, Marjan. 2008. Realnost ali utopija? Univerzalni temeljni dohodek za vsakogar. Dostopno na: http://www.mladina.si/91393/uvo-manipulator--marjan_horvat/?utm_source=tednik%2F200812%2Fclanek%2Fuvo%2Dmanipulator%2D%2Dmarjan%5Fhorvat%2F&utm_medium=web&utm_campaign=oldLink, 5. april 2017.
- Horvat, Marjan. 2009. Kamenček v mozaiku prizadevanj za večjo socialno pravičnost. Dostopno na: <http://www.mladina.si/46578/kamencek-v-mozaiku-prizadevanj-za-vecjo-socialno-pravicnost/>, 6. april 2017.
- Kocbek, Darja. 2017. Univerzalni temeljni dohodek zmanjšuje stres. Dostopno na: <http://www.mladina.si/179965/univerzalni-temeljni-dohodek-zmanjsuje-stres/>, 20. maj 2017.
- Koprivnikar, Silvo. 2009. Trg dela in univerzalni temeljni dohodek. Dostopno na: <https://www.dnevnik.si/1042286159/vec-vsebin/1042286159>, 5. april 2017, 15:09.
- Kralj, Rok. 2016. UTD, zares univerzalni. Dostopno na: <http://utd.zofijini.net/2016/03/28/utd-zares-univerzalni/>, 6. april 2017.
- Listina Evropske unije o temeljnih pravicah. 2010. Dostopno na: http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/word/Temeljni_dokumenti_VCP/Listina_EU_o_temeljnih_pravicah.pdf, 6. januar 2017.
- MDDSZ. Denarna socialna pomoč. Dostopno na: http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/denarna_socialna_pomoc/, 17. maj 2017.
- Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah. 1966. Dostopno na: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/mednarodni-pakt-o-ekonomskih-socialnih-in-kulturnih-pravicah/>, 6. januar 2017.

- SJM. 2013. Slovensko javno mnenje 2013. Dostopno na: http://www.adp.fdv.uni-lj.si/podatki/sjm/sjm13_rm1_sl_v1_r1.pdf, 7. junij 2017.
- Splošna deklaracija človekovih pravic. 1948. Dostopno na: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/splosna-deklaracija-clovekovih-pravic/>, 6. januar 2017.
- SURS. 2016. Stopnja tveganja revščine v letu 2015 nekoliko nižja (14,3 %), dohodki gospodinjstev višji. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6070>, 17. maj 2017.
- Zakon o socialnem varstvu. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=77822>, 3. januar 2017.
- Zakon o socialno varstvenih prejemkih. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=99232>, 4. januar 2017.

8. PRILOGE

8.1. Opomnik za intervju

1. Kakšni so vaši dohodki in kakšni so odhodki? Približno s kakšnimi zneski razpolagate.
2. Koliko ocenjujete, da vam manjka za življenje, ki si ga želite in kaj?
3. Katere so vaše strategije za nadomeščanje sredstev? (2 veje: viri – starši, zaposlitev in potrošnja – kompenzacija za preživetje, čemu se odpoveste)
4. Kaj si želite, pa si sedaj v teh razmerah ne morete privoščiti?

Kateri so vaši strahovi v sedanjih razmerah?

Kakšni pa so vaši načrti za prihodnost? (sprašuj kaj to pomeni, povezava z materialnimi zadevami, se pravi z UTD – pomemben kontekst)

5. Predstavljajte si, da bi na mesec dobili zagotovljeno določeno vsoto denarja, ki bi bila neodvisna od zaposlitve, vašega statusa,... Kaj bi za vas to pomenilo?

Čemu bi ta denar namenili?

Kaj bi se s tem rešilo? (v čem bi vas zagotovljen dohodek razbremenil)

8.2. Intervjuji

Četrtek – 23. feb. 17

1. intervju – študentka, brez štipendije

1. Kakšni so tvoji dohodki in kakšni so odhodki? Približno koliko denarja na mesec dobiš in koliko zapraviš?

Na mesec dobim približno 85 evrov, če vse mesece skupaj seštejem in razdelim na 12 delov. Sicer pa je zelo odvisno od meseca. Poleti dobim več ker delam, čez leto, pa je po navadi moj mesečni dohodek okoli 50 evrov.

Kolikšen je pa potem odhodek?

Odhodek pa je ne vem.. če vštejem vsa darila in hrano in obleko, ki so jo kupim, potem povprečno zapravim na mesec recimo 60 evrov.

2. Koliko ocenjuješ, da ti manjka za življenje, ki si ga želiš in kaj? Imaš kakšna odrekanja? Nič mi ne manjka, se ne odrekam.

3. Kakšne so tvoje strategije nadomeščanja sredstev, oziroma iz kje izvira tvoj dohodek? Glavni vir mojih sredstev bi lahko rekla da je babica, saj je ta najbolj konstantna. Vsak mesec mi da 50 evrov, ob rojstnem dnevu, godu in božiču pa še nekaj dodatno. Drugače pa večino mojega dohodka predstavlja moje poletno delo, ki ga opravljam v hostlu. Sicer pa mi starši plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še na vsake toliko časa kakšen evro.

Sicer pa se pri potrošnji nič ne omejujem, kupim kar rabim in želim, za to pa imam dovolj sredstev.

4. Je morda kljub temu, da se nič ne omejuješ, kakšna stvar ki pa si je želiš pa si je v teh razmerah ne moreš privoščiti? Sedaj si recimo želim nov računalnik, sicer ni nujno potreben, vendar je ta že star. Vendar pa si ga trenutno ne morem privoščiti. Si pa želim tudi potovati, za kar pa ni moj edini zadržek finančni, ampak tudi časovni, saj trenutno za to nimam časa.

Imaš trenutno kakšen strah v zdajšnjih razmerah (finančno)?

Strah me je, da bi name padlo finančno breme, kot je plačevanje položnic, saj sem sedaj s tega stališča razbremenjena in zaradi tega trenutno dobro živim. V primeru, da pa bi morala plačevati položnice, bi se sedanje razmere precej spremenile in bi verjetno prišlo tudi do odrekanih.

Kakšni pa so tvoji načrti za prihodnost?

V prihodnosti si želim dobiti službo, ki bi mi zagotavljala stalen dohodek in finančno osamosvojitve od staršev.

5. Predstavlja si, da bi na mesec dobila zagotovljeno vsoto denarja. Se pravi, če ne bi imela zaposlitve, bi ti kljub temu dobila določeno vsoto na mesec. Kaj bi zate to pomenilo?

Če bi dobila zagotovljeno vsoto denarja na mesec.. težko si predstavljam kako bi bilo. Verjetno bi lahko nekaj denarja privarčevala. Verjetno bi bilo fajn (smeh).

Se pravi kaj bi ti to pomenilo? Varnost, razbremenitev?

Varnost.

Zakaj?

Zaradi tega, ker bi ne glede na to kaj naredim dobila neko vsoto, ki bi mi omogočala preživetje. Več bi si upala, tvegala. Na primer če bi bila v službi nezadovoljna, bi si prej upala dati odpoved, kot če ne bi imela zgotovljenega preživetja.

Čemu bi namenila temeljni dohodek?

Verjetno bi ga poskušala privarčevati, če bi bilo to možno in si potem s tem denarjem kupila nekaj več.

Prej si rekla da si želiš potovati, pa je ne le finančni ampak tudi časovni zadržek pri tem. Ali bi morda zagotovljen dohodek kaj spremenil?

Ja verjetno bi si poleti vzela več časa za potovanje in tako posledično manj delala.

Ali bi potem lahko rekla da bi ti zagotovljen dohodek omogočil več prostega časa?

Ja, seveda.

Kako bi te zagotovljen dohodek razbremenil?

Pomagal bi mi pri osamosvojitvi, pomagal bi mi, da bi včasih mami pomagala s plačilom kakšne položnice. Če bi recimo padlo plačevanje položnic name, bi mi bilo na ta način veliko lažje, saj bi imela določen dohodek, ki bi mi to omogočal.

Še kaj?

Morda bi imela manjši strah za prihodnost, se pravi manj bi me skrbelo, če bom dobila zaposlitev ali ne.

Morda zmanjšal stres?

Trenutno ne, ampak si predstavljam da v prihodnosti bi.

8. marec 2017

2. intervju – mlad, zaposlen za določen čas

1. Kakšni so tvoji dohodki in kakšni so odhodki? Približno s kakšnimi zneski razpolagaš.

Dohodki so okoli 1300 €. Odhodki pa tako, za hišo so stroški odvisni od letnega časa, in sicer pozimi 400, poleti pa 200 €. Potem pa je še avto 260, hrana od 200 do 300, telefon, zavarovanja in podobno še 200. Pa še okoli 100 € za nepotrebne stvari.

2. Koliko ocenjuješ, da ti manjka za življenje, ki si ga želiš in kaj? (odrekanja)

Če bi si želel ali potreboval kaj nujnega bi si verjetno lahko privoščil, saj imam veliko prostora za optimizacijo odhodkov. Bolj kot denar, mi manjka pogodba za nedoločen čas, saj s pogodbami za določen čas ne morem (niti ne bi upal) dobiti kredita za obnovo hiše.

3. Katere so tvoje strategije za nadomeščanje sredstev?

V primeru, da bi nujno potreboval denarno pomoč bi se obrnil na družino, sicer pa zaslužek dobim od zaposlitve, ki pa je zaenkrat dovolj visok.

4. Kaj si želiš, pa si sedaj v teh razmerah ne moreš privoščiti?

Obnoviti bi moral hišo, in sicer fasado, okna, streho. Tudi avto je že kar slab in glede na to da ga potrebujem za prevoz v službo, naredim namreč 100 km na dan, bi bilo fino če bi se usedel v novejšega oziroma vsaj v takega za katerega bi vedel, da bo sigurno vžgal.

Pa tvoji strahovi v sedanjih razmerah?

Največji strah trenutno je, da bi bil brez službe, saj bi tako ostal brez dohodka.

Kakšni pa so tvoji načrti za prihodnost?

Nimam kakšni posebnih načrtov. Glavno mi je, da ostanem zaposlen in optimiziram odhodke.

5. Predstavljaš si, da bi na mesec dobili zagotovljeno določeno vsoto denarja, ki bi bila neodvisna od zaposlitve, tvojega statusa,... Kaj bi to za te pomenilo?

Ja, ne bi bil prav žalosten (smeh).

Čemu bi pa ta denar namenil?

Verjetno bi vložil v dodatna potovanja, ne vem.

Kaj bi se s tem rešilo oziroma kako bi te ta dohodek razbremenil?

Ne vem..

Prej si omenil, da te je strah ostati brez službe. Glede na to, da bi UTD prejemal tudi če ne bi bil zaposlen, bi morda ta zmanjšal strah pred izgubo zaposlitve?

Odvisno v kolikšni višini bi bil. Ampak ja, kljub temu bi mi bilo veliko lažje, če bi imel zagotovljen dohodek, tudi ob izgubi službe.

3. intervju, študentka, brez štipendije

1. Približno kakšni so tvoji dohodki in kakšni odhodki?

Trenutno delam v vrtcu preko Študentskega servisa. Večinoma delam vsak dan in na mesec dobim nekje od 400-600€, od tega lahko privarčujem približno 200€ na mesec. Stroške imam samo s hrano in različnimi »dobrinami«, kot so na primer potovanja, oblačila in tako naprej, ki pa jih seveda ne kupim vsak dan, ampak za njih potem porabim privarčevani denar. So pa tu tudi starši, ki mi plačujejo telefon, to je od 40-50€ na mesec. Plačujejo pa mi tudi najemnino za stanovanje, kar pa je 100€ na mesec. Za hrano na mesec porabim približno 120€, ker živim s fantom, si ta znesek razdeliva na polovico.

2. Koliko ocenjuješ, da ti manjka za življenje, ki si ga želiš in kaj?

Trenutno bi rekla, da mi ne manjka nič. Saj sem študentka! Seveda pa bi bilo super, če bi zadela na lotu in ne bi rabila gledat na denar. Na splošno pa si želim v prihodnosti službo za nedoločen čas, da ne bi živela v strahu kako bom preživela. Če bi imela službo za nedoločen čas, bi lahko fantu pomagala pri obnovi hiše. Tako pa trenutno ne moreva nič, saj tudi on še nima stalne službe.

3. Katere so tvoje strategije za nadomeščanje sredstev? So to na primer starši, zaposlitev ali na primer kompenziraš pri porabi sredstev?

Kot sem že povedala delam v vrtcu kjer dobim na mesec določeno vsoto. Naslednje leto bom verjetno šla naprej na študij in bo glede denarja bolj slabo, saj ne bom več imela časa delati. Prejšnja leta, ko nisem delala, mi je oče dajal denar. Vsak teden mi je dal okoli 50€, kar je zadoščalo za cel teden ali malo več. Je pa res, da takrat nisem s tem dosti privarčevala. Denar sem dobila tudi od sorodnikov za božič in za rojstni dan – to sem vse dala na stran. Velikokrat sem delala tudi med poletnimi počitnicami in s tem denarjem običajno nekam odpotovala. Je pa tudi res, da velikokrat pogledam na ceno in si določene stvari ne privoščim.

4. Kaj si želiš, pa si sedaj ne moreš privoščiti?

Če rečem, da si nič ne želim, bom izpadla zelo skromna in bi še kdo rekel: »Daj ne nakladaj!« Ampak resnično ne vem kaj si želim in si ne morem privoščiti. Mogoče bi imela avto pa si ga ne morem kupiti. Pomagala bi fantu obnoviti hišo, pa mu ne morem pomagati. Več bi potovala. No pa sem na začetku mogoče res nakladala.

Kateri pa so tvoji strahovi v sedanjih razmerah?

Trenutno me skrbi za prihodnost, kako bo z mojo službo. Sedaj, ko sem študentka mi nič ne manjka. Sprašujem pa se kaj bo potem, ko ne bom več študirala in ne bom mogla delati preko Študentskega servisa, ko bom rabila redno službo in je mogoče ne bom dobila. Drugače pa so trenutne razmere pri meni ok.

Kakšni pa so vaši načrti za prihodnost?

Kot sem že povedala si v prihodnosti želim redne službe. Rada bi imela solidno plačo

Kašno plačo imaš s tem v mislih?

Na primer okoli 1200€ ali več. S tako plačo bi lahko dostojno živela. Da bi s fantom imela oba takšno plačo bi bilo super, saj bi lahko nekaj načrtovala in si tudi kaj ustvarila. Gospodinjstvo z eno plačo današnji dan zelo težko shaja. Če pa imata redno plačo oba, se lahko še nekaj privarčuje in si lahko tudi kaj privoščiš. Sploh, če imaš otroka, je zelo fino, da sta dve plači, saj ne rabiš gledat na vsak cent. Torej za prihodnost si najprej želim, da bi uspešno končala faks in potem dobila redno službo. Seveda si tudi za fanta želim, da bi dobil redno službo.

5. Predstavljaš si, da bi na mesec dobila zagotovljeno določeno vsoto denarja, ki bi bila neodvisna od zaposlitve, tvojega statusa,... Kaj bi ti to pomenilo?

Seveda se ne bi branila, če bi dobila denar in za to ne bi rabila dosti narediti. Bila bi zelo vesela saj denar vedno pride prav. Denar ni vse ampak danes je brez njega zelo težko živeti.

Čemu bi ta denar namenila?

Denar bi verjetno namenila za obnovo hiše, mogoče bi si plačala kakšen študij, veliko bi potovala. Če bi dobila zadostno vsoto, bi šla za eno leto ali več na potovanje potem pa bi si kljub temu poiskala službo oziroma odprla kaj svojega. Mogoče bi dobila dovolj denarja, da mi ne bi bilo treba zraven še kaj delati, ampak ne bi mogla samo poležavati in nič delati. Bi pa seveda določeno vsoto denarja podarila tudi staršem in določenim sorodnikom.

Kaj bi se s tem rešilo oziroma kako bi te ta zagotovljen dohodek razbremenil?

Življenje bi bilo lažje in ne bi bilo treba toliko gledati kaj boš kupil in kaj ne. Privoščil bi si lahko veliko več in tudi komu drugemu olajšal življenje. Hkrati pa ne bi bila tako v skrbih glede službe.

Torek, 21. marec 2017

4. intervju, človek na denarni socialni pomoči, v preteklosti je bil brezdomen

1. Približno kakšni so tvoji dohodki in kakšni so odhodki?

Joj, tega raj ne bi komentiral. To je bol tko..

Lahko čist okvirno, s kakšnimi zneski razpolagaš, ne rabiš govoriti o točnih zneskih.. pač če ti ni pretežko..

Teh osebnih podatkov raj ne bi dajal..

Potem raje ne?

Ne.

Lahko potem poveš vsaj to, ali so odhodki višji od dohodkov?

To pa itak!

2. Aha. In koliko ocenjuješ da ti manjka za življenje, ki si ga želiš in kaj?

No v redu, recimo da imam socialno ne, s to socialno nimam js kej delat. Plačam z njo položnce pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik. To je 270 evrov na mesec. Ne gre, sploh mi ne znese, nikakor ne. Ni šans, nobenih. Ker je, ne vem.. že hrana.. Pa si znam nabavt prehrano pa si splanirat mal za naprej, ampak še vseen ne gre. Ker je tuki še osebna higiena, ajde cigaretov, tobaka tle ne štejem, ker je to razkošje. Al pa tud, neki gre tut za to, ker sem kadilc, ampak zlo mal. Za tobak dam zelo mal. Poleg tega gledam bol na prehrano, pa še vseen. Za en teden dni v mescu mi za hrano znese.

Ostalo pa zmanjka, se pravi za tri tedne?

Ja, ja, pa zmanjka čist. Seveda moram še položence plačat zraven.

Verjetno so te kar visoke..

Lej, niti ne. Js mam recimo, zdej zimski čas.. okroglo 200 € no, 150 do 200€ na mesec. Polet je manj, ampak mi vseen ne znese, kakor kol vzamem. Ne vem al se je hrana tok podražila, al je evro tok slab, ne vem, tut to ne vem...

Ja življenjski standard je re kar visok.

Ja ja, lej če bi mel pa 500 evrov, na primer če vzamem tak dohodek... bi pa šlo skor čez, pa bi mogu bit zlo previden da bi šlo čez, zlo previden bi mogu bit.

3. Ja sej za zdajšnje razmere 500 evrov ni ravno visok dohodek. Kako pa potem nadomeščaš ta sredstva, ki ti zmanjkajo, ali s kakšno dodatno zaposlitvijo ali pri potrošnji toliko kompenziraš?

Tko da se preživljam pa to?

Ja, kako pač potem nadomestiš tisto kar ti zmanjka?

Ja ubistvu se probam mal znajdt ne. Mam tetko za Bežigradom ne, k me tut mal zalaga s hrano pa dnarjem. Js za njo skrbim tut, hodim v trgovino pa take stvari ne, js sm njen kot, kako bi reku... skrbnik no, sm njej. Pomagam ji fizično kar je potrebno, ona pa pol včasih sama od sebe kej da, sej js ne fehtam, pa da kšnga desetaka, včasih dvajset. Mal se tko zanaidem, mal probam tle, mal se zapufam,.. pa je mesec čez ne. Ja se kar zapufam tam cirka od 50 do 70 evrov. Pa spet gre to večino za hrano, ne za cigarete, za hrano gre.. Tako da ja, nekaj skombiniram.

4. Kaj si pa želiš pa si zdej ne moreš prvoščit?

Ja sam zdravja no, pa je to zlo tko. Stanovanje sicer mam, pa mi velik pomen, sm me je pa zdej mal zapustu zdravje, glede mehurja pa to. Plus tega zobe mam zlo deformirane, ampak je spet problem pri čakalni dobi, in bla bla bla (smeh), mislm a veš. Sm bil naročen ne, en let sm se naroču. Eno leto čakanje. Ja valda sem pozabu da ga mam po enem letu in nisem šel. Pol pa spet isto itak, pol mi je pa vse dol padl in se še zdej sploh nisem prjavu. Js bi to nekaj tko, da če me že en vzame ajde naj mi nekej zrihta pa nj mi da čez tri tedne al pa en mesec za en zob, al pa tri mesce saj. Ne pa mi rečt čez en let da bi mi en zob spulu al pa zaplombiral. Finančnih sredstev pa itak nimam da bi si to lahk prvošču, še štiftov si ne morm prvoščt, kaj šele, ne..

Zobje so res dragi..

Ja.

Kaj pa so tvoji strahovi v zdajšnjih razmerah?

Strahovi? Kaj pa js vem. Predvsem zdravje.

Kaj pa kej z materialnimi sredstvi povezano?

Pa niti ne no. Odvisno kaj misliš s tem no

Na vem, da bi na primer kakšen mesec preveč zmanjkalo, kaj potem, kako bi to nadomeščal, na ta način?

Ja veš, tega se ubistvu ne bojim, ker mam nek določen tempo dela ne. Mam tuki (Dnevni center Kralji ulice), ubistvu skos sem tuki od 8ih do 4ih popoldne. To normo izpolnujem, oni tut men pomagajo zlo ne. Ta situacija je men najboljša k jo mam zdej.. edin ta zdravje, sej pravim no, to se moram mal pocajtat..

Ja upam da bo kmal kej bolš. Kaj pa kakšni načrti za prihodnost?

Ja nimam lih kakšnih načrtov za prihodnost no. Kšno upokojenko za prijateljico dobit no,ja. Sm že bliz 50 js veš. Sm bil 48 štirinajstega marca.

A res ? Ja potem pa vse najboljše!

Hvala. Ja no tko veš. Glih nekej vezal se zdej ne bi, zato ker sem že bil tko v zakonu. Sem 6 let na koruzi živu pa mi ni blo, mi ni bilo všeč, js sm bolj freestyle. Raj vidm da mam eno prjatlico k mi v

petek pride pa v nedeljo gre. Pa greva raj na kšn kosil, al pa ji 50 evrov dam pa ji rečem prvošč si, al pa kup si karkoli.. al pa sto aveš. Sam da mam js nek svoj duševen mir ne, pa da sem sproščen aveš. Js ne maram ljubosumja ne, men je ljubosumje čist mim. Ker če je ljubosumje ni zaupanja. Če je človek ljubosumen se pravi da mu ne zaupaš. Js pač nism tak, js sm raj freestyle.

Razumem. Kakšnih materialnih načrtov za prihodnost pa nimaš?

Mah materialnih. Kakšnega skuterja bi mel, sam to je pa spet.. s financam povezan.

No ampak je pa želja za prihodnost?

Ja, recimo pa pol kakšne leče. Sem mel očala, pa sem se ga pa enkrat napil na metelkovo, in sm jih zgubu in so šle.

Joj, upam da ni previsoka dioptrija.

Zlo visoka. Minus 12 mam tega, pa še škilm. Pa tega mam minus 8.

Kako pa potem kaj vidiš?

Čustva.

No ampak sej je pa tudi to nekaj vredno, da se naučiš stvari zaznavati tudi z drugimi čuti.

Se mi zdi da se ti poostrijo tej čuti ja.

5. Fino. No zdaj pa če si predstavljaš, da bi na mesec dobil neko zagotovljeno vsoto denarja in bi bila neodvisna od zaposlitve, statusa, če bi še s kom živel,... kaj bi ti ta vsota pomenila? Recimo da bi bila 400 €.

Recimo zihr dnar bi mi pomenil ne, vedel bi da to moram dobit in je to to. Seveda bi si pa prilagodil situacijo življensko. Js znam nek spisek nardit razumeš, kupu bom to pa to. Js si to vsak mesec nardim. Tudi za dons sm si ga recimo, k je 21. Kupu bom v trgovini to, pa par stvari, pa nekej kruha. V bistvu kupujem bolj močne stvari aveš, k so krepke za telo, ne kupujem lahke hrane ne, ker ipak nekej počnem, delam. Tle sem cel dan na nogah, nekej energija pa rabiš ane. Pa začel sem zajtrke jest. Js leta in leta sploh nisem zajtrka poznal, nisem jedu zjutraj. Zdej zadnja leta pa sem začel vsako jutro jest. Se mi zdi da se organizem čist drgač odziva. Pa zdej sem nehal pit, že 14 dni nisem pil, sm čist nehal. Tudi piva ne spijem več. Ja mal delam na tem aveš. Pa še pol antibiotiki pa itak ne smeš aveš.

Čemu bi potem namenil ta denar? Bi si mal več privoščil?

Ja, bi si mal razširil obzorja, kolikor bi se dal. Sej se da popredalčkat ta denar nekaj. Priznam da kar dost kadim. Pa sem že leta nazaj zmanjšal iz dve na eno škatlco, pa sem šel potem nazaj na dve pa.. Kadilska je vrag. Že 35 let kadim. Sej se mi zdi da v bistvu kadim že iz navade.. pljuča sploh ne rabijo, ker so že čist zagiftana da, že govorijo dej nehej že.

In kaj bi rekel, da bi se spremenilo, kaj bi se rešilo če bi dobil to zagotovljeno vsoto denarja?

Pa ubistvu, mogoče bi, ja če bi se dal bi, če bi šlo,.. tako bom rekel mi bivši brezdomci, no tko bom reku. Mi nismo tisti k bi znal šparat. Js sploh nism. Js če mam denarnico js ne smem met nič denarja noter. Če ga mam, more it. Sej dost ga gre tut za pametne stvari pa to, ampak.. žuli me. Ne morem, ne morm. Skos me matra denarnica, če mam 20€ not. Moram zapravt. To je zlo, kako bi reku.. Js sm probal velik premišljeval o tem, ampak vsakič me prevrne razumeš. Pa si rečem da bom dons pa desteko pršaral tri dni, ma ja ni pol ure pa je že ni pizda (smeh). Pa probam ne, čustveno probam pa.. Pa pol situacija okol itak, vidš kako je to ne.. zelo težko bi kej pršaral. No sem pa naredu eneparkrat tko, da sem recimo doma v stanovanju pustu 50€. In sem se ful premagoval ne, pol en teden sem se premagoval, da sem jih puščal doma. Ker če jih ne bi pustu doma bi jih zapravu. Ampak veš kakšno trpljenje je blo to, to je blo prou trpljene..

Ja ampak ti je uspel!

Ja uspel je ja, sam to bi mogl vsaj en mesec uspet, pa pol počas nabiraš ane.

Ampak vsak dan je bolj kot nič.

To pa ja, to pa ja. To je bil rekord da sem imel 50€ in to štirinajst dni.

No uspel je!

Ja sej se trudm, sej delam na tem, probam. Sej sm že dost dosegu no kukr sm bil, s temi kralji, s pomočjo kraljev pa Bojana, tega našga taglavnga.. Js se spomnim k sva z Bojanom še čist na začetku prva začela s temi selitvami pa tem.

Super! Potem bi te v čem razbremenil zagotovljen dohodek?

Ma ja veš, da te razbremeni. Manj se čustveno obremenjuješ, kaj bom pa zdej. Zdej je pa 100€ več, bom pa tako naredu. Mogu bi si mal načrta naredit. S tem ko si načrt narediš se pa tud mal razbremeniš. Točno veš, to to nabavš, mam za 14 dni. Poravnaš neke dolgove. Js to vedno prvo nardim, sicer se zadolžim, ampak nimam.. vedno poravnam. Ja bi blo bolj ne, v vsakem primeru.

21. marec 2017

5. intervju, upokojen, za intervju sem ga našla v dnevnem centru Kralji ulice

1. Kakšni so vaši dohodki in kakšni so odhodki?

Kako to misliš?

Približno koliko denarja dobite, pa koliko ga porabte?

Ja dobim 414 evrov.

In kako vam to znese za vse odhodke?

Bolj težko. Težko, zato k sva s partnerko pa še ona pol. Ona dobi plačo. To gre. Drgač pa čakava zdej en stanovanje, pa ne vem kaj zdej čakajo, kr nč ne dajo. Plačujeva pa od tega nč ni.

Se pravi koliko bi rekli da so vaši približni stroški na mesec?

Če bi blo stanovanje, pa vse tole bi blo.. 500 – 600 evrov na mesec. Sam elektrika pa vse tole.

Ja v primerjavi z vašo pokojnino je kar..

Ja js če bi bil sam brez svoje partnerke, pa bi mel samo tole svoje 414, bi mel sam za stroške, pa še to ne vem. Za jest ne vem če bi mel, če neb mogu drgam hodit jest. Ne vem če bi prišel skoz. Ne bi prišel skoz.

2. Koliko ocenjujete, da vam manjka za življenje, ki si ga želite?

Velik.

Lahko mogoče poveste kaj?

Jah, sej ne morš nč nardit. Pr ns v tej gnili Sloveniji je vse zafuran do kraja, do konca. Nimaš kej.

Kaj pa bi rekl da vam manjka?

Manjka dost. Sej delat tako ne smeš več. Ne smeš delat na črno ne smeš delat nč. Ne smeš k te.. če greš km delat.. js če bi hotu it delat bi mu dela dost, pa bi zaslužu nekej, sm k ne smeš. Če bi me sosed vidu da sm šu delat nekam, pa da me prjav na davčno, davčna pa men direkt penzijo vzame, pol moram pa spet dve let čakati da jo spet nazaj dobim. Ni. Se sploh ne splača zdej delat. Ne. K pravjo pejt delat pejt delat. Kam. Mene kličejo dost, bi lahko mu dela kukr bi hotu. Sej znam js delat... znam streho prekrit, znam izolacijo delat, znam vse delat. Ampak.. ne upam. Ne upam ker, ker, ker,... če bom pa js dubu tm ene 500, 600 evrov da bi mi plačov, pa da mi za to davčna vzame penzijo.. ne. Raj ležim. Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov, no sej ni..

Bolš kot nč.

Ja, ja, bolš. Prej je blo 20, zdej je šel pa na 10, ampak dobr.

In čemu se morte zdej odrečt da lahko preživite čez mesec?

Js sm se odreku, prej sm kadil, zdej sm se pa cigartom odreku. Kupm včasih kšno škatlco, ampak prej sm jih pa pokadu tri, štiri tut pet škatlc. Pol sm pa začel kašljat pa vse tole, pa un pa tret. Pol so se pa še.. takrt so ble še 3.20 zdej so pa 3.30, pol sm pa reku stop. Tisto k sm še mel sm pokadu, pa še eno sm mel not v ruzaku, pol pa nism. Pol sm pa reku konc. Nobenih več.

Pa bi si želeli še kadit?

Sej pravm da včasih pržgem kšno, sm to tko.. ne. To če sm slabe volje, pa če sm jezen kupim škatlo, drgač pa ne. Je že skor dva mesca pa pol k ne kadim.

A res? Čestitam!

Prej k sm pa tut nehal kadit je blo pa dve let pa pol kar nism kadil. Če mi ne bi prjatu, prej k sm bil še v službi, reku, k sva šla na pivo, ke v en bife.. On je kadil js pa nism, pa sm mu reku dej umakn k mi škoduje, prav »pa sej si kadil, zdej se pa nekej finga delaš al kuga«, pa sm reku dej umakn, ne bom kadil pa je še kr blebleble in me je tuk prpravu da sm pržgau pol sm pa spet nazaj začel. Zdej sm pa reku konc!

Lepo. A je še kakšna taka stvar k ste se ji odrekli?

Ne.. ah. Od pijače, sej včasih tut če spijem, če mam lih dnar kšno pivo, dtuzga pa ne.. napijem se tut ne.

A je še kej drugega kar bi si želel, pa si ne morete prvoščit?

Ja želel bi si dost, pa si ne morm prvoščit če ni dnarja.

No se pravi, da se odrekate.

Ja se odrekam tut ja, lahko bi šel kej na Gorensko gor, al pa na morje, ampak če ni dnarja ni dnarja, nimaš kej. Ne moreš.

3. Kako pa nadomeščate sredstva, ki vam zmanjkajo za stroške pokrit? Rekli ste vam partnerka pomaga, še kaj drugega?

Ja, partnerka ja. Ne nč družga.

Pa rekli ste še da nekej dodatno delate ane?

Ja, mal tko pomagam ja. Sej to ni nč kej težkega dela ni, pa se nč kej dost ne vid ne. Tistele zajle potegneš vn, tmle pr pingvinu, pa povštrčke daš gor, pa pepelnike, pa cukr.. to je vse.

Ja ampak nekej pa je.

Ja sej je.. pa kava je zastonj, pa kdaj kakšen rogljiček, pa je.

4. Kaj si želite pa si zdaj v teh razmerah ne morete prvoščit? Se pravi bi šli na Gorenjsko ali pa na morje..

Ja ja, al pa v hribe, tko mal v naravo pa je..

Kaj pa so vaši strahovi?

Mojih strahov ni nobenih.

Jih ni? Kaj pa da bi vam, ne vem na primer penzijo znižal?

Jah panzijo. Sej je ne morjo več znižat koker je znižana že. Sej un Erjavec tko pravi da tisti, ki majo 400 evrov penzije vsi na 500, sm od tega nč ni. On prav 500, kuk so pa dal gor... gor so dal pa 0,75€.. to še za kavo ni.

Kaj pa načrti za prihodnost, mate kakšne?

Ja kaj, nimaš nobenih načrtov za prihodnost, kaj boš pa mel.

Kaj pa če bi imel, kaj bi si želel v prihodnosti?

Ja moram zdle najdt, bom vidu če ne bom tle stanovanja dubu v Ljubljani, bova šla z mojo na primorsko.

Se pravi stanovanje si želitei?

Ja ja, pa bova šla pa na Primorsko, če tle nč ne bo. Se je ona rodila na primorskem pa bova šla pol pa ke. Tm je pa stric, pa ma vinograd, pa bom pr njemu mal pomagal. Bom breskve obiral pa tako. Je reku, dela je dost, lačen ne bom, pa žena tut ne. Pa brez dnarja tut ne bom.

No super. Še kakšen drug načrt za prihodnost?

Ne, ne to je vse.

Okej.

5. Zdej pa če si predstavljate, da bi na mesec obil zagotovljeno vsoto denarja, ki bila neodvisna od vašega statusa, gospodinjstva. Se pravi vsak mesec bi dobili določeno vsoto, nič manj, pa sigurno. Kaj bi vam to pomenilo?

Mah, pol bi šel za ene 10, 14 dni nekam spravu, na kšno morje al pa km. Sej sva rekla z mojo, da ko bova dobila stanovanje, si bova za 10 dni privoščila en dopust, morja brez telefona brez vsega. Ker mam tega telefona poln kufr že. Pa me un kliče, pa ta, pa tret, četrt. Pa da se za 14 dni nekam zarinem pa da uživam pa konc.

Kar lep načrt!

Ja, sam ne vem če se bo uresniču, to pa ne vem če se bo

Upajmo! Se pravi bi denar namenili za dopust, še kaj drugega?

Ne, kaj pa čm. To je najboljš kaj pa čm družga. Odklop. Da se spočijem pa je.

To je pa res (smeh). Bi vas v čem ta zagotovljen dohodek razbremenil?

Ja bi me ja.

Bi vam zmanjšal stres ali kaj?

Ja bi ja, bi blo manj stresa.

Aha.. še kaj drugega? Bi kaj dodali?

Ne.

Nedelja, 26. marec 2017

6. intervju, mama, ločena, zaposlena za nedoločen čas

1. Prvo vprašanje je, kakšni so tvoji dohodki in kakšni so odhodki? Približno s kakšnimi zneski razpolagaš na mesec?

Dohodki so 1200. Odhodki so pa... v glavnem se zmeraj vse porabi.

Aha se prav se ravno nekaj pogliha?

Ja.. al pa še zmanjka, če ni drgač.

2. In koliko ocenjuješ, da ti zmanjka na mesec za življenje, ki si ga želiš in kaj?

Vsaj 300 € za tisto na mesec, da bi nekako mejčkn lažje se pokrival vsi stroški.

Mhm, da bi bilo manj stresno?

Ja.

Se pravi 300€. In za kaj recimo? Kakšna so odrekanja, kaj je manj?

Teh 1200 se porabi za.. uno.. od hrane, bencina, oblačil, teh tekočih stroškov. Ko pa nekaj crkne v hiši al pa pri avtu.. je pa dodatni strošek za kar pa zmanjka. Al si je pa treba sposodit nekje pa naslednji mesec spet to vrnt pa tako naprej. Ne da se nič pršparat.

Aha. Kaj pa da se je potrebno čemu odrečt?

Odrečt verjetno unim, kaj pa jaz vem.. ne vem. Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..

3. Okej. In kakšne so potem strategije za nadomeščanje teh sredstev? Sposodit..ali kaj?

Ja sposodit, po navad od doma. Al mami al pa kej, pa da se potem vrne.

Kaj pa kompenzacija pri potrošnji morda? Ali da se manj kupi ali ceneje?

Itak je tuk našponan in pocen stvari, da..

Se pravi to se že tako in tako dela?

Ja. Pa s sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara. Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k jo tut to treba 70 evrov na mesec plačat..

Potem se tudi tu nadomešča?

Ja.

4. Kaj pa si želiš, pa si zdaj v teh razmerah ne moreš privoščit? Lahko je kar koli.. želje?

Jaz nisem tip, k bi nekam potovala, ker mi ni za to. Ampak mogoče glih tist, da bi mejčkn bl... da mi nebi blo treba glih čist za vsak evro pogledat. Ko greš ne vem kupit si za oblečt al pa kar koli, k je

crknlu.. ne vem zdle na primer vrata od pečice, pa pralni stroj spet smrdi, pa prikolico bo treba plačat,... Pa bo recimo od dohodnine ostal, k nimam otrok čez leto prijavljenih pa se mi pozna pri plači ne, pa dobim tuk manj, pa bom pol dobila tuk vrnjen. Pa bom potem s tistim pokrila prikolico na primer.

Potem želja je samo ta, da bi bilo toliko več, da bi se lažje prišlo čez mesec?

Pa da si lahko, ne vem.. za 100€ kupiš nekaj, ne vem kaj, brez da ti bo na koncu meseca zmanjkal za hrano, za bencin al pa ne vem kaj.. za tisto osnovno kar mora bit.

Mhm, okej.. Kakšni so pa strahovi v zdajšnjih razmerah?

Zdej, hm ne vem.. za penzijo potem edin, če ne vem ne bo nekdo doma, je nemogoče hišo vzdrževati, plačevati, al kar koli.

Mhm. Kaj pa zdaj? Če se kaj pokvari, je strah do tega, ob tem?

Ja itak da je. To je vsak dan neki. Tud en mesec ne prideš, k bi s tistim lepo prišel čez, da se nekeje ne pokvari. To je, ne vem.. al pomivalc, al pralni stroj, al sušilc, al pečica,... neki crkne. Al avto k ga moraš dat na servis in je spet 370 evrov. In to je od tuk dnarja in ti pol ne ostane nč. In tako je čist vsak mesec. Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega. In da bi ne vem, vsaj mejčkn blu več, pa bi to šlo čez.

Kaj pa kakšni načrti za prihodnost?

(kar nekaj časa razmišljala) Načrti za prihodnost..ne vem.. mislim, js bi si rada vsaj nekeje najdla zraven za delat, da bi to pokrila. K bo še M. (najmljaši sin) tuk, da se bo lahko sam peljal nekam al pa da bo sposoben popoldne ne delat lumparij, da ga ne bo treba čist skus nadzirat. Potem grem lahko js al pospravljat ali pač nekeje dodatni delat, da dobim to noter. Če bi šla dvakrat ali pa trikrat na teden, bi to kar hitr dobila.

Aha. Kaj pa kakšni drugi načrti za prihodnost, ki niso povezani z dodatnim zaslužkom? Ne vem kot kakšne želje za prihodnost? Ali kašen dopust, ne vem..?

Men je dopust res tale prikolica, ki jo imamo v kampu. Js si ne želim nekam v ne znano ker me je strah. Tam k poznam, to mi je najboljš.

Se pravi da se ta prikolica še naprej omogoča, tudi v prihodnosti?

To.

Okej, še kaj drugega? Še kaj za dodat?

Ma ne. Da bi se to vse spelal, ne vem kaj družga. Pa da pridejo do službe (sinovi), pa se bodo lahko sami preživel. Pol pa nekak bomo že pršli čez.

5. Zdaj pa če si predstavljaš, da bi na mesec dobila zagotovljeno vsoto denarja, ki bi bila neodvisna od statusa, zaposlitve, od gospodinjstva. Ta vsota bi bila zagotovljena. Kaj bi ta denar pomenil?

Ta denar bi pomenil, da ko je treba ne vem kaj oken zamenjat ali ko je treba kar koli aveš. Da se nalaga nekam na kup. In ko je treba, ne vem k crkne centralna, da imaš kje vzeti.

Aha. Se pravi kot neka naložba za naprej, za razna popravila, nek prihranek?

Ja. Pa da ko nekaj crkne, da si ni treba sposojati, tako kot si je treba zdej. Ampak da maš sam.

Okej. In kaj bi se potem s tem denarjem rešilo?

Sigurno bi razbremenil, ena varnost je ane. Ne rabiš študirati kaj bo, ko bo nekaj crknolo kaj bo pa zdej. Zdej si pa brez nič.

Še kaj, bi še v čem razbremenil?

Ne.

Se pravi prinesel bi občutek varnosti?

Ja.

Nedelja, 26. marec 2017

7. intervju, študent, opravlja študentsko delo in prejema štipendijo

1. Kakšni so tvoji dohodki in kakšni so odhodki? Približno.

Hm ja.. dohodki so.. od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400 evrov.

Okej, kakšni so pa odhodki?

Ja.. hm... med 200 in 300 recimo.

2. In koliko ocenjuješ da ti zmanjka za življenje, ki si ga želiš in kaj? Čemu se odrekaš recimo? Če se čemu?

Jah kaj pa vem, če se odrekam.. ne vem. Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igrco, kakšn film, knjigo pol ja,.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej. Hm.. kaj čemu se odrekam pa kaj?

Ja, pa koliko ocenjuješ da ti zmanjka za življenje, ki si ga želiš?

Kolk denarja al kaj?

Ja lahko denarja, lahko konkretno kaj bi imel, pa si ne moreš privoščiti.

Ja pač, ne vem. Več denarja bi rabu, da bi se rabu mn sekirat, mn gledat.. pa recimo zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane. Drgač razn štipendijo k mam, nebi mel nič, če ne bi delal. No ampak recimo, ne bi delal v tej službi, k mi ni tuk vseč, če ne bi rabil denarja. Pa mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.

3. Aha. In kako potem nadomeščaš te stroške? Rekel si da delaš, pa da imaš štipendijo? Še kaj? Ti kdo kdaj kaj da, posodi?

Ja, pač starši mi dajo, sorodniki.. dedo pa babi, teta kdaj, za rojstni dan v bistvu. Pa M. (sorodnica) kdaj. Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevati, ker ga ma moja punca.

Rekel si da si kdaj kakšne stvari ne kupiš, čeprav bi si jo želel ane? Se pravi mal kompenziraš pri potrošnji?

Ja, velik bl iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pregledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost. Probam stvari porpaviti, ne pa novih kupiti, pa jih reciklirati. Ja. Pa pač manj grem kam, sem varčen. Pač racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim. Po Ljubljani se s kolesom vozim, ker pač mi ni treba, pa ne samo to, ampak tudi to je en način, da mi ni treba kupiti urbane ane.

4. Okej. Kaj pa si želiš pa si zdaj ne moreš privoščiti? Kar nekaj stvari si sicer že prej povedal orodje, da bi kam več šel..je še kaj kar bi dodal?

Hm, kaj pa vem.. mogoče evo, da bi si lahko kupil kakšen bolj soliden avto, k ne bi bil čist razmajen pa slab.. pač tak k se velikokrat pokvari. Pa recimo boljše kolo.. to.

Mhm.. še kaj dodal?

Ne to.. no mogoče bi si kakšno stvar več za vrt kupu. Ne vem kakšno orodje, al pa kšno toplo gredo.

Okej. Kateri so pa tvoji strahovi v zdajšnjih razmerah?

Ja, ne vem..

Če jih imaš..

Jah kaj pa vem, v bistvu.. hm. Ja da ne bi dubu, no okej to da ne bi dobil službe me ni tuk strah, ampak bolj to, da ne bi dobil take, v kateri ne bi bil zares zadovoljen pa bi mogu delat zaradi zaslužka v njej. Ja... kakšnih drugih strahov pa nimam drgač. Mogoče ja, da ne bom tuk hitr, pa tuk uspešno opravil tega letnika oziroma študija, zaradi tega ker moram še delat zraven.

Okej. Kakšni so pa tvoji načrti za prihodnost?

Jah.. kuk daleč pa?

Ne vem, recimo naslednjih 5, 7 let.

Ja ne vem, da zaključim študij ane. Pol pa pač, ne vem, da ugotovim med tem še kaj bi čist točno delal, ker zdej še ne vem čist. Pač dve stvari mam, k me bolj zanimata ane, pa ne vem še čist točno kera me bl. No pol pa da si najdem eno službo v kateri bi užival, pa bi mi blu lušno, pa... v kateri bi bil tud dobr plačan.

Kakšna pa je zate dobra plača?

Jah, pač mogoče ne že čist na začetku, tega ne pričakujem. Ampak pol pa od 2000 do 3000 evrov.

Sliši se kot kar lepa plača.

Ja. No pa pač da bi živu nekje samostojno ane. Mislm da ne bi rabu.. al da bi živu v nekem stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo nekje..

Aha. Bi imel svojo lastnino?

Ja, no ni čist nujno ane. Če bi bilo kakšno primerno najemno stanovanje al pa kej bi tut... ne vem, ne bi imel nič proti.

Mhm. Potem ti je bolj važno da je hiša, da ni blok?

Ja, to mi je kar pomembno. No ne za začetek ne, mi je vseen, sam v prihodnosti, mal bolj oddaljeni pa ja. Bi živu bolj na podeželju, v miru. Se pravi ja, verjetno bi mogu kupit neko zemljo al pa ja..

Bi imel vrt?

Ja, ja seveda. Pa neko družino nekoč, mogoče, kšnga otroka posvojit.. pa mogoče še enga svojga.

Lepo, lepo.

Ja, kaj sm še pozabu..hm. ja pa v bistvu mam tud željo, no trenutno, se aktivirat pa se včlanit v kakšno tako organizacijo, da bi pomagal spremenit tu, da je tako, da se ne bi rabu tuk obremenjevat s tem, da so delodajalci izkoriščevalski nekateri, pa ne vem.. tu.. ta globalni sistem neenakosti.

Aha, si želiš postat družbeno aktiven?

Ja.

Okej, super. Bi še kaj dodal?

Ne.. no mogoče, nisem se še čist odloču, ampak mogoče bi imel tudi lastno podjetje enkrat. Aja, ja, pa ena taka velika želja je, da ne bi živel v stresu. Pač nekaj normalno da ga je včasih, ampak da pa ne bi bil stalno, vsak dan, vsakič ko greš v službo, pa konc koncev tud obremenjevanje finančno za vse.

5. In zdaj, če si predstavljaš, da bi dobil zagotovljeno vsoto denarja na mesec, ki bi bila neodvisna od tvoje zaposlitve, statusa,... kaj bi ti ta dohodek pomenil?

Jah... lahko bi ga imel (smeh). No velik bi mi pomenil. Ne bi rabu v službo hodt, lahko bi namest tega časa, ko sem v službi, počel kej tazga kar me zanima, mogoče tud v smeri mojga študija ane. Pač ne bi se rabu tuk obremenjevat. Pa lahko bi si kakšno od teh stvari kupu, ki me zanimajo, pa bi mi pomagale pri tem. Pač ne vem, v zvezi z računalništvom, vrtom, z gojenjem zelenjave ali pa rastlin nasploh. Hm.. bi se mogoče lh vključil v kakšno to stvar bl, kar sm prej omenu..

Družbeno organizacijo?

Ja, ja.

Mhm. Se prav bi mogoče tut pustil to zaposlitev, ki jo maš zdej, ki te tako ne veseli?

Tako.

Bi mogoče iskal drugo zaposlitev ali bi se raje posvetil drugim stvarem?

Jah trenutno, ko vidim da je kar precej težko usklajevat službo in študij, najbrž ne bi. Ampak jaz imam zdaj namen, to bi lahko pod prejšnjo točko povedal, da bom eno leto spet absolvent in bom izkoriščal ta izobraževalni sistem. Ker pač, okej eno je zaradi pisanja magistrske, drugo je pa pač, da bom lahko delal kot študent. No in, pol mogoče tega nebi blo treba, pa bi se lahko zaposlil direkt, takoj.

Mhm, ne bi izkoristil tega absolventskega leta.

Mislím, mogoče bi, ampak ne bi bilo pa tuk nujno. Pa ja verjetno zdaj res ne bi delal med študijem... med absolventskim letom, če bi ga vzel bi pa mogoče še vseeno delal v kakšnem podjetju, da bi se kaj naučil, pa tako naprej no.. pač dobil izkušnjo pa to.

Okej. In kaj bi se s tem rešilo? V čem bi te zagotovljen dogodek razbremenil?

Ja ne bi rabu delat ane. Mislim, to ne bi bilo nujno, lahko bi še vseeno delal, ampak ne bi bilo pa nujno in bi ta čas lahko posvetil še drugim stvarem, pač to je od 8 do 16 ur tedensko oziroma ja no od 9 do 16 ur bi lahko namenil študiju. Pa ne bi bil odvisen od tega da delam ali pa od pomoči družine, sorodnikov, ki mi dajo denar..

Bi se lahko bolj osamosvojil?

Ja v bistvu.

Mhm...kaj še, a bi ti ta dohodek pomenil varnost? Kako bi te razbremenil?

Ja seveda bi pomenil neko varnost. Zdaj na primer je še vedno tisti strah če ne bom imel dovolj prihodka, da pokrijem stroške. Ker v zdajšnji službi je prilagodljivo kolikokrat grem in potem kdaj grem tud, če nimam časa, ker me žene ta strah, da bom imel premalo dohodka. Pač da bom mogel porabit prihranke, za to da si bom lahko kupil hrano, za pač te vsakdanje stvari, nafto pa tako.

Aha. In če bi imel ta dohodek, bi bil ta strah manjši?

Ja, seveda. Pač če bi bil ta zadost velik, drugače bi še vedno mogel nekaj naredit dodatno.

Ampak še vedno bi ti bil v pomoč?

Ja, seveda, seveda.

Okej, bi še kaj dodal?

Ja pač, sem naklonjen ideji UTD-ja, ampak tako kot pravim, mogel bi biti zadost visok, da ne bi s tem... recimo potem bi se ukinli nekateri drugi socialni transferji verjetno, in če bi potem manj dobival nekateri, ki so že zdey ogroženi, bi bilo to mal nesmiselno.

Ne bi izpolnil svojega namena...

Ja v bistvu res in bi poslabšal stvari. se pravi bi naredil ravno obratno od zelenega. In ja, tud v svetu v kakršnem živimo, se mi zdi dobra ideja, ker zaposlitev bo čedalje manj in je treba nekaj rešit ta problem in prerazporedit denar.

Odlično...se strinjam. Še kaj?

Ne.

Petek, 7. april 2017

8. intervju, starejša gospa v pokoju, ima težave s hrbtenico, zaradi česar določenih stvari ne more opraviti sama

1. Prvo vprašanje je, kakšni so vaši dohodki in kakšni so odhodki? So dohodki dovolj visoki, za pokritje stroškov ali kaj zmanjka?

Zmanjka! Glej, za položnice plačam, zdaj polet mal manj.. zdaj me pridejo 335 evrov. Plus pika kartica, to je hrana, me pride od 350 do 400 evrov na mesec, ker imam sladkorno in potrebujem drugo hrano, drugo to ane. Pol ta ki mi pride čistit, pol masaža nog, pa pedikura, tako da na koncu meseca ostane 5 do 10 evrov.

Se pravi gre kar na tesno skozi mesec.

Ja.

Kolikšen pa je potem vaš dohodek? Če želite povedat.

No penzija je 723 evrov. Jaz s svojo penzijo sploh ne bi mogla živeti. Ker sem 10 let delala v porodnišnici, kot babca in takrat niso bile ne vem kakšne plače. Pol sem se poročila, je mož reku: »Če ti misliš, da bom jaz ponoč pa ob nedeljah sam doma, ostani pol doma. Bova že živela«. Sem rekla: »To pa ne!«. Sem iskala drugo službo v vrtcu. In tam v Vodmatu sem delala še 23 let. Tam pa tudi niso ble ne vem kakšne plače ne. In sem spet mogla v šolo iti, da sem pedagoško naredila. Ker men so nekaj priznali od babiške šole, od pedagogike pa nisem imela nič. In sem pol hodila popoldansko, še šolo. Ponoč se učila, zjutraj sem šla v vrtec, pa spet.. pol sem šla v invalidsko, ni blo ne vem kok. Pol sem pa možovo.. ne, ker ti če možovo jemlješ ne dobiš tako kot svojo 85%, ampak dobiš manj, 70%. Ker sem dala, takoj ko je umrl, izračunat mojo in njegovo. In je bilo samo 10, kaj so bili teli, takrat še ni bilo evrov...no..

Tolarji.

Ja. Je bilo samo 10 tolarjev razlike. Ja. Zdej pa penzije nč gor ne grejo, prej ti vzamejo.

Potem imate penzije ravno za pokrit stroške. A drugače dobite kaj zaradi hrbtenice?

Tako. Je invalidnina, 45 evrov.

Na mesec?

Ja. Stroškov imam pa več. In zdaj, ko leve noge sploh ne čutim, ker je bil živc preščišnjen. In zdaj tukej spodej nič ne čutim (pokaže spodnji del hrbtenice). In se mi je zdaj en večer zgodilo, da sploh nisem čutila blata.. jaz sem mislila da bom ponorela. Vse svoje punce skup skličem, da os mi pojstlo preoblekle. Kopat se sama ne moram, ne moram nog dvignit.. moj zdravnik mi je rekel, naj banjo vn vržem. Pa sem mu rekla: »To je lahko rečt. A boste vi plačal?«. Sej mi je eden ponudil, da pozna ene, ki so tudi njegovim staršem preuredili kopalnico, in da bi se lahko zmenil da še

meni. Da bi mi naredili ugodno, za 5000 evrov. Sem rekla: »Kje pa naj jih vzamem?«. Kredita ne morem več dvigniti, ker imam toliko let, kje naj dobim ta denar.

Ja to je res veliko denarja. Sicer je pa res fajn, da imate tako veliko socialno mrežo.

Ja.

2. Kako pa potem vi nadomeščate ta sredstva? Pač ko vam kaj zmanjka, kaj potem naredite?
Vam kdo posodi, manj kupite?

Meni moje prijateljice prinesejo to, uno, tretje,... in mi tako pomagajo.

Lepo od njih.

Ja. In potem, ko pride kaj vmes, na primer zdaj v sredo sem mogla taksi najeti do očesne in je to 20 evrov, kar je spet dodaten strošek. Potem danes me je peljala moja.. ki sva skupaj delale ane, peljala v nabavo. Sama to ne morem vleči ane. Sem kupila moko, cukr, take stvari. No in sem danes naložila na pika kartico 87 evrov. Pa že zadnjič sem šla..

Ja, hrana je kar draga..

Ja. Zdej lej, 25.ga ta mesec me pelje ena moja prijateljica, na Jesenice k ortopedu. Nikoli noče, da ji dam za bencin. Če bi še to mogla.. ampak jo potem moram nekam na kosilo peljat. To so vse taki stroški, ki ne misliš da so, ampak so.

3. Mhm.. In koliko bi potem rekli, da vam manjka za življenje, ki si ga želite?

Da bi lahko mirno, tako skos normalno prišla, bi mogla biti penzija vsaj 1000 ne, da bi pokrivala vse take stroške.

Ja, pa še vi imate zaradi zdravstvenih težav nekaj dodatnih stroškov...

Ja! Lej že ne vem kolik let zbiram skup, da bi pobelila. Pa mi zmanjka!

Mhm.. kakšen mesec je več stroškov, pa morate tam vzeti verjetno, in potem zmanjka..

Ja! In sploh ne morem pršparat zadost.

4. Mhm. Kaj pa si v teh razmerah želite, pa si ne morete privoščiti? Zdaj, kot ste rekli, bi radi prebelili, še kaj takega?

Ne, sam da bi prebelila.

To je edina želja?

Ja. Ker nisem vajena v umazaniji bit.

Razumem..

10 let ni bilo prebeljeno..

Ja upam da vam uspe nabrati dovolj denarja.. Kakšni pa so vaši strahovi v zdajšnjih razmerah?

Da me je strah? V življenju me ni bilo strah!

Kaj pa da vas kaj skrbi, kaj bo?

Mislím.. to je zdaj tako vprašanje, ko je men moj rajonski zdravnik rekel: »Pa I., a ste vi kaj pomisla, ko boste vi iz operacije prišli, kdo vas bo..«. Pa sem rekla: »Jaz to sploh ne mislim«. Je rekel: »kako?«. Sem rekla: »se bo že kdo najdel«. Nimam takšnih pomislekov. Ko kakšni stokajo, jambrajo...

Se pravi, kar bo bo..

Tako!

Ja potem si pa kar nekaj skrbi prišparate.

Ja. Mene ubija, če dobim kakšnega takega človeka, ki mi mori. To se pa kar začnem trest. Ker vsi imamo ene skrbi ne in...tut želje. Zdej eni imajo večje eni pa manjše. Jaz ne da bi si ne vem kaj želela, edino to da pobelim.

Okej. Potem strahov nimate?

Ne.

Kaj pa kakšni načrti za prihodnost? Jih imate?

A če kaj načrtujem?

Ja.

Zame, je zjutraj ko se zbudim in vidim da sem še živa.. in da bi to iz dneva v dan bilo. Mene leta.. pravijo nekateri, ja pa sej moraš pomislit na leta. Mene leta ne zanimajo, jaz se pri svojih letih krasno počutim. Zaenkrat mi delajo klinkarji.. ko te pa to zapusti, pa tazadnja..je pa hudo.

Potem nič ne načrtujete? Živate iz dneva v dan?

Tako. Jaz ne maram nobenih načrtov delat.

5. Zdaj pa si predstavljate, da bi na mesec dobili zagotovljeno vsoto denarja, ki bi bila neodvisna od vašega statusa.. kaj bi za vas ta denar pomenil?

Velik. Ponovno rojstvo.

Če si predstavljate, dabi bila ta vsoto okoli na primer 300 evrov? Čemu bi ta denar namenili?

Če bi dobila zraven moje penzije še 300.. Da bi si lahko še eno fizioterapevtko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirat celo hrbtenico in noge. Jaz stopal sploh ne čutim, prstov na nogi..

Fizioterapija pa pomaga..

Ja.

Kolikokrat na mesec pa imate trenutno?

Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli. Fizioterapija, masaža pa pomaga. Če se ne bi tok gibala, pa da bi se sama sebi smilila, bog ve je bi že bla. Mene zdej samo to drži gor. Komaj čakam da bom potice pekla. Jaz najrajši ponoč to. Pol pa v kuhni prižgem radio, da je muzika, in pol to delam. Pol pa ko umesim, iz treh kil moke.. moj zdravnik misli, da to mašina dela, pa jaz vse na roke umesim. Ko jaz to umesim, pokrijem, grem počivat, ker moram počakat da se dvigne. Bolj ko se dvigne boljše je. Pol grem počasi nazaj delat. Potem pa spet mora, preden dam pečt, se še malo dvignit. To mi je tak užitek. Pa da mi rata, pa da vidim da so potem zadovoljni. Zmeraj rečem da naj mi povejo kakšna je, ker jaz ne probam. Ne da nimam rada, ampak ne smem, zarad sladkorne.

Razumem.. a prav nič sladkega ne jeste?

Jaz sem na torte.. obožujem. Sej se pregrešim ne, ampak ne smem.

In kako bi vas potem ta dohodek razbremenil? V čem?

Več bi dala za zdravje. Zdaj si ne morem več privoščiti. Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra. Pa so mi jih zavrnil. Ortoped mi je krasno napisal, pa nič..

Se pravi več bi namenili za zdravje. Še kaj?

Ne.

8.3. Kvalitativna analiza

ENOTE KODIRANJA

1. Intervju – študentka (brez štipendije, ne opravlja študentskega dela)
 - Na mesec dobim približno 85€, če vse skupaj seštejem in razdelim na 12 delov.
 - Poleti dobim več ker delam.
 - Čez leto je po navadi moj mesečni dohodek okoli 50 evrov.
 - Povprečno na mesec zapravim 60€.
 - Nič mi ne manjka, se ne odrekam.
 - Glavni vir mojih sredstev je babica, saj je ta najbolj konstantna.
 - (babica) Vsak mesec mi da 50€, ob rojstnem dnevu, godu in božiču pa še nekaj dodatno.
 - Večino mojega dohodka predstavlja poletno delo.
 - Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še na vsake toliko časa kakšen evro.
 - Pri potrošnji se ne omejuje, kupim kar rabim in želim, za to imam dovolj sredstev.
 - Nov računalnik, ni nujno potreben, vendar je ta že star.
 - Želim si potovati, vendar za to ni ne sredstev ne časa.
 - Plačevanje položnic, saj sem sedaj s tega stališča razbremenjena in zaradi tega trenutno dobro živim.
 - V primeru plačevanja položnic, bi se razmere spremenile in bi prišlo tudi do odrekanj.
 - Služba, ki bo zagotavljala dohodek in finančno osamosvojitve od staršev.
 - Lahko bi nekaj denarja privarčevala.
 - Pomenil bi varnost.
 - Več bi si upala, tvegala, saj bi imela zagotovljeno vsoto, ki bi omogočila preživetje.
 - Če bi bila v službi nezadovoljna bi si prej upala dati odpoved.
 - Poskušala bi UTD privarčevati in si potem kupiti nekaj več.
 - Lahko bi si vzela čas za potovanje, saj ne bi rabila poleti delati.
 - Omogočil bi več prostega časa.
 - Pomagal bi pri osamosvojitve.
 - Lahko bi pomagala staršem pri plačevanju položnic.
 - Če bi plačevanje položnic padlo name, bi bilo v primeru UTD lažje, saj bi imela določen dohodek.
 - Zmanjšal bi strah kaj bo v prihodnosti.
 - Manjša skrb, če bom dobila zaposlitev.
 - V prihodnosti bi verjetno zmanjšal stres.
2. Intervju – mlad, zaposlen za določen čas.
 - Dohodki so okoli 1300€.
 - Stroški za hišo odvisni od letnega časa. Pozimi so 400€, poleti pa 200€.
 - Za avto so 260€, hrana od 200 do 300€, telefon, zavarovanja in podobno še 200€.
 - Še okoli 100€ za nepotrebne stvari.
 - Če bi kaj želel ali potreboval bi si verjetno lahko privoščil, saj imam veliko prostora za optimizacijo odhodkov.
 - Manjka mi pogodba za nedoločen čas, saj si z pogodbo za določen čas ne morem dobiti kredita za obnovo hiše.

- V primeru, da bi nujno potreboval denarno pomoč bi se obrnil na družino.
- Sicer pa zaslužek dobim od zaposlitve, ki pa je zaenkrat dovolj visok.
- Obnova hiše, in sicer fasado, okna, streho.
- Tudi avto je že kar slab in glede na to da ga potrebujem za prevoz v službo, naredim namreč 100 km na dan, bi bilo fino če bi se usedel v novejšega oziroma vsaj v takega za katerega bi vedel, da bo sigurno vžgal. Strahovi:
- Da bi bil brez službe, saj bi tako ostal brez dohodka.
- Nimam posebnih načrtov.
- Glavno mi je ohraniti zaposlitev.
- Optimizirati odhodke.
- Ne bi bil žalosten če bi dobil dodaten dohodek.
- Vložil v dodatna potovanja.
- Bilo bi lažje, če bi imel zagotovljen dohodek v primeru izgube službe.
- Odvisno v kolikšni višini bi bil (za razbremenitev pred izgubo službe).

3. Intervju – študentka, brez štipendije, opravlja študentsko delo.

- Trenutno delam v vrtcu preko Študentskega servisa.
- Z delom dobim nekje od 400-600 evrov.
- Od zaslužka lahko privarčuje 200€.
- Stroške imam samo s hrano in različnimi dobrinami, kot npr. potovanja, oblačila, itd., za katere porabi privarčevan denar.
- Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.
- Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.
- Za hrano porabim 120€ na mesec, kar pa si razdelim s fantom na polovico.
- Trenutno bi rekla da mi ne manjka nič.
- Super bi bilo če bi zadela na lotu in ne bi rabila gledati na denar.
- Služba za nedoločen čas, da ne bi živela v strahu kako bom preživela.
- Da bi lahko fantu pomagala pri obnovi hiše.
- Trenutno s fantom ne moreva obnoviti hiše.
- Prejšnja leta ko nisem delala, mi je oče dal vsak teden 50€, kar je zadoščalo za cel teden ali malo več, ampak nisem kaj dosti privarčevala.
- Od sorodnikov dobim denar za božič in za rojstni dan.
- Delo med počitnicami.
- Velikokrat pogledam na ceno in si določene stvari ne privoščim.
- Ne vem kaj si želim in si ne morem privoščiti.
- Imela bi avto.
- Več bi potovala.
- Strah za prihodnost, kaj bo z službo.
- Sedaj ko sem študentka mi nič ne manjka.
- Kaj bo, ko ne bom mogla več delati preko študentskega servisa, ko bom rabila redno službo in je morda ne bom dobila.
- Trenutne razmere so ok.
- V prihodnosti si želim redne službe.
- Rada bi imela solidno plačo (okoli 1200€).
- Plača, s katero bi dostojno živela
- Da bi s fantom oba imela takšno plačo (1200€).
- Da bi lahko s fantom kaj načrtovala in si tudi kaj ustvarila.
- S plačo bi rada tudi kaj privarčevala.

- Da bi bili v prihodnosti dve plači in ne bi rabil gledati na vsak cent.
- Da bi zaključila faks in potem dobila redno službo.
- Tudi za fanta želim, da bi dobil redno službo.
- Bila bi vesela dodatnega dohodka, saj denar vedno prav pride.
- Denar ni vse, ampak je brez njega zelo težko živeti.
- Namenila bi ga za obnovo hiše, mogoče kakšen študij, veliko bi potovala.
- Če bi dobila zadostno vsoto bi si vzela eno leto in šla potovati.
- Morda bi izkoristila dohodek, če bi bil dovolj velik in mi ne bi bilo treba zraven še delati.
- Ne bi mogla cele dneve samo poležavati in nič delati, zaradi tega bi si vseeno poiskala zaposlitev.
- Določeno vsoto bi dala tudi staršem in sorodnikom.
- Življenje bi bilo lažje.
- Ne bi rabil toliko gledati kaj boš kupil in kaj ne.
- Lahko bi si več privoščil in tudi komu drugemu olajšal življenje.
- Zmanjšal strah glede službe.

4. Intervju – moški srednjih let, prejema denarno socialno pomoč.

- Socialno imam.
- Plačam z njo (socialno) položnice pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik.
- 270€ na mesec (socialna).
- Pa si znam nabavt prehrano pa si splanirat mal za naprej, ampak še vseen ne gre.
- Osebna higiena, cigareti.
- Za en teden dni v mescu mi za hrano znese.
- Položnice, zdej zimski čas.. okroglo 200€ no, 150 do 200€.
- Polet je manj (položnice), ampak mi še vseen ne znese.
- Če bi imel 500€ pa bi šlo skor čez, pa bi mogu bit zelo previden, da bi šlo čez.
- Imam tetko, k me mal zalaga s hrano pa dnarjem.
- Js za njo (tetko) skrbim tut, hodim v trgovino pa take stvari ne, js sm njen kot, kako bi reku... skrbnik no, sm njej.
- (Teta) Da včasih kšnga desetaka, včasih dvajset.
- Mal se znajdem, mal probam tle, mal se zapufam.
- Zapufam se tam cirka od 50 do 70 €.
- Večino gre za hrano, ne za cigarete.
- Sam zdravja no.
- Zdravje me je mal zapustu, glede mehurja pa to.
- Ne morem privoščt da bi si zobe zrihtov (privat).
- Nimam strahov s temi materialnimi sredstvi.
- Ta situacija je men najboljša k jo mam zdej.
- Kralji ulice oni men pomagajo zlo.
- Edino zdravje, to se moram zdaj mal pocajtat.
- Kšno upokojenko za prijateljico dobit.
- Skuterja bi imel.
- Leče. Sem imel očala pa sem se ga enkrat napil na metelkovi in sm jih zgubu.
- Zihr dnar bi mi pomenil.
- Bi si prilagodil situacijo življenjsko.
- Vsak mesec si naredim spisec, kupu bom to pa to.
- Kupujem bolj močne stvari, k so krepke, ne kupujem lahke hrane, ker ipak nekej počnem.

- Ne pijem več.
- Razširil bi si obzorja, kolikor bi se dal.
- Bivši brezdomci, mi nismo tisti k bi znal šparat. Js če mam denarnico js ne smem met nič denarja noter. Če ga mam, more it.
- Sem že dost dosegu, no kukr sm bil, s temi kralji, s pomočjo kraljev pa Bojana, našega taglavnega.
- Razbremeni te.
- Manj se čustveno obremenjuješ kaj bom pa zdej.
- Mogu bi si mal načrta nardit. S tem ko si načrt narediš se pa tud mal razbremeniš.
- Načrt nardim. Točno veš, to to nabavš, mam za 14 dni. Poravnaš neke dolgove.
- Js vedno to (poravnam dolgove) prvo nardim, sicer se zadolžim, ampak nimam.. vedno poravnam.
- Ja bi blo bolj ne, v vsakem primeru.

5. Intervju – moški, upokojen.

- Dobim 414€ (pokojnina).
- Partnerka dobi plačo. To gre.
- Drgač pa čakava zdej en stanovanje, pa ne vem kaj zdej čakajo, kr nč ne dajo. Plačujeva pa od tega nč ni.
- 500 – 600 evrov na mesec (stroški, brez hrane).
- Če bi bil sam brez svoje partnerke, pa bi imel samo tole svoje 414, bi imel za stroške pa še to ne vem. Za jest ne vem če bi imel.
- Ne bi prišel skoz (brez partnerke).
- Manjka dost.
- Ne smeš delat na črno. Js če bi hotu it delat bi mu dela dost pa bi zaslužu nekej, sm k ne smeš.
- Če bi me sosed vidu da sm šu delat nekajm, pa da me prjav na davčno, davčna pa men direkt penzijo vzame.
- Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov.
- Zdej sm se pa cigaretom odreku.
- Ne pijem.
- Ja se odrekam tut ja.
- Lahko bi šel kej na Gorenjsko gor, al pa na morje, ampak če ni dnarja ni dnarja, nimaš kej. Ne moreš.
- Ja, mal tko pomagam ja. Sej to ni nč kej težkega dela ni, pa se nč kej dost ne vid ne. Tiste zajle potegneš vn, tmle pr pingvinu, pa povštrčke daš gor, pa pepelnike, pa cukr.. to je vse
- Pa kava je zastonj pa kdaj kakšen rogljiček.
- Šel bi na Gorenjsko ali pa na morje, al pa v hribe, tko mal v naravo pa je..
- Mojih strahov ni nobenih. Penzija.. sej je ne morjo več znižat kokr je znižana že.
- Moram zdle najdt, bom vidu če ne bom tle stanovanja dubu v ljubljani, bova šla z mojo na primorsko.
- Se je ona rodila na primorskem (partnerka) pa bova šla pol pa ke (če ne bosta v Ljubljani dobila stanovanja). Tam je pa stric, pa ma vinograd, pa bom pr njemu mal pomagal. Bom breskve obiral pa tko.
- Pol bi šel za ene 10, 14 dni nekam spravu, na kšno morje al pa km.
- Privoščil dopust, morja brez telefona, brez vsega.
- (dopust) odklop, da se spočijem pa je.

- Razbremenil bi me.
- Bi blo manj stresa.

6. Intervju: mama, ločena, zaposlena za nedoločen čas

- Dohodki so 1500€.
- Odhodki so pa okoli 1200€, pa še kaj dodatno pride na mesec.. v glavnem se zmeraj vse porabi.
- Al pa še zmanjka (večji stroški od dohodka).
- Vsaj 300€ na mesec, da bi nekako mejčkn lažje se pokrival vsi stroški.
- 1200 se porabi za..uno.. od hrane, bencina, oblačil, teh tekočih stroškov. Ko pa nekaj crkne v hiši al pa pri avtu.. je pa dodatni strošek za kar pa zmanjka.
- Al si je treba sposodit nekje pa naslednji mesec spet vrnit pa tako naprej.
- Ne da se nič pršparat.
- Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..
- Ja sposodit, po navad od doma. Al mami al pa kej, pa da se potem vrne.
- Itak je tuk našponan in pocen stvari, da.. (kompenzacija pri potrošnji)
- S sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara.
- Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k je tut to treba 70 evrov na mesec plačat.
- Da mi ne bi blo treba glih čist za vsak evro pogledat. Ko greš ne vem kupit si za obleč.
- Zdle na primer pečica vrata, pa pralni stroj spet smrdi, pa prikolico bo treba plačat,...
- Pa bo recimo od dohodnine ostal, k nimam otrok čez leto prijavljenih pa se mi pozna pri plači ne, pa dobim tuk manj, pa bom pol dobila tuk vrnjen.
- Pa da si lahko, ne vem.. za 100€ kupiš nekaj, ne vem kaj, brez da ti bo na koncu meseca zmanjkal za hrano, za bencin al pa ne vem kaj.. za tisto osnovno kar mora bit.
- Za penzijo potem edin, če ne vem ne bo nekdo doma (od otrok), je nemogoče hišo vzdrževat, plačevat al kar koli.
- Če se kaj pokvari. Tud en mesec ne prideš, k bi s tistim lepo prišel čez, da se nekej ne pokvari. To je, ne vem.. al pomivalc, al pralni stroj, al sušilc, al pečica,... neki crkne. Al avto k ga moraš dat na servis in je spet 370 evrov. In to je od tuk dnarja in ti pol ne ostane nč. In tako je čist vsak mesec.
- Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega. In da bi ne vem, vsaj mejčkn blu več, pa bi to šlo čez.
- Rada bi vsaj nekej najdla zraven za delat, da bi to pokrila. Lahko grem js al pospravljat ali pa nekej dodatno delat, da dobim to noter. Če bi šla dvakrat ali pa trikrat na teden, bi to kar hitr dobila.
- Prikolica, ki jo imamo v kampu, da se še naprej omogoča.
- Pa da pridejo do službe (sinovi), pa se bodo lahko sami preživel. Pol pa nekaj bomo že pršli čez.
- Ta denar bi pomenil, da ko je treba ne vem kaj oken zamenjat ali ko je treba kar koli aveš.
- Da se nalaga nekam na kup. In ko je treba, ne vem k crkne centralna, da imaš kje vzet.
- Nek prihranek.
- Pa da ko nekaj crkne, da si ni treba sposojat, tako kot si je treba zdej.
- Razbremenil bi.
- Ena varnost je.
- Ne rabiš študirat kaj bo, ko bo nekaj crknlo, kaj bo pa zdej.

- Prinesel bi občutek varnosti.

7. Intervju: študent, opravlja študentsko delo in prejema štipendijo

- Od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400€ (dohodki).
- Med 200 in 300 recimo (stroški).
- Jah kaj pa vem, če se odrekam.
- Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igrco, kakšn film, knjigo.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej.
- Več denarja bi rabu, d abi se rabu mn sekirat, mn gledat.
- Zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane.
- Drgač razn štipendijo k mam, nebi imel nič, če ne bi delal.
- Ne bi delal v tej službi, k mi ni tuk všeč, če ne bi rabil denarja.
- Mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.
- Ja, pač starši mi dajo, sorodniki.. dedo pa babi, teta kdaj, za rojstni dan v bistvu. Pa M. (sorodnica) kdaj.
- Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevati, ker ga ma moja punca.
- Velik bi iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pogledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost.
- Probam stvari popraviti, ne pa novih kupiti, pa jih receklirati.
- Manj grem kam, sem varčen. Racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim.
- Po Ljubljani se s kolesom vozim, da mi ni treba kupiti urbane.
- Da bi si lahko kupil kakšen bolj soliden avto, k ne bi bil čist razmajen pa slab.. pač tak k se velikokrat pokvari
- Boljše kolo.
- Mogoče bi si še kakšno stvar več za vrt kupil. Kakšno orodje, al pa kakšno toplo gredo.
- Da ne bi dobil službe v kateri ne bi bil zares zadovoljen pa bi mogu delati zaradi zaslužka v njej.
- Da ne bom tuk hitr, pa tuk uspešno opravil tega letnika oziroma študija, zaradi tega ker moram še delati zraven.
- Da zaključim študij.
- Da ugotovim med tem (študijem) pe kaj bi čist točno delal, ker zdej še ne vem čist.
- Da si najdem eno službo v kateri bi užival, pa bi mi bilo lušno, pa v kateri bi bil tuk dober plačan
- Na začetku ne, ampak pol pa od 2000 do 3000 evrov (plača).
- Da bi živu nekje samostojno. Da bi živu v nekej stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo. Ne nujno lastno, če bi bilo kakšno primerno stanovanje ne bi imel nič proti.
- Bi živel bolj na podeželju, v miru.
- Imel bi vrt.
- Pa neko družino nekoč, mogoče kšnga otroka posvojiti, pa mogoče še enga svojga.
- Mam tud željo, no trenutno, se aktivirati pa se včlaniti v kakšno tako organizacijo, da bi pomagal spremeniti to, da je tako, da se ne bi rabu tuk obremenjevati s tem, da so delodajalci izkoriščevalski nekateri, pa ne vem... ta globalni sistem neenakosti.
- Mogoče bi imel tudi lastno podjetje enkrat.
- Taka velika želja je, da ne bi živel v stresu. Da ne bi bil stalno, vsak dan, vsakič ko greš v službo.
- Pa koncu koncev tudi obremenjevanje finančno za vse (da tega ne bi bilo).
- Velik bi mi pomenilo.

- Ne bi rabu v službo hodit, lahko bi namest tega časa, ko sem v službi počel kej tazga kar me zanima, mogoče tud v smeri mojga študija.
- Ne bi se rabu tuk obremenjevat.
- Lahko bi si kakšno od teh stvari kupu k me zanimajo, pa bi mi pomagale pri tem. v zvezi z računalništvom, vrtom, z gojenjem zelenjave ali pa rastlin nasploh.
- Lahko bi se vključil v družbeno organizacijo.
- Lahko bi pustil to zaposlitev, ki jo opravljam sedaj, ki me ne veseli tako.
- Mogoče bi se lahko direkt zaposlil, ne bi izkoristil absolventa.
- Verjetno ne bi delal med študijem.
- Ne bi bilo nujno, da bi delal in bi ta čas lahko posvetil še drugim stvarem, pa to je od 8 do 16 ur tedensko oziroma ja no od 9 do 16 ur bi lahko namenil študiju.
- Ne bi bil odvisen od tega da delam ali pa od pomoči družine, sorodnikov, ki mi dajo denar.
- Lahko bi se osamosvojil.
- Pomenil bi neko varnost. Zdaj na primer je še vedno tisti strah če ne bom imel dovolj prihodka, da pokrijem stroške.
- Kdaj grem v službo, tudi če nimam časa, ker me žene ta strah, da bom imel premalo dohodka.
- (strah) da bom moral porabit prihranke, za to da bom kupil hrano, za pač te vsakdanje stvari, nafto pa tako.
- Z UTD strah pred prenizkim dohodkom manjši, če bi bil ta zadost velik, drugače bi še vedno mogel nekaj naredit dodatno.
- Še vseeno bi bil v pomoč (tudi če ne bi bil dovolj visok).
- Sem naklonjen ideji UTD, ampak tako kot pravim, mogel bi biti zadost visok, da ne bi s tem... recimo potem bi se ukinili nekateri drugi socialni transferi verjetno, in če bi potem naj dobival nekateri, ki so že zdaj ogroženi, bi bilo to malo nesmiselno.
- Tud v svetu v kakršnem živimo, se mi zdi dobra ideja, ker zaposlitev bo čedalje manj in je treba nekak rešit ta problem in prerazporedit denar.

8. Intervju – gospa v pokoju, živi sama, ima velike težave s hrbtenico.

- Za položnice plačam, zdaj poleti mal manj.. zdaj me pridejo 335 evrov.
- Plus pika kartica, to je hrana, me pride od 350 do 400 evrov, ker imam sladkorno in potrebujem drugo hrano.
- Pol ta ki mi pride čistit, pol masaža nog, pa pedikura tako da na koncu meseca ostane 5 do 10 evrov.
- Penzija je 723 evrov.
- Težave s hrbtenico.
- Invalidnina 42 evrov na mesec.
- Stroškov imam pa več (kot je invalidnina).
- Kopat se sama ne moram, ne moram nog dvignit.. moj zdravnik mi je rekel naj banjo vn vržem, pa nimam denarja.
- Meni moje prijateljice prinesejo to, uno, tretje in mi tako pomagajo.
- In potem, ko pride kaj vmes, na primer zdaj v sredo sem mogla taksi najet do očesne in je to 20 evrov, kar je spet dodaten strošek.
- Danes me je peljala moja.. ki sva delali skupaj v nabavo. Samo to ne morem vlečt ane.
- Zdej lej, 25.ga ta mesec me pelje ena moja prijateljica, na Jesenice k ortopedu.
- Nikoli noče, da ji dam za bencin. Če bi še to mogla.. ampak jo potem moram nekam na kosilo peljat. To so vse taki stroški, ki ne misliš da so, ampak so.

- Da bi lahko mirno, tako skos normalno prišla, bi mogla biti penzija vsaj 1000 ne, da bi pokrivala vse take stroške.
- Lej že ne vem kolik let zbiram skup, da bi pobelila. Pa mi zmanjka!
- Sploh ne morem pršparat zadost
- Sam da bi prebelila. Ker nisem vajena v umazaniji bit.
- Da me je strah? V življenju me ni bilo strah.
- Zame, je jutraj ko se zbudim in vidim da sem še živa.. in da bi to iz dneva v dan bilo.
- Jaz ne maram nobenih načrtov delat.
- Velik bi pomenil. Ponovno rojstvo.
- Da bi si lahko še eno fizioterapevtko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirat celo hrbtenico in noge.
- (fizioterapija) Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli. Fizioterapija, masaža pa pomaga.
- Več bi dala za zdravje. Zdaj si ne morem več privoščiti.
- Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra.

ODPRTO KODIRANJE

Enote kodiranja – izjave intervjuvancev	Kode
Na mesec dobim približno 85€, če vse skupaj seštejem in razdelim na 12 delov.	Skupni dohodek
Poleti dobim več ker delam.	Študentsko delo
Čez leto je po navadi moj mesečni dohodek okoli 50 evrov.	Stalni dohodek
Povprečno na mesec zapravim 60€.	Mesečni stroški
Nič mi ne manjka, se ne odrekam.	Ni odrekanj
Glavni vir mojih sredstev je babica, saj je ta najbolj konstantna.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
(babica) Vsak mesec mi da 50€, ob rojstnem dnevu, godu in božiču pa še nekaj dodatno.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Večino mojega dohodka predstavlja poletno delo.	Lastna sredstva, študentsko delo
Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še na vsake toliko časa kakšen evro.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina, razbremenitev stroškov, dodatni dohodek
Pri potrošnji se ne omejuje, kupim kar rabim in želim, za to imam dovolj sredstev.	Ni odrekanj
Nov računalnik, ni nujno potreben, vendar je ta že star.	Želja
Želim si potovati, vendar za to ni ne sredstev ne časa.	Želja
Plačevanje položnic, saj sem sedaj s tega stališča razbremenjena in zaradi tega trenutno dobro živim.	Strah pred dodatnimi stroški
V primeru plačevanja položnic, bi se razmere spremenile in bi prišlo tudi do odrekanj.	Strah pred poslabšanjem razmer
Služba, ki bo zagotavljala dohodek in finančno osamosvojitve od staršev.	Načrt za prihodnost
Lahko bi nekaj denarja privarčevala.	UTD, varčevanje
Pomenil bi varnost.	UTD, varnost
Več bi si upala, tvegala, saj bi imela zagotovljeno vsoto, ki bi omogočila preživetje.	UTD, varnost, več možnosti
Če bi bila v službi nezadovoljna bi si prej upala dati odpoved.	UTD, varnost, več možnosti
Poskušala bi UTD privarčevati in si potem kupiti nekaj več.	UTD, varčevanje
Lahko bi si vzela čas za potovanje, saj ne bi rabila poleti delati.	UTD, več časa, manj dela
Omogočil bi več prostega časa.	UTD, več časa
Pomagal bi pri osamosvojitve.	UTD, osamosvojitve
Lahko bi pomagala staršem pri plačevanju položnic.	UTD, razbremenitev stroškov
Če bi plačevanje položnic padlo name, bi bilo v primeru UTD lažje, saj bi imela določen dohodek.	UTD, razbremenitev stroškov
Zmanjšal bi strah kaj bo v prihodnosti.	UTD, varnost
Manjša skrb, če bom dobila zaposlitev.	UTD, varnost
V prihodnosti bi verjetno zmanjšal stres.	UTD, zmanjšal stres
Dohodki so okoli 1300€.	Dohodek
Stroški za hišo odvisni od letnega časa. Pozimi so 400€, poleti pa 200€.	Stroški hiša

Za avto so 260€, hrana od 200 do 300€, telefon, zavarovanja in podobno še 200€.	Stroški avto, stroški hrana, stroški telefon, zavarovanje
Še okoli 100€ za nepotrebne stvari.	Stroški ostalo
Če bi kaj želel ali potreboval bi si verjetno lahko privoščil, saj imam veliko prostora za optimizacijo odhodkov.	Ni odrekanj
Manjka mi pogodba za nedoločen čas, saj si z pogodbo za določen čas ne morem dobiti kredita za obnovo hiše.	Ne stalna zaposlitev
V primeru, da bi nujno potreboval denarno pomoč bi se obrnil na družino.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Sicer pa zaslužek dobim od zaposlitve, ki pa je zaenkrat dovolj visok.	Dohodek od zaposlitve
Obnova hiše, in sicer fasado, okna, streho.	Želja
Tudi avto je že kar slab in glede na to da ga potrebujem za prevoz v službo, naredim namreč 100 km na dan, bi bilo fino če bi se usedel v novejšega oziroma vsaj v takega za katerega bi vedel, da bo sigurno vžgal.	Želja
Da bi bil brez službe, saj bi tako ostal brez dohodka.	Strah pred izgubo dohodka
Nimam posebnih načrtov.	Ni načrtov
Glavno mi je ohraniti zaposlitev.	Načrt za prihodnost
Optimizirati odhodke.	Načrt za prihodnost
Ne bi bil žalosten če bi dobil dodaten dohodek.	UTD, zadovoljstvo
Vložil v dodatna potovanja.	UTD, potovanja
Bilo bi lažje, če bi imel zagotovljen dohodek v primeru izgube službe.	UTD, razbremenitev, varnost
Odkvisno v kolikšni višini bi bil (za razbremenitev pred izgubo službe).	UTD, razbremenitev
Trenutno delam v vrtcu preko Študentskega servisa.	Dohodek, študentsko delo Lastna sredstva
Z delom dobim nekje od 400-600 evrov.	Dohodek
Od zaslužka lahko privarčuje 200€.	Varčevanje
Stroške imam samo s hrano in različnimi dobrinami, kot npr. potovanja, oblačila, itd., za katere porabi privarčevan denar.	Stroški hrana, stroški ostalo
Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.	Razbremenitev stroškov Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.	Razbremenitev stroškov Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Za hrano porabim 120€ na mesec, kar pa si razdelim s fantom na polovico.	Stroški hrane, delitev stroškov
Trenutno bi rekla da mi ne manjka nič.	Ni odrekanj
Super bi bilo če bi zadela na lotu in ne bi rabila gledati na denar.	Obremenjevanje z denarjem
Služba za nedoločen čas, da ne bi živela v strahu kako bom preživela.	Želja
Da bi lahko fantu pomagala pri obnovi hiše.	Želja
Trenutno s fantom ne moreva obnoviti hiše.	Odrekanje
Prejšnja leta ko nisem delala, mi je oče dal vsak teden 50€, kar je zadoščalo za cel teden ali malo več, ampak nisem kaj dosti privarčevala.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Od sorodnikov dobim denar za božič in za rojstni dan.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina

Delo med počitnicami.	Študentsko delo, lastna sredstva
Velikokrat pogledam na ceno in si določene stvari ne privoščim.	Odrekanje
Ne vem kaj si želim in si ne morem privoščiti.	Ni odrekanj
Imela bi avto.	Želja
Več bi potovala.	Želja
Strah za prihodnost, kaj bo z službo.	Strah za prihodnost
Sedaj ko sem študentka mi nič ne manjka.	Sedaj ni odrekanj
Kaj bo, ko ne bom mogla več delati preko študentskega servisa, ko bom rabila redno službo in je morda ne bom dobila.	Strah za prihodnost
Trenutne razmere so ok.	Trenutno ni strahov
V prihodnosti si želim redne službe.	Načrt za prihodnost
Rada bi imela solidno plačo (okoli 1200€).	
Plača, s katero bi dostojno živela.	Načrt
Da bi s fantom oba imela takšno plačo (1200€).	Želja
Da bi lahko s fantom kaj načrtovala in si tudi kaj ustvarila.	Želja
S plačo bi rada tudi kaj privarčevala.	Načrt
Da bi bili v prihodnosti dve plači in ne bi rabil gledati na vsak cent.	Načrt
Da bi zaključila faks in potem dobila redno službo.	Načrt
Tudi za fanta želim, da bi dobil redno službo.	Želja
Bila bi vesela dodatnega dohodka, saj denar vedno prav pride.	UTD, zadovoljstvo
Denar ni vse, ampak je brez njega zelo težko živeti.	UTD, pomembnost denarja
Namenila bi ga za obnovo hiše, mogoče kakšen študij, veliko bi potovala.	UTD, poraba temeljnega dohodka
Če bi dobila zadostno vsoto bi si vzela eno leto in šla potovati.	UTD, več možnosti, čas, potovanje
Morda bi izkoristila dohodek, če bi bil dovolj velik in mi ne bi bilo treba zraven še delati.	UTD, možnost ne dela
Ne bi mogla cele dneve samo poležavati in nič delati, zaradi tega bi si vseeno poiskala zaposlitev.	UTD, kljub zagotovljenemu dohodku delala
Določeno vsoto bi dala tudi staršem in sorodnikom.	UTD, delitev denarja, denarna pomoč drugim
Življenje bi bilo lažje.	UTD, razbremenitev
Ne bi rabil toliko gledati kaj boš kupil in kaj ne.	UTD, razbremenitev
Lahko bi si več privoščil in tudi komu drugemu olajšal življenje.	UTD, več možnosti
Zmanjšal strah glede službe.	UTD, razbremenitev, varnost
Socialno imam.	Dohodek, lastna sredstva
Plačam z njo (socialno) položnice pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik.	Breme, odrekanje Stroški stanovanje, stroški hrana
270€ na mesec (socialna).	Dohodek, lastna sredstva
Pa si znam nabavt prehrano pa si splanirat mal za naprej, ampak še vseen ne gre.	Odrekanje
Osebna higiena, cigareti.	Stroški ostalo
Za en teden dni v mescu mi za hrano znese.	Stroški hrana, premalo sredstev za hrano
Položnice, zdeji zimski čas.. okroglo 200€ no, 150 do 200€.	Stroški stanovanje

Polet je manj (položnice), ampak mi še vseeno ne znese.	Stroški stanovanje
Če bi imel 500€ pa bi šlo skor čez, pa bi mogu bit zelo previden, da bi šlo čez.	Željen dohodek
Imam tetko, k me mal zalaga s hrano pa dnarjem.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Js za njo (tetko) skrbim tut, hodim v trgovino pa take stvari ne, js sm njen kot, kako bi reku... skrbnik no, sm njej.	Skrb za druge, socialna mreža, družina
(Teta) Da včasih kšnga desetaka, včasih dvajset.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Mal se znajdem, mal probam tle, mal se zapufam.	Zunanja sredstva, socialna mreža, nadomeščanje premajhnega dohodka
Zapufam se tam cirka od 50 do 70 €.	Nadomeščanje premajhnega dohodka
Večino gre za hrano, ne za cigarete.	Stroški hrana
Sam zdravja no.	Želja
Zdravje me je mal zapustu, glede mehurja pa to.	Breme, zdravstvene težave
Ne morem privoščit da bi si zobe zrihtov (privat).	Odrekanje, želja
Nimam strahov s temi materialnimi sredstvi.	Ni strahov
Ta situacija je men najboljša k jo mam zdej.	Zadovoljstvo, ni strahov
Kralji ulice oni men pomagajo zlo.	Zunanja sredstva, socialna mreža, društvo
Edino zdravje, to se moram zdaj mal pocajtat.	Zdravstvene težave
Kšno upokojenko za prijateljico dobit.	Načrt za prihodnost
Skuterja bi imel.	Želja, načrt
Leče. Sem imel očala pa sem se ga enkrat napil na metelkovi in sm jih zgubu.	Želja
Zihr dnar bi mi pomenil.	UTD, siguren dohodek
Bi si prilagodil situacijo življenjsko.	UTD, več možnosti
Vsak mesec si naredim spisek, kupu bom to pa to.	Odrekanje, breme
Kupujem bolj močne stvari, k so krepke, ne kupujem lahke hrane, ker ipak nekej počnem.	Stroški hrana, nakup hrane
Razširil bi si obzorja, kolikor bi se dal.	UTD, več možnosti
Bivši brezdomci, mi nismo tisti k bi znal šparat. Js če mam denarnico js ne smem met nič denarja noter. Če ga mam, more it.	Težave z ohranjanjem denarja
Sem že dost dosegu, no kukr sm bil, s temi kralji, s pomočjo kraljev pa Bojana, našega taglavnega.	Napredek na osebnem področju, zunanja sredstva, socialna mreža, društvo
Razbremenil te.	UTD, razbremenitev
Manj se čustveno obremenjuješ kaj bom pa zdej.	UTD, manj obremenjevanja
Mogu bi si mal načrta nardit. S tem ko si načrt narediš se pa tud mal razbremeniš.	Načrtovanje stroškov, razbremenitev
Načrt nardim. Točno veš, to to nabavš, mam za 14 dni. Poravnaš neke dolgove.	Načrtovanje stroškov
Js vedno to (poravnam dolgove) prvo nardim, sicer se zadolžim, ampak nimam.. vedno poravnam.	Vračanje dolgov
Ja bi blo bolj ne, v vsakem primeru.	UTD, izboljšal situacijo
Dobim 414€ (pokojnina).	Dohodek, lastna sredstva
Partnerka dobi plačo. To gre.	Zunanja sredstva, socialna mreža, partnerka
Drgač pa čakava zdej en stanovanje, pa ne vem kaj zdej čakajo, kr nč ne dajo. Plačujeva pa od tega nč ni.	Težave s stanovanjem

500 – 600 evrov na mesec (stroški, brez hrane).	Stroški
Če bi bil sam brez svoje partnerke, pa bi imel samo tole svoje 414, bi imel za stroške pa še to ne vem. Za jest ne vem če bi imel.	Ne zadosten dohodek
Ne bi prišel skoz (brez partnerke).	Ne zadosten dohodek zunanja sredstva, socialna mreža, partnerka
Manjka dost.	Odrekanje
Ne smeš delat na črno. Js če bi hotu it delat bi mu dela dost pa bi zaslužu nekej, sm k ne smeš.	Ne zmožnost dodatnega zaslužka
Če bi me sosed vidu da sm šu delat nekajm, pa da me prjav na davčno, davčna pa men direkt penzijo vzame.	Ne zmožnost dodatnega zaslužka
Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov.	Dodatno delo, lastna sredstva
Zdej sm se pa cigaretom odreku.	Odrekanje
Ne pijem.	Odrekanje
Ja se odrekam tut ja.	Odrekanje
Lahko bi šel kej na Gorenjsko gor, al pa na morje, ampak če ni dnarja ni dnarja, nimaš kej. Ne moreš.	Odrekanje, ni sredstev za dopust
Ja, mal tko pomagam ja. Sej to ni nč kej težkega dela ni, pa se nč kej dost ne vid ne. Tistele zajle potegneš vn, tmle pr pingvinu, pa povštrčke daš gor, pa pepelnike, pa cukr.. to je vse	Dodatno delo
Pa kava je zastonj pa kdaj kakšen rogljiček.	Dodatek pri delu
Šel bi na Gorenjsko ali pa na morje, al pa v hribe, tko mal v naravo pa je..	Želja, dopust
Mojih strahov ni nobenih. Penzija.. sej je ne morjo več znižat kokr je znižana že.	Ni strahov
Moram zdle najdt, bom vidu če ne bom tle stanovanja dubu v Ljubljani, bova šla z mojo na primorsko.	Načrt za prihodnost stanovanje
Se je ona rodila na primorskem (partnerka) pa bova šla pol pa ke (če ne bosta v Ljubljani dobila stanovanja). Tam je pa stric, pa ma vinograd, pa bom pr njemu mal pomagal. Bom breskve obiral pa tko.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina od partnerke
Pol bi šel za ene 10, 14 dni nekam spravu, na kšno morje al pa km.	UTD, omogočil dopust
Privoščil dopust, morja brez telefona, brez vsega.	UTD, omogočil dopust
(dopust) odklop, da se spočijem pa je.	UTD, omogočil dopust
Razbremenil bi me.	UTD, razbremenitev
Bi blo manj stresa.	UTD, zmanjšal stres
Dohodki so 1500€.	Dohodek, lastna sredstva
Odhodki so pa okoli 1200€, pa še kaj dodatno pride na mesec.. v glavnem se zmeraj vse porabi.	Stroški skupaj
Al pa še zmanjka (večji stroški od dohodka).	Stroški večji od dohodka
Vsaj 300€ na mesec, da bi nekako mejčkn lažje se pokrival vsi stroški.	Želena dodatna vsota na mesec
1200 se porabi za..uno.. od hrane, bencina, oblačil, teh tekočih stroškov. Ko pa nekaj crkne v hiši al pa pri avtu.. je pa dodatni strošek za kar	Poraba dohodka, dodatni stroški

pa zmanjka.	
Al si je treba sposodit neke pa naslednji mesec spet vrniti pa tako naprej.	Nadomeščanje stroškov, zadolžitev
Ne da se nič pršparat.	Ni možnosti varčevanja
Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..	Sredstva le za osnovne stvari
Ja sposodit, po navad od doma. Al mami al pa kej, pa da se potem vrne.	Sposojanje denarja, zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Itak je tuk našponan in pocen stvari, da..	Kompenzacija pri potrošnji, odrekanje
S sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara.	Kompenzacija pri potrošnji
Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k je tuk to treba 70 evrov na mesec plačat.	Kompenzacija pri potrošnji
Da mi ne bi blo treba glih čist za vsak evro pogledat. Ko greš ne vem kupit si za obleč.	Breme, treba zelo paziti na stroške
Zdle na primer pečica vrata, pa pralni stroj spet smrdi, pa prikolico bo treba plačat,...	Dodatni stroški
Pa bo recimo od dohodnine ostal, k nimam otrok čez leto prijavljenih pa se mi pozna pri plači ne, pa dobim tuk manj, pa bom pol dobila tuk vrnjen.	Denar za pokrivanje nekaj dodatnih stroškov
Pa da si lahko, ne vem.. za 100€ kupiš nekaj, ne vem kaj, brez da ti bo na koncu meseca zmanjkal za hrano, za bencin al pa ne vem kaj.. za tisto osnovno kar mora bit.	Želja
Za penzijo potem edin, če ne vem ne bo nekdo doma (od otrok), je nemogoče hišo vzdrževat, plačevat al kar koli.	Strah za prihodnost
Če se kaj pokvari. Tud en mesec ne prideš, k bi s tistim lepo prišel čez, da se neke ne pokvari. To je, ne vem.. al pomivalc, al pralni stroj, al sušilc, al pečica,... neki crkne. Al avto k ga moraš dat na servis in je spet 370 evrov. In to je od tuk dnarja in ti pol ne ostane nč. In tako je čist vsak mesec.	Strah pred dodatnimi stroški
Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega. In da bi ne vem, vsaj mejčkn blu več, pa bi to šlo čez.	Stalni dodatni stroški, premalo sredstev za pokrivanje
Rada bi vsaj neke najdla zraven za delat, da bi to pokrila. Lahko grem js al pospravljat ali pa neke dodatno delat, da dobim to noter. Če bi šla dvakrat ali pa trikrat na teden, bi to kar hitr dobila.	Načrt za dodatno delo
Prikolica, ki jo imamo v kampu, da se še naprej omogoča.	Želja, načrt za prihodnost
Pa da pridejo do službe (sinovi), pa se bodo lahko sami preživel. Pol pa nekaj bomo že pršli čez.	Želja
Ta denar bi pomenil, da ko je treba ne vem kaj oken zamenjat ali ko je treba kar koli aveš.	UTD, prihranek
Da se nalaga nekam na kup. In ko je treba, ne vem k crkne centralna, da imaš kje vzeti.	UTD, prihranek, sredstva za dodatne stroške
Nek prihranek.	UTD, prihranek

Pa da ko nekaj crkne, da si ni treba sposojat, tako kot si je treba zdej.	UTD, možnost, da sam pokriješ vse stroške
Razbremenil bi.	UTD, razbremenitev
Ena varnost je.	UTD, varnost
Ne rabiš študirat kaj bo, ko bo nekaj crknlo, kaj bo pa zdej.	UTD, razbremenitev
Prinesel bi občutek varnosti.	UTD, varnost
Od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400€.	Dohodek, lastna sredstva
Med 200 in 300 recimo.	Stroški
Jah kaj pa vem, če se odrekam.	Odrekanje
Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igrco, kakšn film, knjigo.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej.	Odrekanje, želja
Več denarja bi rabu, da bi se rabu mn sekirat, mn gledat.	Odrekanje, breme
Zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane.	Breme, lastna sredstva, študentsko delo
Drgač razn štipendijo k mam, nebi imel nič, če ne bi delal.	Lastna sredstva, dohodek, pomanjkanje dohodka brez dodatnega dela
Ne bi delal v tej službi, k mi ni tuk vseč, če ne bi rabil denarja.	Breme, delo, ki ga ne veseli
Mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.	Odrekanje, želja
Ja, pač starši mi dajo, sorodniki.. dedo pa babi, teta kdaj, za rojstni dan v bistvu. Pa M. (sorodnica) kdaj.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevat, ker ga ma moja punca.	Razbremenitev stroškov
Velik bi iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pogledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost.	Breme, kompenzacija pri potrošnji
Probam stvari popraviti, ne pa novih kupiti, pa jih receklirot.	Breme, kompenzacija pri potrošnji
Manj grem kam, sem varčen. Racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim.	Odrekanje, kompenzacija pri potrošnji
Po Ljubljani se s kolesom vozim, da mi ni treba kupiti urbane.	Odrekanje, kompenzacija pri potrošnji
Da bi si lahko kupi kakšen bolj soliden avto, k ne bi bil čist razmajen pa slab.. pač tak k se velikokrat pokvari.	Želja
Boljše kolo.	Želja
Mogoče bi si še kakšno stvar več za vrt kupi. Kakšno orodje, al pa kakšno toplo gredo.	Želja
Da ne bi dobil službe v kateri ne bi bil zares zadovoljen pa bi mogu delat zaradi zaslužka v njej.	Strah glede prihodne zaposlitve
Da ne bom tuk hitr, pa tuk uspešno opravil tega letnika oziroma študija, zaradi tega ker moram še delat zraven.	Strah glede študija
Da zaključim študij.	Načrt
Da ugotovim med tem (študijem) kaj bi čist točno delal, ker zdej še ne vem čist.	Načrt
Da si najdem eno službo v kateri bi užival, pa bi mi blu lušno, pa v kateri bi bil tut dobr plačan	Načrt
Na začetku ne, ampak pol pa od 2000 do 3000	Načrt, želja

evrov (plača).	
Da bi živu nekje samostojno. Da bi živu v nekej stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo. Ne nujno lastno, če bi bilo kakšno primerno stanovanje ne bi imel nič proti.	Želja po osamosvojitvi, načrt za prihodnost
Bi živel bolj na podeželju, v miru.	Želja
Imel bi vrt.	Želja, načrt
Pa neko družino nekoč, mogoče kšnga otroka posvojiti, pa mogoče še enga svojga.	Načrt
Mam tud željo, no trenutno, se aktivirat pa se včlanit v kakšno tako organizacijo, da bi pomagal spremeniti tu, da je tako, da se ne bi rabu tuk obremenjevat s tem, da so delodajalci izkoriščevalski nekateri, pa ne vem... ta globalni sistem neenakosti.	Želja
Mogoče bi imel tudi lastno podjetje enkrat.	Načrt
Taka velika želja je, da ne bi živel v stresu. Da ne bi bil stalno, vsak dan, vsakič ko greš v službo.	Želja
Pa konc koncev tudi obremenjevanje finančno za vse (da tega ne bi bilo).	Želja
Velik bi mi pomenil.	UTD, zadovoljstvo
Ne bi rabu v službo hoditi, lahko bi namest tega časa, ko sem v službi počel kaj tazga kar me zanima, mogoče tud v smeri mojga študija.	UTD, razbremenitev, več možnosti, več časa
Ne bi se rabu tuk obremenjevat.	UTD, razbremenitev
Lahko bi si kakšno od teh stvari kupu k me zanimajo, pa bi mi pomagale pri tem. v zvezi z računalništvom, vrtom, z gojenjem zelenjave ali pa rastlin nasploh.	UTD, več sredstev za hobije
Lahko bi se vključil v družbeno organizacijo.	UTD, več časa
Lahko bi pustil to zaposlitev, ki jo opravljam sedaj, ki me ne veseli tako.	UTD, več možnosti, možnost po ne delu
Mogoče bi se lahko direkt zaposlil, ne bi izkoristil absolventa.	UTD, več možnosti
Verjetno ne bi delal med študijem.	UTD, več možnosti, več časa za študij
Ne bi bilo nujno, da bi delal in bi ta čas lahko posvetil še drugim stvarem, pa to je od 8 do 16 ur tedensko oziroma ja no od 9 do 16 ur bi lahko namenil študiju.	UTD, več časa za študij, možnost po ne delu
Ne bi bil odvisen od tega da delam ali pa od pomoči družine, sorodnikov, ki mi dajo denar.	UTD, več možnosti, pomagal pri osamosvojitvi
Lahko bi se osamosvojil.	UTD, osamosvojitve
Pomenil bi neko varnost. Zdaj na primer je še vedno tisti strah če ne bom imel dovolj prihodka, da pokrijem stroške.	UTD, varnost, zmanjšal strah pred stroški
Kdaj grem v službo, tudi če nimam časa, ker me žene ta strah, da bom imel premalo dohodka.	UTD, razbremenitev, zmanjšal strah pred stroški
(strah) da bom moral porabit prihranke, za to da bom kupil hrano, za pač te vsakdanje stvari, nafto pa tako.	Strah za prihranke
Z UTD strah pred prenizkim dohodkom manjši, če bi bil ta zadost velik, drugače bi še vedno mogel nekaj narediti dodatno.	UTD, zmanjšal strah pred nizkim dohodkom
Še vseeno bi bil v pomoč (tudi če ne bi bil dovolj visok).	UTD, pomagal tudi če bi bil prenizek
Sem naklonjen ideji UTD, ampak tako kot	UTD, naklonjenost ideji

pravim, mogel bi biti zadost visok, da ne bi s tem... recimo potem bi se ukinili nekateri drugi socialni transferi verjetno, in če bi potem naj dobival nekateri, ki so že zdaj ogroženi, bi bilo to malo nesmiselno.	
Tud v svetu v kakršnem živimo, se mi zdi dobra ideja, ker zaposlitev bo čedalje manj in je treba nekak rešit ta problem in prerazporedit denar.	UTD, dobra ideja
Za položnice plačam, zdaj poleti mal manj.. zdaj me pridejo 335 evrov.	Stroški položnice
Plus pika kartica, to je hrana, me pride od 350 do 400 evrov, ker imam sladkorno in potrebujem drugo hrano.	Stroški hrana
Pol ta ki mi pride čistit, pol masaža nog, pa pedikura tako da na koncu meseca ostane 5 do 10 evrov.	Stroški ostalo, stroški skoraj tolikšni kot dohodek
Penzija je 723 evrov.	Dohodek, lastna sredstva
Težave s hrbtenico.	Breme, težave z zdravjem
Invalidnina 42 evrov na mesec.	Dohodek, lastna sredstva
Stroškov imam pa več (kot je invalidnina).	Premajhna invalidnina, glede na stroške zaradi zdravje
Kopat se sama ne moram, ne moram nog dvignit.. moj zdravnik mi je rekel naj banjo vn vržem, pa nimam denarja.	Breme, ne prilagojena kopalnica
Meni moje prijateljice prinesejo to, uno, tretje in mi tako pomagajo.	Zunanja sredstva, socialna mreža, prijateljice
In potem, ko pride kaj vmes, na primer zdaj v sredo sem mogla taksi najet do očesne in je to 20 evrov, kar je spet dodaten strošek.	Dodatni stroški
Danes me je peljala moja.. ki sva delali skupaj v nabavo. Samo to ne morem vlečt ane.	Zunanja sredstva, socialna mreža, prijateljica
Zdej lej, 25.ga ta mesec me pelje ena moja prijateljica, na Jesenice k ortopedu.	Zunanja sredstva, socialna mreža, prijateljica
Nikoli noče, da ji dam za bencin. Če bi še to mogla.. ampak jo potem moram nekam na kosilo peljat. To so vse taki stroški, ki ne misliš da so, ampak so.	Zunanja sredstva, socialna mreža, prijateljica Dodaten strošek
Da bi lahk mirno, tako skos normalno prišla, bi mogla biti penzija vsaj 1000 ne, da bi pokrivala vse take stroške.	Želen mesečni dohodek
Lej že ne vem kolik let zbiram skup, da bi pobelila. Pa mi zmanjka!	Pomanjkanje sredstev za beljenje, ni možnosti varčevanja
Sploh ne morem pršparat zadost.	Ni možnosti varčevanja
Sam da bi prebelila. Ker nisem vajena v umazaniji bit.	Želja
Da me je strah? V življenju me ni bilo strah.	Ni strahov
Zame, je zjutraj ko se zbudim in vidim da sem še živa.. in da bi to iz dneva v dan bilo.	Ni načrtov za prihodnost
Jaz ne maram nobenih načrtov delat.	Ni načrtov
Velik bi pomenil. Ponovno rojstvo.	UTD, zadovoljstvo, več možnosti
Da bi si lahko še eno fizioterapevtko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirat celo hrbtenico in noge.	UTD, več sredstev za zdravje Želja
(fizioterapija) Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli. Fizioterapija, masaža pa pomaga.	UTD, več sredstev za zdravje Odrekanje

Več bi dala za zdravje. Zdaj si ne morem več privoščiti.	UTD več sredstev za zdravje
Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra.	Načrt, želja

ZDRUŽEVANJE SORODNIH POJMOV V KATEGORIJE

Izluščila sem naslednje kategorije in podkategorije:

- VIRI
- DOHODEK
- STROŠKI
- PERSPEKTIVA
 - o Želje
 - o Strahovi
 - o Načrti
- BREME (odrekanje)
- UTD

VIRI
Glavni vir mojih sredstev je babica, saj je ta najbolj konstantna.
(babica) Vsak mesec mi da 50€, ob rojstnem dnevu, godu in božiču pa še nekaj dodatno.
Večino mojega dohodka predstavlja poletno delo.
Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še na vsake toliko časa kakšen evro.
V primeru, da bi nujno potreboval denarno pomoč bi se obrnil na družino.
Trenutno delam v vrtcu preko Študentskega servisa.
Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.
Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.
Prejšnja leta ko nisem delala, mi je oče dal vsak teden 50€, kar je zadoščalo za cel teden ali malo več, ampak nisem kaj dosti privarčevala.
Od sorodnikov dobim denar za božič in za rojstni dan.
Delo med počitnicami.
Socialno imam.
Imam tetko, k me mal zalaga s hrano pa dnarjem.
Js za njo (tetko) skrbim tut, hodim v trgovino pa take stvari ne, js sm njen kot, kako bi reku... skrbnik no, sm njej.
(Teta) Da včasih kšnga desetaka, včasih dvajset.
Mal se znajdem, mal probam tle, mal se zapufam.
Kralji ulice oni men pomagajo zlo.
Sem že dost dosegu, no kukr sm bil, s temi kralji, s pomočjo kraljev pa Bojana, našega taglavnega.
Pokojnina.
Partnerka dobi plačo. To gre.
Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov.
Se je ona rodila na primorskem (partnerka) pa bova šla pol pa ke (če ne bosta v Ljubljani dobila stanovanja). Tam je pa stric, pa ma vinograd, pa bom pr njemu mal pomagal. Bom breskve obiral pa tko.
Dohodki so 1500€.
Ja sposodit, po navad od doma. Al mami al pa kej, pa da se potem vrne.
Od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400€.
Zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane.
Drgač razn štipendijo k mam, nebi imel nič, če ne bi delal.
Starši mi dajo.
Sorodniki.. dedo pa babi, teta kdaj, za rojstni dan v bistvu.
Pa M. (sorodnica) kdaj.
Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevati, ker ga ma moja punca.
Penzija je 723 evrov.
Invalidnina 42 evrov na mesec.
Meni moje prijateljice prinesejo to, uno, tretje in mi tako pomagajo.
Danes me je peljala moja.. ki sva delali skupaj v nabavo. Samo to ne morem vlečt ane.
Zdej lej, 25.ga ta mesec me pelje ena moja prijateljica, na Jesenice k ortopedu

DOHODEK
Na mesec dobim približno 85€, če vse skupaj seštejem in razdelim na 12 delov.
Poleti dobim več ker delam.
Čez leto je po navadi moj mesečni dohodek okoli 50 evrov.
Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še vsake toliko časa kakšen evro.
Dohodki so okoli 1300€
Z delom dobim nekje od 400-600 evrov.
Od zaslužka lahko privarčuje 200€.
Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.
Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.
270€ na mesec (socialna).
Če bi imel 500€ pa bi šlo skor čez, pa bi mogu bit zelo previden, da bi šlo čez.
(Teta) Da včasih kšnga desetaka, včasih dvajset.
Mal se znajdem, mal probam tle, mal se zapufam.
Zapufam se tam cirka od 50 do 70 €.
Dobim 414€.
Če bi bil sam brez svoje partnerke, pa bi imel samo tole svoje 414, bi imel za stroške pa še to ne vem. Za jest ne vem če bi imel.
Ne bi prišel skoz (brez partnerke).
Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov.
Pa kava je zastonj pa kdaj kakšen rogljiček.
Dohodki so 1500€.
Pa bo recimo od dohodnine ostal, k nimam otrok čez leto prijavljenih pa se mi pozna pri plači ne, pa dobim tuk manj, pa bom pol dobila tuk vrnjen.
Od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400€.
Drgač razn štipendijo k mam, nebi imel nič, če ne bi delal.
Penzija je 723 evrov.
Da bi lahk mirno, tako skos normalno prišla, bi mogla biti penzija vsaj 1000 ne, da bi pokrivala vse take stroške.
Invalidnina 42 evrov na mesec.
STROŠKI
Povprečno na mesec zapravim 60€.
Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin.
Stroški za hišo odvisni od letnega časa. Pozimi so 400€, poleti pa 200€.
Za avto so 260€, hrana od 200 do 300€, telefon, zavarovanja in podobno še 200€.
Še okoli 100€ za nepotrebne stvari.
Stroške imam samo s hrano in različnimi dobrinami, kot npr. potovanja, oblačila, itd., za katere porabi privarčevan denar.
Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.
Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.
Za hrano porabim 120€ na mesec, kar pa si razdelim s fantom na polovico
Plačam z njo (socialno) položnice pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik.
Osebna higiena, cigareti.
Znese mi za en teden v mescu za hrano.
Položnice, zdej zimski čas.. okroglo 200€ no, 150 do 200€.
Polet je manj (položnice), ampak mi še vseeno ne znese.
Večino gre za hrano, ne za cigarete.
Mogu bi si mal načrta nardit. S tem ko si načrt narediš se pa tud mal razbremeniš.
Načrt nardim. Točno veš, to to nabavš, mam za 14 dni. Poravnaš neke dolgove.
Js vedno to (poravnam dolgove) prvo nardim, sicer se zadolžim, ampak nimam.. vedno poravnam.
500 – 600 evrov na mesec (stroški, brez hrane).
Odhodki so pa okoli 1200€, pa še kaj dodatno pride na mesec.. v glavnem se zmeraj vse porabi.
Al pa še zmanjka (večji stroški od dohodka).

1200 se porabi za..uno.. od hrane, bencina, oblačil, teh tekočih stroškov. Ko pa nekaj crkne v hiši al pa pri avtu.. je pa dodatni strošek za kar pa zmanjka.
Al si je treba sposodit nekje pa naslednji mesec spet vrnit pa tako naprej.
Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..
Itak je tuk našponan in pocen stvari, da..
S sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara.
Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k je tut to treba 70 evrov na mesec plačat.
Zdle na primer pečica vrata, pa pralni stroj spet smrdi, pa prikolico bo treba plačat,...
Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega. In da bi ne vem, vsaj mejčkn blu več, pa bi to šlo čez.
Med 200 in 300 recimo.
Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevati, ker ga ma moja punca.
Velik bi iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pogledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost.
Probam stvari popraviti, ne pa novih kupiti, pa jih receklirat.
Manj grem kam, sem varčen. Racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim.
Po Ljubljani se s kolesom vozim, da mi ni treba kupiti urbane.
Za položnice plačam, zdaj poleti mal manj.. zdaj me pridejo 335 evrov.
Plus pika kartica, to je hrana, me pride od 350 do 400 evrov, ker imam sladkorno in potrebujem drugo hrano.
Pol ta ki mi pride čistit, pol masaža nog, pa pedikura tako da na koncu meseca ostane 5 do 10 evrov.
In potem, ko pride kaj vmes, na primer zdaj v sredo sem mogla taksi najeti do očesne in je to 20 evrov, kar je spet dodaten strošek.
Nikoli noče, da ji dam za bencin. Če bi še to mogla.. ampak jo potem moram nekam na kosilo peljat. To so vse taki stroški, ki ne misliš da so, ampak so.
Lej že ne vem kolik let zbiram skup, da bi pobelila. Pa mi zmanjka!
Sploh ne morem pršparat zadost.
BREME
Nič mi ne manjka, se ne odrekam.
Pri potrošnji se ne omejuje, kupim kar rabim in želim, za to imam dovolj sredstev.
Če bi kaj želel ali potreboval bi si verjetno lahko privoščil, saj imam veliko prostora za optimizacijo odhodkov.
Manjka mi pogodba za nedoločen čas, saj si z pogodbo za določen čas ne morem dobiti kredita za obnovo hiše.
Trenutno bi rekla da mi ne manjka nič.
Super bi bilo če bi zadela na lotu in ne bi rabila gledati na denar.
Trenutno s fantom ne moreva obnoviti hiše.
Velikokrat pogledam na ceno in si določene stvari ne privoščim.
Ne vem kaj si želim in si ne morem privoščiti.
Sedaj ko sem študentka mi nič ne manjka.
Plačam z njo (socialno) položnice pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik.
Za en teden dni v mescu mi za hrano znese.
Zdravje me je mal zapustu, glede mehurja pa to.
Ne morem privoščiti da bi si zobe zrihtov (privat).
Edino zdravje, to se moram zdaj mal pocajtat.
Vsak mesec si naredim spisek, kupu bom to pa to.
Bivši brezdomci, mi nismo tisti k bi znal šparat. Js če mam denarnico js ne smem meti nič denarja noter. Če ga mam, more it.
Drgač pa čakava zdej en stanovanje, pa ne vem kaj zdej čakajo, kr nč ne dajo. Plačujeva pa od tega nč ni.
Manjka dost.
Ne smeš delat na črno. Js če bi hotu it delat bi mu dela dost pa bi zaslužu nekej, sm k ne smeš.

Če bi me sosed vidu da sm šu delat nekajm, pa da me prjav na davčno, davčna pa men direkt penzijo vzame.
Zdej sm se pa cigaretom odreku.
Ne pijem.
Ja se odrekam tut ja.
Lahko bi šel kej na Gorenjsko gor, al pa na morje, ampak če ni dnarja ni dnarja, nimaš kej. Ne moreš.
Al si je treba sposodit nekje pa naslednji mesec spet vrnit pa tako naprej.
Ne da se nič pršparat.
Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..
Itak je tuk našponan in pocen stvari, da..
S sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara.
Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k je tut to treba 70 evrov na mesec plačat.
Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega.
Da mi ne bi blo treba glih čist za vsak evro pogledat. Ko greš ne vem kupit si za obleč.
Jah kaj pa vem, če se odrekam.
Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igrco, kakšn film, knjigo.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej.
Več denarja bi rabu, da bi se rabu mn sekirat, mn gledat.
Zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane.
Ne bi delal v tej službi, k mi ni tuk všeč, če ne bi rabil denarja.
Mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.
Velik bl iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pogledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost.
Probam stvari popraviti, ne pa novih kupiti, pa jih receklirat.
Manj grem kam, sem varčen. Racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim.
Po Ljubljani se s kolesom vozim, da mi ni treba kupiti urbane.
Težave s hrbtenico.
Stroškov imam pa več (kot je invalidnina).
Kopat se sama ne moram, ne moram nog dvignit.. moj zdravnik mi je rekel naj banjo vn vržem, pa nimam denarja.
(fizioterapija) Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli. Fizioterapija, masaža pa pomaga.
PERSPEKTIVA
Želje
Nov računalnik, ni nujno potreben, vendar je ta že star.
Želim si potovati, vendar za to ni ne sredstev ne časa.
Obnova hiše, in sicer fasado, okna, streho.
Tudi avto je že kar slab in glede na to da ga potrebujem za prevoz v službo, naredim namreč 100 km na dan, bi bilo fino če bi se usedel v novejšega oziroma vsaj v takega za katerega bi vedel, da bo sigurno vžgal.
Služba za nedoločen čas, da ne bi živela v strahu kako bom preživela.
Da bi lahko fantu pomagala pri obnovi hiše.
Imela bi avto.
Več bi potovala.
Da bi s fantom oba imela takšno plačo (1200€).
Da bi lahko s fantom kaj načrtovala in si tudi kaj ustvarila.
Tudi za fanta želim, da bi dobil redno službo.
Sam zdravja no.
Ne morem privoščiti da bi si zobe zrihtov (privat).
Skuterja bi imel.
Leče. Sem imel očala pa sem se ga enkrat napil na metelkovi in sm jih zgubiti.
Šel bi na Gorenjsko ali pa na morej, al pa v hribe, tko mal v naravo pa je..

Pa da si lahko, ne vem.. za 100€ kupiš nekaj, ne vem kaj, brez da ti bo na koncu meseca zmanjkal za hrano, za bencin al pa ne vem kaj.. za tisto osnovno kar mora bit.
Prikolica, ki jo imamo v kampu, da se še naprej omogoča.
Pa da pridejo do službe (sinovi), pa se bodo lahko sami preživel. Pol pa nekaj bomo že pršli čez.
Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igrco, kakšn film, knjigo.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej.
Mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.
Da bi si lahko kupu kakšen bolj soliden avto, k ne bi bil čist razmajen pa slab.. pač tak k se velikokrat pokvari.
Boljše kolo.
Mogoče bi si še kakšno stvar več za vrt kupu. Kakšno orodje, al pa kakšno toplo gredo.
Bi živel bolj na podeželju, v miru.
Imel bi vrt.
Mam tud željo, no trenutno, se aktivirat pa se včlanit v kakšno tako organizacijo, da bi pomagal spremenit tu, da je tako, da se ne bi rabu tuk obremenjevat s tem, da so delodajalci izkoriščevalski nekateri, pa ne vem... ta globalni sistem neenakosti.
Taka velika želja je, da ne bi živel v stresu. Da ne bi bil stalno, vsak dan, vsakič ko greš v službo.
Pa konc koncev tudi obremenjevanje finančno za vse (da tega ne bi bilo).
Sam da bi prebelila. Ker nisem vajena v umazaniji bit.
Da bi si lahko še eno fizioterapevko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirat celo hrbtenico in noge.
Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra.
Strahovi
Plačevanje položnic, saj sem sedaj s tega stališča razbremenjena in zaradi tega trenutno dobro živim.
V primeru plačevanja položnic, bi se razmere spremenile in bi prišlo tudi do odrekaj.
Da bi ostal brez službe in tako brez dohodka.
Strah za prihodnost, kaj bo z službo.
Kaj bo, ko ne bom mogla več delati preko študentskega servisa, ko bom rabila redno službo in je morda ne bom dobila.
Trenutne razmere so ok.
Nimam strahov s temi materialnimi sredstvi.
Ta situacija je men najboljša k jo mam zdej.
Mojih strahov ni nobenih. Penzija.. sej je ne morjo več znižat kokr je znižana že.
Za penzijo potem edin, če ne vem ne bo nekdo doma (od otrok), je nemogoče hišo vzdrževati, plačevati al kar koli.
Če se kaj pokvari. Tud en mesec ne prideš, k bi s tistim lepo prišel čez, da se nekej ne pokvari. To je, ne vem.. al pomivalc, al pralni stroj, al sušilc, al pečica,... neki crkne. Al avto k ga moraš dat na servis in je spet 370 evrov. In to je od tuk dnarja in ti pol ne ostane nč. In tako je čist vsak mesec.
Da ne bi dobil službe v kateri ne bi bil zares zadovoljen pa bi mogu delat zaradi zaslužka v njej.
Da ne bom tuk hitr, pa tuk uspešno opravil tega letnika oziroma študija, zaradi tega ker moram še delat zraven.
(strah) da bom moral porabit prihranke, za to da bom kupil hrano, za pač te vsakdanje stvari, nafto pa tako.
Da me je strah? V življenju me ni bilo strah.
Načrti
Služba, ki bo zagotavljala dohodek in finančno osamosvojitve od staršev.
Nimam posebnih načrtov.
Glavno mi je ohraniti zaposlitev.
Optimizirati odhodke.
V prihodnosti si želim redne službe. Rada bi imela solidno plačo (okoli 1200€).
Plača, s katero bi dostojno živel.
S plačo bi rada tudi kaj privarčevala.
Da bi bili v prihodnosti dve plači in ne bi rabil gledati na vsak cent.
Da bi zaključila faks in potem dobila redno službo.

Kšno upokojenko za prijateljico dobit.
Moram zdle najdt, bom vidu če ne bom tle stanovanja dubu v ljubljani, bova šla z mojo na primorsko.
Rada bi vsaj neke najdla zraven za delat, da bi to pokrila. Lahko grem js al pospravljat ali pa neke dodatno delat, da dobim to noter. Če bi šla dvakrat ali pa trikrat na teden, bi to kar hitr dobila.
Prikolica, ki jo imamo v kampu, da se še naprej omogoča.
Da zaključim študij.
Da ugotovim med tem (študijem) pe kaj bi čist točno delal, ker zdej še ne vem čist.
Da si najdem eno službo v kateri bi užival, pa bi mi blu lušno, pa v kateri bi bil tut dobr plačan.
Na začetku ne, ampak pol pa od 2000 do 3000 evrov (plača).
Da bi živu neke samostojno. Da bi živu v neke stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo. Ne nujno lastno, če bi bilo kakšno primerno stanovanje ne bi imel nič proti.
Imel bi vrt.
Pa neko družino nekoč, mogoče kšnga otroka posvojit, pa mogoče še enga svojga.
Mogoče bi imel tudi lastno podjetje enkrat.
Zame, je zjutraj ko se zbudim in vidim da sem še živa.. in da bi to iz dneva v dan bilo.
Jaz ne maram nobenih načrtov delat.
Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra.
UTD
Lahko bi nekaj denarja privarčevala.
Pomenil bi varnost.
Več bi si upala, tvegala, saj bi imela zagotovljeno vsoto, ki bi omogočila preživetje.
Če bi bila v službi nezadovoljna bi si prej upala dati odpoved.
Poskušala bi UTD privarčevati in si potem kupiti nekaj več.
Lahko bi si vzela čas za potovanje, saj ne bi rabila poleti delati.
Omogočil bi več prostega časa.
Pomagal bi pri osamosvojitvi.
Lahko bi pomagala staršem pri plačevanju položnic.
Če bi plačevanje položnic padlo name, bi bilo v primeru UTD lažje, saj bi imela določen dohodek.
Zmanjšal bi strah kaj bo v prihodnosti.
Manjša skrb, če bom dobila zaposlitev.
V prihodnosti bi verjetno zmanjšal stres.
Ne bi bil žalosten če bi dobil dodaten dohodek.
Vložil v dodatna potovanja.
Bilo bi lažje, če bi imel zagotovljen dohodek v primeru izgube službe.
Odvisno v kolikšni višini bi bil (za razbremenitev pred izgubo službe).
Bila bi vesela dodatnega dohodka, saj denar vedno prav pride.
Denar ni vse, ampak je brez njega zelo težko živeti.
Namenila bi ga za obnovo hiše, mogoče kakšen študij, veliko bi potovala.
Če bi dobila zadostno vsoto bi si vzela eno leto in šla potovati
Morda bi izkoristila dohodek, če bi bil dovolj velik in mi ne bi bilo treba zraven še delati.
Ne bi mogla cele dneve samo poležavati in nič delati, zaradi tega bi si vseeno poiskala zaposlitev.
Določeno vsoto bi dala tudi staršem in sorodnikom.
Življenje bi bilo lažje.
Ne bi rabil toliko gledati kaj boš kupil in kaj ne.
Lahko bi si več privoščil in tudi komu drugemu olajšal življenje.
Zmanjšal strah glede službe.
Zihr dnar bi mi pomenil.
Bi si prilagodil situacijo življenjsko.
Razširil bi si obzorja, kolikor bi se dal.
Razbremeni te.
Manj se čustveno obremenjuješ kaj bom pa zdej.
Ja bi blo bolj ne, v vsakem primeru.
Pol bi šel za ene 10, 14 dni nekam spravu, na kšno morje al pa km.

Privoščil dopust, morja brez telefona, brez vsega.
(dopust) odklop, da se spočijem pa je.
Razbremenil bi me.
Bi blo manj stresa.
Ta denar bi pomenil, da ko je treba ne vem kaj oken zamenjat ali ko je treba kar koli aveš.
Da se nalaga nekam na kup. In ko je treba, ne vem k crkne centralna, da imaš kje vzeti.
Nek prihranek.
Pa da ko nekaj crkne, da si ni treba sposojat, tako kot si je treba zdej.
Razbremenil bi.
Ena varnost je.
Ne rabiš študirat kaj bo, ko bo nekaj crknlo, kaj bo pa zdej.
Prinesel bi občutek varnosti.
Velik bi mi pomenil.
Ne bi rabu v službo hoditi, lahko bi namest tega časa, ko sem v službi počel kej tazga kar me zanima, mogoče tudi v smeri mojga študija.
Ne bi se rabu tuk obremenjeval.
Lahko bi si kakšno od teh stvari kupu k me zanimajo, pa bi mi pomagale pri tem. v zvezi z računalništvom, vrtom, z gojenjem zelenjave ali pa rastlin nasploh.
Lahko bi se vključil v družbeno organizacijo.
Lahko bi pustil to zaposlitev, ki jo opravljam sedaj, ki me ne veseli tako.
Mogoče bi se lahko direkt zaposlil, ne bi izkoristil absolventa.
Verjetno ne bi delal med študijem.
Ne bi bilo nujno, da bi delal in bi ta čas lahko posvetil še drugim stvarem, pa to je od 8 do 16 ur tedensko oziroma ja no od 9 do 16 ur bi lahko namenil študiju.
Ne bi bil odvisen od tega da delam ali pa od pomoči družine, sorodnikov, ki mi dajo denar.
Lahko bi se osamosvojil.
Pomenil bi neko varnost. Zdaj na primer je še vedno tisti strah če ne bom imel dovolj prihodka, da pokrijem stroške.
Kdaj grem v službo, tudi če nimam časa, ker me žene ta strah, da bom imel premalo dohodka.
Z UTD strah pred prenizkim dohodkom manjši, če bi bil ta zadost velik, drugače bi še vedno mogel nekaj narediti dodatno.
Še vseeno bi bil v pomoč (tudi če ne bi bil dovolj visok).
Sem naklonjen ideji UTD, ampak tako kot pravim, mogel bi biti zadost visok, da ne bi s tem... recimo potem bi se ukinili nekateri drugi socialni transferi verjetno, in če bi potem naj dobival nekateri, ki so že zdaj ogroženi, bi bilo to malo nesmiselno.
Tudi v svetu v kakršnem živimo, se mi zdi dobra ideja, ker zaposlitev bo čedalje manj in je treba nekak rešiti ta problem in prerazporediti denar.
Velik bi pomenil. Ponovno rojstvo.
Da bi si lahko še eno fizioterapevtko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirati celo hrbtenico in noge.
(fizioterapija) Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli.
Fizioterapija, masaža pa pomaga.
Več bi dala za zdravje. Zdaj si ne morem več privoščiti.

OSNO KODIRANJE

Enote kodiranja – izjave intervjuvancev	Kode
VIRI	
Glavni vir mojih sredstev je babica, saj je ta najbolj konstantna.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
(babica) Vsak mesec mi da 50€, ob rojstnem dnevu, godu in božiču pa še nekaj dodatno.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Večino mojega dohodka predstavlja poletno delo.	Lastna sredstva, študentsko delo
Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še na vsake toliko časa kakšen evro.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
V primeru, da bi nujno potreboval denarno pomoč bi se obrnil na družino.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Trenutno delam v vrtcu preko Študentskega servisa.	Lastna sredstva, študentsko delo
Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Prejšnja leta ko nisem delala, mi je oče dal vsak teden 50€, kar je zadoščalo za cel teden ali malo več, ampak nisem kaj dosti privarčevala.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Od sorodnikov dobim denar za božič in za rojstni dan.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Delo med počitnicami.	Lastna sredstva, študentsko delo,
Socialno imam.	Lastna sredstva, socialni transferji
Imam tetko, k me mal zalaga s hrano pa dnarjem.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Js za njo (tetko) skrbim tut, hodim v trgovino pa take stvari ne, js sm njen kot, kako bi reku... skrbnik no, sm njej.	Socialna mreža, družina
(Teta) Da včasih kšnga desetaka, včasih dvajset.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Mal se znajdem, mal probam tle, mal se zapufam.	Zunanja sredstva, socialna mreža, znanci
Kralji ulice oni men pomagajo zlo.	Zunanja sredstva, socialna mreža, društvo
Sem že dost dosegu, no kukr sm bil, s temi kralji, s pomočjo kraljev pa Bojana, našega taglavnega.	Zunanja sredstva, socialna mreža, društvo
Pokojnina.	Lastna sredstva, pokojnina
Partnerka dobi plačo. To gre.	Zunanja sredstva, socialna mreža, partnerka
Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov.	Lastna sredstva, dodatno delo
Se je ona rodila na primorskem (partnerka) pa bova šla pol pa ke (če ne bosta v Ljubljani dobila stanovanja). Tam je pa stric, pa ma vinograd, pa bom pr njemu mal pomagal. Bom breskve obiral pa tko.	Zunanja sredstva, socialna mreža, partnerka
Dohodki so 1500€.	Lastna sredstva
Ja sposodit, po navad od doma. Al mami al pa kej, pa da se potem vrne.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400€.	Lastna sredstva, študentsko delo
Zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane.	Lastna sredstva, študentsko delo

Drgač razn štipendijo k mam, nebi imel nič, če ne bi delal.	Lastna sredstva, socialni transfer
Starši mi dajo.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Sorodniki.. dedo pa babi, teta kdaj, za rojstni dan v bistvu.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Pa M. (sorodnica) kdaj.	Zunanja sredstva, socialna mreža, družina
Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevati, ker ga ma moja punca.	Zunanja sredstva, socialna mreža, partnerka
Penzija je 723 evrov.	Lastna sredstva, pokojnina
Invalidnina 42 evrov na mesec.	Lastna sredstva, socialni transfer
Meni moje prijateljice prinesejo to, uno, tretje in mi tako pomagajo.	Zunanja sredstva, socialna mreža, prijateljice
Danes me je peljala moja.. ki sva delali skupaj v nabavo. Samo to ne morem vleči ane.	Zunanja sredstva, socialna mreža, prijateljice
Zdej lej, 25.ga ta mesec me pelje ena moja prijateljica, na Jesenice k ortopedu	Zunanja sredstva, socialna mreža, prijateljice
DOHODEK	
Na mesec dobim približno 85€, če vse skupaj seštejem in razdelim na 12 delov.	Dohodek
Poleti dobim več ker delam.	Študentsko delo
Čez leto je po navadi moj mesečni dohodek okoli 50 evrov.	Dohodek
Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še vsake toliko časa kakšen evro.	Dodaten dohodek
Dohodki so okoli 1300€	Zaposlitev
Z delom dobim nekje od 400-600 evrov.	Študentsko delo
Od zaslužka lahko privarčujem 200€.	Prihranki
Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.	Dodaten dohodek
Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.	Dodaten dohodek
270€ na mesec (socialna).	Socialni transfer
Če bi imel 500€ pa bi šlo skor čez, pa bi mogu bit zelo previden, da bi šlo čez.	Želen dohodek
(Teta) Da včasih kšnga desetaka, včasih dvajset.	Dodaten dohodek
Mal se najdem, mal probam tle, mal se zapufam.	Dodaten dohodek
Zapufam se tam cirka od 50 do 70 €.	Dodaten dohodek
Dobim 414€.	Pokojnina
Če bi bil sam brez svoje partnerke, pa bi imel samo tole svoje 414, bi imel za stroške pa še to ne vem. Za jest ne vem če bi imel.	Dodaten dohodek
Ne bi prišel skoz (brez partnerke).	Dodaten dohodek
Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov.	Dodaten dohodek
Pa kava je zastoj pa kdaj kakšen rogljiček.	Dodaten dohodek
Dohodki so 1500€.	Dohodek
Pa bo recimo od dohodnine ostal, k nimam otrok čez leto prijavljenih pa se mi pozna pri plači ne, pa dobim tuk manj, pa bom pol dobila tuk vrnjen.	Dodaten dohodek
Od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400€.	Študentsko delo

Drgač razn štipendijo k mam, nebi imel nič, če ne bi delal.	Socialni transfer
Penzija je 723 evrov.	Pokojnina
Da bi lahk mirno, tako skos normalno prišla, bi mogla biti penzija vsaj 1000 ne, da bi pokrivala vse take stroške.	Želen dohodek
Invalidnina 42 evrov na mesec.	Socialni transfer
STROŠKI	
Povprečno na mesec zapravim 60€.	Tekoči stroški
Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin.	Pomoč pri pokrivanju stroškov
Stroški za hišo odvisni od letnega časa. Pozimi so 400€, poleti pa 200€.	Tekoči stroški
Za avto so 260€, hrana od 200 do 300€, telefon, zavarovanja in podobno še 200€.	Tekoči stroški
Še okoli 100€ za nepotrebne stvari.	Tekoči stroški
Stroške imam samo s hrano in različnimi dobrinami, kot npr. potovanja, oblačila, itd., za katere porabi privarčevan denar.	Tekoči stroški
Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.	Pomoč pri pokrivanju stroškov
Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.	Pomoč pri pokrivanju stroškov
Za hrano porabim 120€ na mesec, kar pa si razdelim s fantom na polovico	Tekoči stroški
Plačam z njo (socialno) položnice pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik.	Tekoči stroški
Osebna higiena, cigareti.	Tekoči stroški
Znese mi za en teden v mescu za hrano.	Tekoči stroški
Položnice, zdej zimski čas.. okroglo 200€ no, 150 do 200€.	Tekoči stroški
Polet je manj (položnice), ampak mi še vseeno ne znese.	Tekoči stroški
Večino gre za hrano, ne za cigarete.	Tekoči stroški
Mogu bi si mal načrta nardit. S tem ko si načrt narediš se pa tud mal razbremeniš.	Pomoč pri pokrivanju stroškov
Načrt nardim. Točno veš, to to nabavš, mam za 14 dni. Poravnaš neke dolgove.	Pomoč pri pokrivanju stroškov
Js vedno to (poravnam dolgove) prvo nardim, sicer se zadolžim, ampak nimam.. vedno poravnam.	Dodatni stroški
500 – 600 evrov na mesec (stroški, brez hrane).	Tekoči stroški
Odhodki so pa okoli 1200€, pa še kaj dodatno pride na mesec.. v glavnem se zmeraj vse porabi.	Tekoči stroški
Al pa še zmanjka.	Dodatni stroški
1200 se porabi za..uno.. od hrane, bencina, oblačil, teh tekočih stroškov. Ko pa nekaj crkne v hiši al pa pri avtu.. je pa dodatni strošek za kar pa zmanjka.	Tekoči stroški; dodatni stroški
Al si je treba sposodit nekje pa naslednji mesec spet vrnit pa tako naprej.	Pomoč pri pokrivanju stroškov
Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..	Tekoči stroški

Itak je tuk našponan in pocen stvari, da..	Kompenzacija pri potrošnji
S sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara.	Kompenzacija pri potrošnji
Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k je tut to treba 70 evrov na mesec plačat.	Kompenzacija pri potrošnji
Zdle na primer pečica vrata, pa pralni stroj spet smrdi, pa prikolico bo treba plačat,...	Dodatni stroški
Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega. In da bi ne vem, vsaj mejčkn blu več, pa bi to šlo čez.	Dodatni stroški
Med 200 in 300 recimo.	Tekoči stroški
Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevat, ker ga ma moja punca.	Pomoč pri pokrivanju stroškov
Velik bl iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pogledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost.	Kompenzacija pri potrošnji
Probam stvari popraviti, ne pa novih kupiti, pa jih receklirot.	Kompenzacija pri potrošnji
Manj grem kam, sem varčen. Racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim.	Kompenzacija pri potrošnji
Po Ljubljani se s kolesom vozim, da mi ni treba kupiti urbane.	Kompenzacija pri potrošnji
Za položnice plačam, zdaj poleti mal manj.. zdaj me pridejo 335 evrov.	Tekoči stroški
Plus pika kartica, to je hrana, me pride od 350 do 400 evrov, ker imam sladkorno in potrebujem drugo hrano.	Tekoči stroški
Pol ta ki mi pride čistiti, pol masaža nog, pa pedikura tako da na koncu meseca ostane 5 do 10 evrov.	Tekoči stroški
In potem, ko pride kaj vmes, na primer zdaj v sredo sem mogla taksi najeti do očesne in je to 20 evrov, kar je spet dodaten strošek.	Dodatni stroški
Nikoli noče, da ji dam za bencin. Če bi še to mogla.. ampak jo potem moram nekam na kosilo peljati. To so vse taki stroški, ki ne misliš da so, ampak so.	Dodatni stroški
Lej že ne vem kolik let zbiram skup, da bi pobelila. Pa mi zmanjka!	Ni možnosti varčevanja
Sploh ne morem pršparat zadost.	Ni možnosti varčevanja
BREME	
Nič mi ne manjka, se ne odrekam.	Ni odrekanj
Pri potrošnji se ne omejuje, kupim kar rabim in želim, za to imam dovolj sredstev.	Ni odrekanj
Če bi kaj želel ali potreboval bi si verjetno lahko privoščil, saj imam veliko prostora za optimizacijo odhodkov.	Ni odrekanj
Manjka mi pogodba za nedoločen čas, saj si z pogodbo za določen čas ne morem dobiti kredita za obnovo hiše.	Težave
Trenutno bi rekla da mi ne manjka nič.	Ni odrekanj
Super bi bilo če bi zadela na lotu in ne bi rabila gledati na denar.	Obremenitev

Trenutno s fantom ne moreva obnoviti hiše.	Odrekanje
Velikokrat pogledam na ceno in si določene stvari ne privoščim.	Odrekanje
Ne vem kaj si želim in si ne morem privoščiti.	Ni odrekanj
Sedaj ko sem študentka mi nič ne manjka.	Ni odrekanj
Plačam z njo (socialno) položnice pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik.	Obremenitev
Za en teden dni v mescu mi za hrano znese.	Obremenitev
Zdravje me je mal zapustu, glede mehurja pa to.	Težave
Ne morem privoščiti da bi si zobe zrihtov (privat).	Odrekanje
Edino zdravje, to se moram zdaj mal pocajtat.	Težave
Vsak mesec si naredim spisec, kupu bom to pa to.	Odrekanje
Bivši brezdomci, mi nismo tisti k bi znal šparat. Js če mam denarnico js ne smem met nič denarja noter. Če ga mam, more it.	Težave
Drgač pa čakava zdej en stanovanje, pa ne vem kaj zdej čakajo, kr nč ne dajo. Plačujeva pa od tega nč ni.	Težave
Manjka dost.	Odrekanja
Ne smeš delat na črno. Js če bi hotu it delat bi mu dela dost pa bi zaslužu nekej, sm k ne smeš.	Težave
Če bi me sosed vidu da sm šu delat nekajm, pa da me prjav na davčno, davčna pa men direkt penzijo vzame.	Težave
Zdej sm se pa cigaretom odreku.	Odrekanja
Ne pijem.	Odrekanja
Ja se odrekam tut ja.	Odrekanje
Lahko bi šel kej na Gorenjsko gor, al pa na morje, ampak če ni dnarja ni dnarja, nimaš kej. Ne moreš.	Odrekanje
Al si je treba sposodit nekje pa naslednji mesec spet vrnit pa tako naprej.	Obremenitev
Ne da se nič pršparat.	Obremenitev
Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..	Odrekanje
Itak je tuk našponan in pocen stvari, da..	Odrekanje
S sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara.	Odrekanje
Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k je tut to treba 70 evrov na mesec plačat.	Odrekanje
Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega. In da bi ne vem, vsaj mejčkn blu več, pa bi to šlo čez.	Obremenitev
Da mi ne bi blo treba glih čist za vsak evro pogledat. Ko greš ne vem kupit si za obleč.	Obremenitev
Jah kaj pa vem, če se odrekam.	Odrekanje
Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igrco, kakšn film, knjigo.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej.	Odrekanje
Več denarja bi rabu, da bi se rabu mn sekirat,	Obremenitev

mn gledat.	
Zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane.	Obremenitev
Ne bi delal v tej službi, k mi ni tuk všeč, če ne bi rabil denarja.	Obremenitev
Mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.	Odrekanje
Velik bi iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pogledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost.	Obremenitev
Probam stvari popraviti, ne pa novih kupiti, pa jih reekilirat.	Odrekanje
Manj grem kam, sem varčen. Racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim.	Odrekanje
Po Ljubljani se s kolesom vozim, da mi ni treba kupiti urbane.	Odrekanje
Težave s hrbtenico.	Težave
Stroškov imam pa več (kot je invalidnina).	Težave
Kopat se sama ne moram, ne moram nog dvignit.. moj zdravnik mi je rekel naj banjo vn vržem, pa nimam denarja.	Težave
(fizioterapija) Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli. Fizioterapija, masaža pa pomaga.	Odrekanje
PERSPEKTIVA	
Želje	
Nov računalnik, ni nujno potreben, vendar je ta že star.	Materialna sredstva
Želim si potovati, vendar za to ni ne sredstev ne časa.	Potovanje
Obnova hiše, in sicer fasado, okna, streho.	Materialna sredstva
Tudi avto je že kar slab in glede na to da ga potrebujem za prevoz v službo, naredim namreč 100 km na dan, bi bilo fino če bi se usedel v novejšega oziroma vsaj v takega za katerega bi vedel, da bo sigurno vžgal.	Materialna sredstva
Služba za nedoločen čas, da ne bi živela v strahu kako bom preživela.	Zaposlitev
Da bi lahko fantu pomagala pri obnovi hiše.	Materialna sredstva
Imela bi avto.	Materialna sredstva
Več bi potovala.	Potovanje
Da bi s fantom oba imela takšno plačo (1200€).	Zaposlitev
Da bi lahko s fantom kaj načrtovala in si tudi kaj ustvarila.	Prihodnost
Tudi za fanta želim, da bi dobil redno službo.	Zaposlitev
Sam zdravja no.	Zdravje
Ne morem privoščiti da bi si zobe zrihtov (privat).	Zdravje
Skuterja bi imel.	Materialna sredstva
Leče. Sem imel očala pa sem se ga enkrat napil na metelkovi in sm jih zgubu.	Zdravje
Šel bi na Gorenjsko ali pa na morej, al pa v hribe, tko mal v naravo pa je..	Dopust
Pa da si lahko, ne vem.. za 100€ kupiš nekaj, ne vem kaj, brez da ti bo na koncu meseca zmanjkal za hrano, za bencin al pa ne vem kaj..	Materialna sredstva

za tisto osnovno kar mora bit.	
Prikolica, ki jo imamo v kampu, da se še naprej omogoča.	Materialna sredstva
Pa da pridejo do službe (sinovi), pa se bodo lahko sami preživel. Pol pa nekaj bomo že pršli čez.	Zaposlitev
Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igrco, kakšen film, knjigo.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej.	Materialna sredstva
Mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.	Potovanje
Da bi si lahko kupu kakšen bolj soliden avto, k ne bi bil čist razmajen pa slab.. pač tak k se velikokrat pokvari.	Materialna sredstva
Boljše kolo.	Materialna sredstva
Mogoče bi si še kakšno stvar več za vrt kupu. Kakšno orodje, al pa kakšno toplo gredo.	Materialna sredstva
Da bi živu neke samostojno. Da bi živu v neke stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo. Ne nujno lastno, če bi bilo kakšno primerno stanovanje ne bi imel nič proti.	Prihodnost
Bi živel bolj na podeželju, v miru.	Prihodnost
Imel bi vrt.	Prihodnost
Mam tud željo, no trenutno, se aktivirat pa se včlanit v kakšno tako organizacijo, da bi pomagal spremenit tu, da je tako, da se ne bi rabu tuk obremenjevat s tem, da so delodajalci izkoriščevalski nekateri, pa ne vem... ta globalni sistem neenakosti.	Prihodnost
Taka velika želja je, da ne bi živel v stresu. Da ne bi bil stalno, vsak dan, vsakič ko greš v službo.	Brez stresa
Pa konc koncev tudi obremenjevanje finančno za vse (da tega ne bi bilo).	Brez stresa
Sam da bi prebelila. Ker nisem vajena v umazaniji bit.	Materialna sredstva
Da bi si lahko še eno fizioterapevko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirat celo hrbtenico in noge.	Zdravje
Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra.	Zdravje
Strahovi	
Plačevanje položnic, saj sem sedaj s tega stališča razbremenjena in zaradi tega trenutno dobro živim.	Stroški
V primeru plačevanja položnic, bi se razmere spremenile in bi prišlo tudi do odrekanj.	Stroški
Da bi ostal brez službe in tako brez dohodka.	Zaposlitev
Strah za prihodnost, kaj bo z službo.	Zaposlitev in prihodnost
Kaj bo, ko ne bom mogla več delati preko študentskega servisa, ko bom rabila redno službo in je morda ne bom dobila.	zaposlitev
Trenutne razmere so ok.	Ni strahov
Nimam strahov s temi materialnimi sredstvi.	Ni strahov
Ta situacija je men najboljša k jo mam zdej.	Ni strahov

Mojih strahov ni nobenih. Penzija.. sej je ne morjo več znižat koker je znižana že.	Ni strahov
Za penzijo potem edin, če ne vem ne bo nekdo doma (od otrok), je nemogoče hišo vzdrževati, plačevati al kar koli.	Prihodnost
Če se kaj pokvari. Tud en mesec ne prideš, k bi s tistim lepo prišel čez, da se nekeje ne pokvari. To je, ne vem.. al pomivalc, al pralni stroj, al sušilc, al pečica,... neki crkne. Al avto k ga moraš dat na servis in je spet 370 evrov. In to je od tuk dnarja in ti pol ne ostane nč. In tako je čist vsak mesec.	Stroški
Da ne bi dobil službe v kateri ne bi bil zares zadovoljen pa bi mogu delati zaradi zaslužka v njej.	Zaposlitev
Da ne bom tuk hitr, pa tuk uspešno opravil tega letnika oziroma študija, zaradi tega ker moram še delati zraven.	Prihodnost
(strah) da bom moral porabiti prihranke, za to da bom kupil hrano, za pač te vsakdanje stvari, nafto pa tako.	Stroški
Da me je strah? V življenju me ni bilo strah.	Ni strahov
Načrti	
Služba, ki bo zagotavljala dohodek in finančno osamosvojitve od staršev.	Zaposlitev, osamosvojitve
Nimam posebnih načrtov.	Ni načrtov
Glavno mi je ohraniti zaposlitev.	Zaposlitev
Optimizirati odhodke.	Stroški
V prihodnosti si želim redne službe. Rada bi imela solidno plačo (okoli 1200€).	Zaposlitev
Plača, s katero bi dostojno živela.	Zaposlitev
S plačo bi rada tudi kaj privarčevala.	Stroški
Da bi bili v prihodnosti dve plači in ne bi rabil gledati na vsak cent.	Stroški
Da bi zaključila faks in potem dobila redno službo.	Študij; zaposlitev
Kšno upokojenko za prijateljico dobit.	Družina
Moram zdle najdt, bom vidu če ne bom tle stanovanja dubu v ljubljani, bova šla z mojo na primorsko.	Stanovanje
Rada bi vsaj nekeje najdla zraven za delati, da bi to pokrila. Lahko grem js al pospravljati ali pa nekeje dodatno delati, da dobim to noter. Če bi šla dvakrat ali pa trikrat na teden, bi to kar hitr dobila.	Zaposlitev
Prikolica, ki jo imamo v kampu, da se še naprej omogoča.	Dopust
Da zaključim študij.	Študij
Da ugotovim med tem (študijem) še kaj bi čist točno delal, ker zdeje še ne vem čist.	Zaposlitev
Da si najdem eno službo v kateri bi užival, pa bi mi blu lušno, pa v kateri bi bil tut dobr plačan.	Zaposlitev
Na začetku ne, ampak pol pa od 2000 do 3000 evrov (plača).	Zaposlitev
Da bi živu nekje samostojno. Da bi živu v nekeje stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo. Ne nujno lastno, če bi bilo kakšno	Osamosvojitve; Stanovanje/hiša

primerno stanovanje ne bi imel nič proti.	
Imel bi vrt.	Stanovanje/hiša
Pa neko družino nekoč, mogoče kšnga otroka posvojiti, pa mogoče še enga svojga.	Družina
Mogoče bi imel tudi lastno podjetje enkrat.	Zaposlitev
Zame, je jutraj ko se zbudim in vidim da sem še živa.. in da bi to iz dneva v dan bilo.	Ni načrta
Jaz ne maram nobenih načrtov delat.	Ni načrta
Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra.	Zdravje
UTD	
Lahko bi nekaj denarja privarčevala.	Dodaten denar
Pomenil bi varnost.	Varnost
Več bi si upala, tvegala, saj bi imela zagotovljeno vsoto, ki bi omogočila preživetje.	Varnost; Možnosti
Če bi bila v službi nezadovoljna bi si prej upala dati odpoved.	Varnost; Možnosti
Poskušala bi UTD privarčevati in si potem kupiti nekaj več.	Dodaten denar
Lahko bi si vzela čas za potovanje, saj ne bi rabila poleti delati.	Čas; Ne delo
Omogočil bi več prostega časa.	Čas
Pomagal bi pri osamosvojitvi.	Osamosvojitve
Lahko bi pomagala staršem pri plačevanju položnic.	Dodaten denar
Če bi plačevanje položnic padlo name, bi bilo v primeru UTD lažje, saj bi imela določen dohodek.	Dodaten denar
Zmanjšal bi strah kaj bo v prihodnosti.	Varnost
Manjša skrb, če bom dobila zaposlitev.	Varnost
V prihodnosti bi verjetno zmanjšal stres.	Stres
Ne bi bil žalosten če bi dobil dodaten dohodek.	Zadovoljstvo
Vložil v dodatna potovanja.	Potovanje
Bilo bi lažje, če bi imel zagotovljen dohodek v primeru izgube službe.	Razbremenitev, varnost
Ovisno v kolikšni višini bi bil (za razbremenitev pred izgubo službe).	Razbremenitev
Bila bi vesela dodatnega dohodka, saj denar vedno prav pride.	Zadovoljstvo
Denar ni vse, ampak je brez njega zelo težko živeti.	Razbremenitev
Namenila bi ga za obnovo hiše, mogoče kakšen študij, veliko bi potovala.	Dodaten denar
Če bi dobila zadostno vsoto bi si vzela eno leto in šla potovati.	Možnosti; Čas, Potovanje
Morda bi izkoristila dohodek, če bi bil dovolj velik in mi ne bi bilo treba zraven še delati.	Ne delo
Ne bi mogla cele dneve samo poležavati in nič delati, zaradi tega bi si vseeno poiskala zaposlitev.	Ne delo
Določeno vsoto bi dala tudi staršem in sorodnikom.	Dodaten denar
Življenje bi bilo lažje.	Razbremenitev

Ne bi rabil toliko gledati kaj boš kupil in kaj ne.	Razbremenitev
Lahko bi si več privoščil in tudi komu drugemu olajšal življenje.	Možnosti
Zmanjšal strah glede službe.	Varnost; Razbremenitev
Zihr dnar bi mi pomenil.	Dodaten denar
Bi si prilagodil situacijo življenjsko.	Možnosti
Razširil bi si obzorja, kolikor bi se dal.	Možnosti
Razbremenil te.	Razbremenitev
Manj se čustveno obremenjuješ kaj bom pa zdej.	Razbremenitev
Ja bi blo bolj ne, v vsakem primeru.	Dodaten denar
Pol bi šel za ene 10, 14 dni nekam spravu, na kšno morje al pa km.	Dopust
Privoščil dopust, morja brez telefona, brez vsega.	Dopust
(dopust) odklop, da se spočijem pa je.	Dopust
Razbremenil bi me.	Razbremenitev
Bi blo manj stresa.	Stres
Ta denar bi pomenil, da ko je treba ne vem kaj oken zamenjat ali ko je treba kar koli aveš.	Dodaten denar
Da se nalaga nekam na kup. In ko je treba, ne vem k crkne centralna, da imaš kje vzeti.	Dodaten denar
Nek prihranek.	Dodaten denar
Pa da ko nekaj crkne, da si ni treba sposojat, tako kot si je treba zdej.	Dodaten denar
Razbremenil bi.	Razbremenitev
Ena varnost je.	Varnost
Ne rabiš študirat kaj bo, ko bo nekaj crknlo, kaj bo pa zdej.	Razbremenitev
Prinesel bi občutek varnosti.	Varnost
Velik bi mi pomenil.	Zadovoljstvo
Ne bi rabu v službo hodit, lahko bi namest tega časa, ko sem v službi počel kej tazga kar me zanima, mogoče tud v smeri mojga študija.	Možnosti; Čas; Razbremenitev
Ne bi se rabu tuk obremenjevat.	Razbremenitev
Lahko bi si kakšno od teh stvari kupu k me zanimajo, pa bi mi pomagale pri tem. v zvezi z računalništvom, vrtom, z gojenjem zelenjave ali pa rastlin nasploh.	Dodaten denar
Lahko bi se vključil v družbeno organizacijo.	Čas
Lahko bi pustil to zaposlitev, ki jo opravljam sedaj, ki me ne veseli tako.	Možnosti; Ne delo
Mogoče bi se lahko direkt zaposlil, ne bi izkoristil absolventa.	Možnosti
Verjetno ne bi delal med študijem.	Možnosti; Čas
Ne bi bilo nujno, da bi delal in bi ta čas lahko posvetil še drugim stvarem, pa to je od 8 do 16 ur tedensko oziroma ja no od 9 do 16 ur bi lahko namenil študiju.	Čas; Ne delo
Ne bi bil odvisen od tega da delam ali pa od pomoči družine, sorodnikov, ki mi dajo denar.	Možnosti; Osamosvojitev
Lahko bi se osamosvojil.	Osamosvojitev
Pomenil bi neko varnost. Zdaj na primer je še vedno tisti strah če ne bom imel dovolj prihodka, da pokrijem stroške.	Varnost; Dodaten denar
Kdaj grem v službo, tudi če nimam časa, ker me	Razbremenitev; Dodaten denar

žene ta strah, da bom imel premalo dohodka.	
Z UTD strah pred prenizkim dohodkom manjši, če bi bil ta zadost velik, drugače bi še vedno mogel nekaj narediti dodatno.	Dodaten denar; Razbremenitev
Še vseeno bi bil v pomoč (tudi če ne bi bil dovolj visok).	Razbremenitev
Sem naklonjen ideji UTD, ampak tako kot pravim, mogel bi biti zadost visok, da ne bi s tem... recimo potem bi se ukinili nekateri drugi socialni transferi verjetno, in če bi potem naj dobival nekateri, ki so že zdaj ogroženi, bi bilo to malo nesmiselno.	Zadovoljstvo
Tud v svetu v kakršnem živimo, se mi zdi dobra ideja, ker zaposlitev bo čedalje manj in je treba nekak rešiti ta problem in prerazporediti denar.	Zadovoljstvo
Velik bi pomenil. Ponovno rojstvo.	Zadovoljstvo; Možnosti
Da bi si lahko še eno fizioterapevtko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirati celo hrbtenico in noge.	Zdravje
(fizioterapija) Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli. Fizioterapija, masaža pa pomaga.	Zdravje
Več bi dala za zdravje. Zdaj si ne morem več privoščiti.	Zdravje

VIRI

- ZUNANJA SREDSTVA/SOCIALNA MREŽA:

- Družina
 - Glavni vir mojih sredstev je babica, saj je ta najbolj konstantna.
 - (babica) Vsak mesec mi da 50€, ob rojstnem dnevu, godu in božiču pa še nekaj dodatno.
 - Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še na vsake toliko časa kakšen evro.
 - V primeru, da bi nujno potreboval denarno pomoč bi se obrnil na družino.
 - Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.
 - Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.
 - Prejšnja leta ko nisem delala, mi je oče dal vsak teden 50€, kar je zadoščalo za cel teden ali malo več, ampak nisem kaj dosti privarčevala.
 - Od sorodnikov dobim denar za božič in za rojstni dan.
 - Js za njo (tetko) skrbim tut, hodim v trgovino pa take stvari ne, js sm njen kot, kako bi reku... skrbnik no, sm njej.
 - (Teta) Da včasih kšnga desetaka, včasih dvajset.
 - Ja sposodit, po navad od doma. Al mami al pa kej, pa da se potem vrne.
 - Starši mi dajo.
 - Sorodniki.. dedo pa babi, teta kdaj, za rojstni dan v bistvu.
 - Pa M. (sorodnica) kdaj.
- Prijatelji, znanci
 - Mal se znajdem, mal probam tle, mal se zapufam.
 - Meni moje prijateljice prinesejo to, uno, tretje in mi tako pomagajo.

- Danes me je peljala moja.. ki sva delali skupaj v nabavo. Samo to ne morem vlečt ane.
- Zdej lej, 25.ga ta mesec me pelje ena moja prijateljica, na Jesenice k ortopedu
 - Organizacija, društvo
- Kralji ulice oni men pomagajo zlo.
- Sem že dost doseg, no kukr sm bil, s temi kralji, s pomočjo kraljev pa Bojana, našega taglavnega.
 - Partner
- Partnerka dobi plačo. To gre.
- Se je ona rodila na primorskem (partnerka) pa bova šla pol pa ke (če ne bosta v Ljubljani dobila stanovanja). Tam je pa stric, pa ma vinograd, pa bom pr njemu mal pomagal. Bom breskve obiral pa tko.
- Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevat, ker ga ma moja punca.
- LASTNA SREDSTVA:
 - Dohodki so 1500€.
 - Študentsko delo
 - Večino mojega dohodka predstavlja poletno delo.
 - Trenutno delam v vrtcu preko Študentskega servisa.
 - Delo med počitnicami.
 - Od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400€.
 - Zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane
 - Socialni transferji
 - Socialno imam.
 - Drgač razn štipendijo k mam, nebi imel nič, če ne bi delal.
 - Zaposlitev, pokojnina
 - Pokojnina.
 - Penzija je 723 evrov.
 - Invalidnina 42 evrov na mesec.
 - Dodatno delo
 - Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov.

DOHODEK

- Na mesec dobim približno 85€, če vse skupaj seštejem in razdelim na 12 delov.
- Čez leto je po navadi moj mesečni dohodek okoli 50 evrov.
- Dohodki so 1500€.
 - Študentsko delo, zaposlitev, pokojnina
- Poleti dobim več ker delam.
- Dohodki so okoli 1300€.
- Z delom dobim nekje od 400-600 evrov.ž
- Dobim 414€.
- Od 250 do 350, mal več. Ja okej, lahko rečem od 250 do 400€.
- Penzija je 723 evrov.
 - Dodaten dohodek – socialna mreža, dodatno delo
- Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin, ter še vsake toliko časa kakšen evro.
- Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.
- Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.
- (Teta) Da včasih kšnga desetaka, včasih dvajset.

- Mal se najdem, mal probam tle, mal se zapufam.
- Zapufam se tam cirka od 50 do 70 €.
- Če bi bil sam brez svoje partnerke, pa bi imel samo tole svoje 414, bi imel za stroške pa še to ne vem. Za jest ne vem če bi imel.
- Ne bi prišel skoz (brez partnerke).
- Sej delam.. z mojo delava tm, pa vsazga konc mesca dobim 10 evrov.
- Pa kava je zastonj pa kdaj kakšen rogljiček.
- Pa bo recimo od dohodnine ostal, k nimam otrok čez leto prijavljenih pa se mi pozna pri plači ne, pa dobim tuk manj, pa bom pol dobila tuk vrnjen.
 - o Prihranki
- Od zaslužka lahko privarčuje 200€.
 - o Želen dohodek
- Če bi imel 500€ pa bi šlo skor čez, pa bi mogu bit zelo previden, da bi šlo čez.
- Da bi lahk mirno, tako skos normalno prišla, bi mogla biti penzija vsaj 1000 ne, da bi pokrivala vse take stroške.
 - o Socialni transferji
- 270€ na mesec (socialna).
- Drgač razn štipendijo k mam, nebi imel nič, če ne bi delal.
- Invalidnina 42 evrov na mesec.

STROŠKI

- o Pomoč pri pokrivanju stroškov
- Starši mi plačujejo vse položnice in mi dajo denar za bencin.
- Starši plačujejo telefon, kar je od 40-50€ na mesec.
- Starši plačajo tudi najemnino za stanovanje kar je 100€ na mesec.
- Al si je treba sposodit nekje pa naslednji mesec spet vrnit pa tako naprej.
- Pa živim v stanovanju, k mi ga ni treba plačevat, ker ga ma moja punca.
 - o Tekoči stroški
- Povprečno na mesec zapravim 60€.
- Stroški za hišo odvisni od letnega časa. Pozimi so 400€, poleti pa 200€.
- Za avto so 260€, hrana od 200 do 300€, telefon, zavarovanja in podobno še 200€.
- Še okoli 100€ za nepotrebne stvari.
- Stroške imam samo s hrano in različnimi dobrinami, kot npr. potovanja, oblačila, itd., za katere porabi privarčevan denar.
- Za hrano porabim 120€ na mesec, kar pa si razdelim s fantom na polovico
- Plačam z njo (socialno) položnice pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik.
- Osebna higiena, cigareti.
- Znese mi za en teden v mescu za hrano.
- Položnice, zdej zimski čas.. okroglo 200€ no, 150 do 200€.
- Polet je manj (položnice), ampak mi še vseeno ne znese.
- Večino gre za hrano, ne za cigarete.
- 500 – 600 evrov na mesec (stroški, brez hrane).
- Odhodki so pa okoli 1200€, pa še kaj dodatno pride na mesec.. v glavnem se zmeraj vse porabi.
- 1200 se porabi za..uno.. od hrane, bencina, oblačil, teh tekočih stroškov.
- Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..
- Med 200 in 300 recimo.

- Za položnice plačam, zdaj poleti mal manj.. zdaj me pridejo 335 evrov.
- Plus pika kartica, to je hrana, me pride od 350 do 400 evrov, ker imam sladkorno in potrebujem drugo hrano.
- Pol ta ki mi pride čistit, pol masaža nog, pa pedikura tako da na koncu meseca ostane 5 do 10 evrov.
 - o Dodatni stroški
- Js vedno to (poravnam dolgove) prvo nardim, sicer se zadolžim, ampak nimam.. vedno poravnam.
- Al pa še zmanjka.
- 1200 se porabi za..uno.. od hrane, bencina, oblačil, teh tekočih stroškov. Ko pa nekaj crkne v hiši al pa pri avtu.. je pa dodatni strošek za kar pa zmanjka.
- Zdle na primer pečica vrata, pa pralni stroj spet smrdi, pa prikolico bo treba plačat,...
- Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega. In da bi ne vem, vsaj mejčkn blu več, pa bi to šlo čez.
- In potem, ko pride kaj vmes, na primer zdaj v sredo sem mogla taksi najet do očesne in je to 20 evrov, kar je spet dodaten strošek.
- Nikoli noče, da ji dam za bencin. Če bi še to mogla.. ampak jo potem moram nekam na kosilo peljat. To so vse taki stroški, ki ne misliš da so, ampak so.
 - o Kompenzacija pri potrošnji
- Itak je tuk našponan in pocen stvari, da..
- Mogu bi si mal načrta nardit. S tem ko si načrt narediš se pa tud mal razbremeiš.
- Načrt nardim. Točno veš, to to nabavš, mam za 14 dni. Poravnaš neke dolgove.
- S sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara.
- Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k je tut to treba 70 evrov na mesec plačat.
- Velik bl iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pogledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost.
- Probam stvari popraviti, ne pa novih kupiti, pa jih receklirat.
- Manj grem kam, sem varčen. Racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim.
- Po Ljubljani se s kolesom vozim, da mi ni treba kupiti urbane.
 - o Ni možnosti varčevanja
- Lej že ne vem kolik let zbiram skup, da bi pobelila. Pa mi zmanjka!
- Sploh ne morem pršparat zadost.

BREME

- o Ni odrekanj
- Nič mi ne manjka, se ne odrekam.
- Pri potrošnji se ne omejuje, kupim kar rabim in želim, za to imam dovolj sredstev.
- Če bi kaj želel ali potreboval bi si verjetno lahko privoščil, saj imam veliko prostora za optimizacijo odhodkov.
- Trenutno bi rekla da mi ne manjka nič.
- Ne vem kaj si želim in si ne morem privoščiti.
- Sedaj ko sem študentka mi nič ne manjka.
 - o Odrekanje
- Trenutno s fantom ne moreva obnoviti hiše.
- Velikokrat pogledam na ceno in si določene stvari ne privoščim.
- Ne morem privoščiti da bi si zobe zrihtov (privat).
- Vsak mesec si naredim spisec, kupu bom to pa to.

- Manjka dost.
- Zdej sm se pa cigaretom odreku.
- Ne pijem.
- Ja se odrekam tut ja.
- Lahko bi šel kej na Gorenjsko gor, al pa na morje, ampak če ni dnarja ni dnarja, nimaš kej. Ne moreš.
- Za osnovno nekaj gre čez, če bi pa hotel mal bl, kaj js vem al za oblečt al za čevlje, pol pa ne bi..
- Itak je tuk našponan in pocen stvari, da..
- S sestro se skupaj vozmo v službo, pa en teden ena, drug teden druga, da se mal na nafti pršpara.
- Pa potem si z eno sodelavko delimo parkirno mesto v službi k je tut to treba 70 evrov na mesec plačat.
- Jah kaj pa vem, če se odrekam.
- Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igrco, kakšn film, knjigo.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej.
- Mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.
- Probam stvari popraviti, ne pa novih kupiti, pa jih receklirat.
- Manj grem kam, sem varčen. Racionalno odrejam vožnjo, da se čim manj z avtom vozim.
- Po Ljubljani se s kolesom vozim, da mi ni treba kupiti urbane.
- (fizioterapija) Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli. Fizioterapija, masaža pa pomaga.
 - o Težave (ki vplivajo na finančni položaj oziroma, ki so posledica finančnega položaja)
- Manjka mi pogodba za nedoločen čas, saj si z pogodbo za določen čas ne morem dobiti kredita za obnovo hiše.
- Zdravje me je mal zapustu, glede mehurja pa to.
- Edino zdravje, to se moram zdaj mal pocajtat.
- Bivši brezdomci, mi nismo tisti k bi znal šparat. Js če mam denarnico js ne smem met nič denarja noter. Če ga mam, more it.
- Drgač pa čakava zdej en stanovanje, pa ne vem kaj zdej čakajo, kr nč ne dajo. Plačujeva pa od tega nč ni.
- Ne smeš delat na črno. Js če bi hotu it delat bi mu dela dost pa bi zaslužu nekej, sm k ne smeš.
- Če bi me sosed vidu da sm šu delat nekajm, pa da me prjav na davčno, davčna pa men direkt penzijo vzame.
- Težave s hrbtenico.
- Stroškov imam pa več (kot je invalidnina).
- Kopat se sama ne moram, ne moram nog dvignit.. moj zdravnik mi je rekel naj banjo vn vržem, pa nimam denarja.
 - o Obremenitev
- Super bi bilo če bi zadela na lotu in ne bi rabila gledati na denar.
- Plačam z njo (socialno) položnice pa mam za en teden za hrano, pa če mam za hrano mam zlo velik.
- Za en teden dni v mescu mi za hrano znese.
- Al si je treba sposoditi neke pa naslednji mesec spet vrniti pa tako naprej.
- Ne da se nič pršparat.
- Ni enga mesca, da bi prišel lepo čez, brez dodatnih stroškov, ki so izven ne vem.. teh hrane, cuj in tega. In da bi ne vem, vsaj mejčkn blu več, pa bi to šlo čez.
- Da mi ne bi blo treba glih čist za vsak evro pogledat. Ko greš ne vem kupiti si za obleč.

- Več denarja bi rabu, da bi se rabu mn sekirat, mn gledat.
- Zdaj ko študiram ne bi rabu hodit v službo mogoče. Pač če bi mu zadost dohodka ane.
- Ne bi delal v tej službi, k mi ni tuk všeč, če ne bi rabil denarja.
- Velik bi iščem najcenejše možnosti, k kej kupim. Zmeraj pogledam, po internetu prebrskam če obstaja še kakšna cenejša možnost.

PERSPEKTIVA

▪ ŽELJE

○ Materialna sredstva

- Nov računalnik, ni nujno potreben, vendar je ta že star.
- Obnova hiše, in sicer fasado, okna, streho.
- Tudi avto je že kar slab in glede na to da ga potrebujem za prevoz v službo, naredim namreč 100 km na dan, bi bilo fino če bi se usedel v novejšega oziroma vsaj v takega za katerega bi vedel, da bo sigurno vžgal.
- Da bi lahko fantu pomagala pri obnovi hiše.
- Imela bi avto.
- Skuterja bi imel.
- Pa da si lahko, ne vem.. za 100€ kupiš nekaj, ne vem kaj, brez da ti bo na koncu meseca zmanjkal za hrano, za bencin al pa ne vem kaj.. za tisto osnovno kar mora bit.
- Prikolica, ki jo imamo v kampu, da se še naprej omogoča.
- Kupu bi si še kakšno tako stvar, ne vem, kakšno igro, kakšen film, knjigo.. kšn pripomoček za kšno stvar, kakšno orodje al pa kej.
- Da bi si lahko kupu kakšen bolj soliden avto, k ne bi bil čist razmajen pa slab.. pač tak k se velikokrat pokvari.
- Boljše kolo.
- Mogoče bi si še kakšno stvar več za vrt kupu. Kakšno orodje, al pa kakšno toplo gredo.
- Sam da bi prebelila. Ker nisem vajena v umazaniji bit.
- Potovanje, dopust
- Želim si potovati, vendar za to ni ne sredstev ne časa.
- Več bi potovala.
- Šel bi na Gorenjsko ali pa na morej, al pa v hribe, tko mal v naravo pa je..
- Mogoče bi še kdaj kam več šu, če bi mu več dohodka.
- Zaposlitev, prihodnost
- Služba za nedoločen čas, da ne bi živela v strahu kako bom preživela.
- Da bi s fantom oba imela takšno plačo (1200€).
- Da bi lahko s fantom kaj načrtovala in si tudi kaj ustvarila.
- Tudi za fanta želim, da bi dobil redno službo.
- Pa da pridejo do službe (sinovi), pa se bodo lahko sami preživel. Pol pa nekaj bomo že pršli čez.
- Da bi živu nekje samostojno. Da bi živu v nekej stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo. Ne nujno lastno, če bi bilo kakšno primerno stanovanje ne bi imel nič proti.
- Bi živel bolj na podeželju, v miru.
- Imel bi vrt.
- Mam tud željo, no trenutno, se aktivirat pa se včlanit v kakšno tako organizacijo, da bi pomagal spremenit tu, da je tako, da se ne bi rabu tuk obremenjevat s tem, da so delodajalci izkoriščevalski nekateri, pa ne vem... ta globalni sistem neenakosti.
- Zdravje
- Sam zdravja no.

- Ne morem privoščiti da bi si zobe zrihtov (privat).
- Leče. Sem imel očala pa sem se ga enkrat napil na metelkovi in sm jih zgubu.
- Da bi si lahko še eno fizioterapevko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirat celo hrbtenico in noge.
- Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra.
 - o Brez stresa
- Taka velika želja je, da ne bi živel v stresu. Da ne bi bil stalno, vsak dan, vsakič ko greš v službo.
- Pa konec koncev tudi obremenjevanje finančno za vse (da tega ne bi bilo).
 - STRAHOVI
 - o Stroški
- Plačevanje položnic, saj sem sedaj s tega stališča razbremenjena in zaradi tega trenutno dobro živim.
- V primeru plačevanja položnic, bi se razmere spremenile in bi prišlo tudi do odrekanih.
- Če se kaj pokvari. Tud en mesec ne prideš, k bi s tistim lepo prišel čez, da se nekeje ne pokvari. To je, ne vem.. al pomivalc, al pralni stroj, al sušilc, al pečica,... neki crkne. Al avto k ga moraš dat na servis in je spet 370 evrov. In to je od tuk dnarja in ti pol ne ostane nič. In tako je čist vsak mesec.
- (strah) da bom moral porabit prihranke, za to da bom kupil hrano, za pač te vsakdanje stvari, nafto pa tako.
 - o Zaposlitev in prihodnost
- Da bi ostal brez službe in tako brez dohodka.
- Strah za prihodnost, kaj bo z službo.
- Kaj bo, ko ne bom mogla več delati preko študentskega servisa, ko bom rabila redno službo in je morda ne bom dobila.
- Za penzijo potem edin, če ne vem ne bo nekdo doma (od otrok), je nemogoče hišo vzdrževati, plačevati al kar koli.
- Da ne bi dobil službe v kateri ne bi bil zares zadovoljen pa bi mogu delati zaradi zaslužka v njej.
- Da ne bom tuk hitr, pa tuk uspešno opravil tega letnika oziroma študija, zaradi tega ker moram še delati zraven.
 - o Ni strahov
- Trenutne razmere so ok.
- Nimam strahov s temi materialnimi sredstvi.
- Ta situacija je meni najboljša k jo imam zdej.
- Mojih strahov ni nobenih. Penzija.. sej je ne morjo več znižati koker je znižana že.
- Da me je strah? V življenju me ni bilo strah.
 - NAČRTI
 - o Zaposlitev
- Služba, ki bo zagotavljala dohodek in finančno osamosvojitve od staršev.
- Glavno mi je ohraniti zaposlitev.
- V prihodnosti si želim redne službe. Rada bi imela solidno plačo (okoli 1200€).
- Plača, s katero bi dostojno živela.
- Da bi zaključila faks in potem dobila redno službo.
- Rada bi vsaj nekeje najdlja zraven za delati, da bi to pokrila. Lahko grem js al pospravljati ali pa nekeje dodatno delati, da dobim to noter. Če bi šla dvakrat ali pa trikrat na teden, bi to kar hitr dobila.
- Da ugotovim med tem (študijem) še kaj bi čist točno delal, ker zdej še ne vem čist.

- Da si najdem eno službo v kateri bi užival, pa bi mi blu lušno, pa v kateri bi bil tut dobr plačan.
- Na začetku ne, ampak pol pa od 2000 do 3000 evrov (plača).
- Mogoče bi imel tudi lastno podjetje enkrat.
 - o Ni načrtov
- Nimam posebnih načrtov.
- Zame, je zjutraj ko se zbudim in vidim da sem še živa.. in da bi to iz dneva v dan bilo.
- Jaz ne maram nobenih načrtov delat.
 - o Osamosvojitev
- Služba, ki bo zagotavljala dohodek in finančno osamosvojitev od staršev.
- Da bi živu nekje samostojno. Da bi živu v nekej stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo. Ne nujno lastno, če bi bilo kakšno primerno stanovanje ne bi imel nič proti.
 - o Stroški
- Optimizirati odhodke.
- S plačo bi rada tudi kaj privarčevala.
- Da bi bili v prihodnosti dve plači in ne bi rabil gledati na vsak cent.
 - o Študij
- Da bi zaključila faks in potem dobila redno službo.
- Da zaključim študij.
 - o Stanovanje/hiša
- Moram zdle najdt, bom vidu če ne bom tle stanovanja dubu v ljubljani, bova šla z mojo na primorsko.
- Da bi živu nekje samostojno. Da bi živu v nekej stanovanju za začetek, pa pol bi mogoče imel neko hišo. Ne nujno lastno, če bi bilo kakšno primerno stanovanje ne bi imel nič proti.
- Imel bi vrt.
 - o Dopust
- Prikolica, ki jo imamo v kampu, da se še naprej omogoča.
 - o Družina
- Kšno upokojenko za prijateljico dobit.
- Pa neko družino nekoč, mogoče kšnga otroka posvojit, pa mogoče še enga svojga.
 - o Zdravje
- Toplice sem dvakrat dobila odbite in sem samo čakala za toplice, da bi se mi kosti pa tole ne, mal razgibale. Pa bi bila spet za dve, tri leta dobra.

UTD

- o Dodaten denar (stroški, prihranek, pomoč drugim, omogočanje sredstev)
- Lahko bi nekaj denarja privarčevala.
- Poskušala bi UTD privarčevati in si potem kupiti nekaj več.
- Lahko bi pomagala staršem pri plačevanju položnic.
- Če bi plačevanje položnic padlo name, bi bilo v primeru UTD lažje, saj bi imela določen dohodek.
- Namenila bi ga za obnovo hiše, mogoče kakšen študij, veliko bi potovala.
- Določeno vsoto bi dala tudi staršem in sorodnikom.
- Zihr dnar bi mi pomenil.
- Ja bi blo bolj ne, v vsakem primeru.
- Ta denar bi pomenil, da ko je treba ne vem kaj oken zamenjat ali ko je treba kar koli aveš.
- Da se nalaga nekam na kup. In ko je treba, ne vem k crkne centralna, da imaš kje vzeti.
- Nek prihranek.
- Pa da ko nekaj crkne, da si ni treba sposojat, tako kot si je treba zdej.

- Lahko bi si kakšno od teh stvari kupu k me zanimajo, pa bi mi pomagale pri tem. v zvezi z računalništvom, vrtom, z gojenjem zelenjave ali pa rastlin nasploh.
- Pomenil bi neko varnost. Zdaj na primer je še vedno tisti strah če ne bom imel dovolj prihodka, da pokrijem stroške.
- Kdaj grem v službo, tudi če nimam časa, ker me žene ta strah, da bom imel premalo dohodka.
- Z UTD strah pred prenizkim dohodkom manjši, če bi bil ta zadost velik, drugače bi še vedno mogel nekaj naredit dodatno.
 - o Varnost
- Pomenil bi varnost.
- Več bi si upala, tvegala, saj bi imela zagotovljeno vsoto, ki bi omogočila preživetje.
- Če bi bila v službi nezadovoljna bi si prej upala dati odpoved.
- Zmanjšal bi strah kaj bo v prihodnosti.
- Manjša skrb, če bom dobila zaposlitev.
- Bilo bi lažje, če bi imel zagotovljen dohodek v primeru izgube službe.
- Zmanjšal strah glede službe.
- Ena varnost je.
- Prinesel bi občutek varnosti.
- Pomenil bi neko varnost. Zdaj na primer je še vedno tisti strah če ne bom imel dovolj prihodka, da pokrijem stroške.
 - o Možnosti
- Več bi si upala, tvegala, saj bi imela zagotovljeno vsoto, ki bi omogočila preživetje.
- Če bi bila v službi nezadovoljna bi si prej upala dati odpoved.
- Če bi dobila zadostno vsoto bi si vzela eno leto in šla potovati.
- Lahko bi si več privoščil in tudi komu drugemu olajšal življenje.
- Bi si prilagodil situacijo življenjsko.
- Razširil bi si obzorja, kolikor bi se dal.
- Ne bi rabu v službo hodit, lahko bi namest tega časa, ko sem v službi počel kej tazga kar me zanima, mogoče tud v smeri mojga študija.
- Lahko bi pustil to zaposlitev, ki jo opravljam sedaj, ki me ne veseli tako.
- Mogoče bi se lahko direkt zaposlil, ne bi izkoristil absolventa.
- Verjetno ne bi delal med študijem.
- Ne bi bil odvisen od tega da delam ali pa od pomoči družine, sorodnikov, ki mi dajo denar.
- Velik bi pomenil. Ponovno rojstvo.
 - o Čas
- Lahko bi si vzela čas za potovanje, saj ne bi rabila poleti delati.
- Omogočil bi več prostega časa.
- Če bi dobila zadostno vsoto bi si vzela eno leto in šla potovati.
- Ne bi rabu v službo hodit, lahko bi namest tega časa, ko sem v službi počel kej tazga kar me zanima, mogoče tud v smeri mojga študija.
- Lahko bi se vključil v družbeno organizacijo.
- Ne bi bilo nujno, da bi delal in bi ta čas lahko posvetil še drugim stvarem, pa to je od 8 do 16 ur tedensko oziroma ja no od 9 do 16 ur bi lahko namenil študiju.
- Verjetno ne bi delal med študijem.
 - o Ne delo
- Lahko bi si vzela čas za potovanje, saj ne bi rabila poleti delati.
- Morda bi izkoristila dohodek, če bi bil dovolj velik in mi ne bi bilo treba zraven še delati.
- Ne bi mogla cele dneve samo poležavati in nič delati, zaradi tega bi si vseeno poiskala zaposlitev.
- Lahko bi pustil to zaposlitev, ki jo opravljam sedaj, ki me ne veseli tako.

- Ne bi bilo nujno, da bi delal in bi ta čas lahko posvetil še drugim stvarem, pa to je od 8 do 16 ur tedensko oziroma ja no od 9 do 16 ur bi lahko namenil študiju.
 - o Osamosvojitvev
- Pomagal bi pri osamosvojitvi.
- Ne bi bil odvisen od tega da delam ali pa od pomoči družine, sorodnikov, ki mi dajo denar.
- Lahko bi se osamosvojil.
 - o Razbremenitev
- Bilo bi lažje, če bi imel zagotovljen dohodek v primeru izgube službe.
- Odvisno v kolikšni višini bi bil (za razbremenitev pred izgubo službe).
- Denar ni vse, ampak je brez njega zelo težko živeti.
- Življenje bi bilo lažje.
- Ne bi rabil toliko gledati kaj boš kupil in kaj ne.
- Zmanjšal strah glede službe.
- Razbremenil te.
- Manj se čustveno obremenjuješ kaj bom pa zdej.
- Razbremenil bi me.
- Razbremenil bi.
- Ne rabiš študirat kaj bo, ko bo nekaj crknlo, kaj bo pa zdej.
- Ne bi rabu v službo hodit, lahko bi namest tega časa, ko sem v službi počel kej tazga kar me zanima, mogoče tud v smeri mojga študija.
- Ne bi se rabu tuk obremenjevat.
- Kdaj grem v službo, tudi če nimam časa, ker me žene ta strah, da bom imel premalo dohodka.
- Z UTD strah pred prenizkim dohodkom manjši, če bi bil ta zadost velik, drugače bi še vedno mogel nekaj naredit dodatno.
- Še vseeno bi bil v pomoč (tudi če ne bi bil dovolj visok).
 - o Stres
- V prihodnosti bi verjetno zmanjšal stres.
- Bi blo manj stresa.
 - o Zadovoljstvo
- Ne bi bil žalosten če bi dobil dodaten dohodek.
- Bila bi vesela dodatnega dohodka, saj denar vedno prav pride.
- Velik bi mi pomenil.
- Sem naklonjen ideji UTD, ampak tako kot pravim, mogel bi biti zadost visok, da ne bi s tem... recimo potem bi se ukinili nekateri drugi socialni transferi verjetno, in če bi potem naj dobival nekateri, ki so že zdaj ogroženi, bi bilo to malo nesmiselno.
- Tud v svetu v kakršnem živimo, se mi zdi dobra ideja, ker zaposlitev bo čedalje manj in je treba nekaj rešit ta problem in prerazporedit denar.
- Velik bi pomenil. Ponovno rojstvo.
 - o Potovanje, dopust
- Lahko bi si vzela čas za potovanje, saj ne bi rabila poleti delati.
- Vložil v dodatna potovanja.
- Namenila bi ga za obnovo hiše, mogoče kakšen študij, veliko bi potovala.
- Če bi dobila zadostno vsoto bi si vzela eno leto in šla potovati.
- Pol bi šel za ene 10, 14 dni nekam spravu, na kšno morje al pa km.
- Privoščil dopust, morja brez telefona, brez vsega.
- (dopust) odklop, da se spočijem pa je.
 - o Zdravje
- Da bi si lahko še eno fizioterapevtko plačala, ki bi me prišla dvakrat na teden zmasirat celo hrbtenico in noge.

- (fizioterapija) Zdaj si lahko plačam samo enkrat mesečno. Jaz mam take rane po hrbtu... in boli. Fizioterapija, masaža pa pomaga.
- Več bi dala za zdravje. Zdaj si ne morem več privoščiti.